

АПЕЛАЦИОНИ СУД У КРАГУЈЕВЦУ

БИЛТЕН

судске праксе

**КРАГУЈЕВАЦ – година V
бр. 1/2014**

**Intermex
Software & Communication
Београд**

Билтен судске праксе Апелационог суда у Крагујевцу

За Апелациони суд у Крагујевцу: Дубравка Дамјановић, *председник суда*

ИЗДАВАЧ: Intermex, Београд, Булевар Војводе Мишића 37/II

За издавача: Љиљана Миленковић Васовић, *директор*

ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК: Дубравка Дамјановић, *председник суда*

Заменици главног и одговорног уредника:

- за кривичну материју: Александар Блануша, *судија*

- за грађанску материју: Божидар Вујичић, *судија*

РЕДАКЦИЈА:

СУДИЈЕ: Љубинко Тетеновић, Милунка Цветковић, Оливера Бојовић,
Радоман Спарих, Милевка Миленковић, Симонида Милорадовић,
Смиљана Ристић.

СЕКРЕТАРИ

РЕДАКЦИЈЕ: - за кривичну материју, Ивана Пламенац,
судијски помоћник

- за грађанску материју, Марија Лекић,
судијски помоћник

ТЕХНИЧКИ

СЕКРЕТАР: Славица Јовановић

С А Д Р Ж А Ј:

ОДЛУКА о избору председника Апелационог суда у Крагујевцу	5
<i>Извод из Извештаја о раду Апелационог суда у Крагујевцу, за период од 01.01.2013. – 31.12.2013. године</i>	6
<i>Годишњи распоред послова Апелационог суда у Крагујевцу за 2014. годину</i>	25
<i>Програм решавања старих предмета Апелационог суда у Крагујевцу за 2014. годину</i>	35

КРИВИЧНО ПРАВО

Александар Блануша Застарелост кривичног гоњења као битна повреда одредаба кривичног поступка.....	43
Љубинко Ђетеновић Мера безбедности забрана присуствовања одређеним спортским приредбама.....	48
Оливера Бојовић Мере безбедности присуства окривљеног и за несметано вођење кривичног поступка....	53
Јелена Ритопечки Перић Суђење у разумном року као правни стандард, значај и примена кроз праксу Европског суда за људска права у Стразбуру.....	62
Одговори Кривичног одељења Апелационог суда у Крагујевцу, на спорна правна питања Основног суда у Јагодини, са седнице одржане дана 13.05.2013. године.....	67
Одговори на спорна правна питања, усвојени на заједничком састанку судија III већа Кривичног одељења Врховног касационог суда са судијама Кривичног одељења Апелационог суда у Крагујевцу, одржаног дана 13.12.2013. године.....	69
Одговори Кривичног одељења Апелационог суда у Крагујевцу, на спорна правна питања Кривичног одељења Основног суда у Јагодини, усвојени на седници Кривичног одељења Апелационог суда у Крагујевцу, дана 25.12.2013. године.....	73
Одговори Кривичног одељења Апелационог суда у Крагујевцу, на спорна правна питања кривичних одељења Основног суда у Јагодини и Основног суда у Новом Пазару, усвојени на седници Кривичног одељења Апелационог суда у Крагујевцу, одржаној дана 05.02.2014. године.....	74

Одговори Кривичног одељења Апелационог суда у Крагујевцу, на спорна правна питања Кривичног одељења Основног суда у Јагодини, усвојени на седници Кривичног одељења Апелационог суда у Крагујевцу, одржаној дана 05.03.2014. године.....	75
СУДСКА ПРАКСА	
Сентенце из одлука судова	77
Материјално право.....	77
Процесно право.....	96
ГРАЂАНСКО ПРАВО	
<i>Јасминка Вукановић</i> Нека спорна питања у вези са обрачуном и досуђивањем трошкова парничног поступка	113
Закључци са седнице Грађанског одељења и Одељења за радне спорове, поводом реферата о трошковима спора, одржане дана 26.12.2013. године.....	122
ПРАВНИ СТАВОВИ И ЗАКЉУЧЦИ	
Грађанског одељења и Одељења за радне спорове	124
Одговори на питања судова	130
<i>Божидар Вујичић</i> Цртице из судске праксе Грађанског одељења Апелационог суда у Крагујевцу.....	141
СУДСКА ПРАКСА	
Сентенце из одлука судова	142
Парнични поступак	143
Облигационо право.....	145
Радно право.....	155
Остало.....	158

На основу члана 71. став 1. Закона о судијама („Службени гласник РС“, бр. 116/08, 58/09-УС, 104/09, 101/10, 8/12-УС, 121/12 и 124/12-УС) и члана 201. Пословника Народне скупштине („Службени гласник РС“, бр. 20/12 – пречишћени текст),

Народна скупштина Републике Србије, на Првој седници Другог редовног заседања у 2013. години, одржаној **31. октобра 2013. године**, донела је

О Д Л У К У

О ИЗБОРУ ПРЕДСЕДНИКА АПЕЛАЦИОНОГ СУДА У КРАГУЈЕВЦУ

I

Бира се за председника Апелационог суда у Крагујевцу
Дубравка Дамјановић, судија Апелационог суда у Крагујевцу.

II

Ову одлуку објавити у „Службеном гласнику Републике Србије“.

РС број 65
У Београду, 31. октобра 2013. године

НАРОДНА СКУПШТИНА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

ПРЕДСЕДНИК
др Небојша Стефановић

***Извод из извештаја о раду Апелационог суда у Крагујевцу
за период 01. 01. 2013. – 31. 12. 2013. године***

Апелациони суд у Крагујевцу, као жалбени суд, основан је за подручја виших судова у Јагодини, Крагујевцу, Крушевцу, Краљеву, Новом Пазару, Чачку и Ужицу. Законом о седиштима и подручјима судова и јавних тужилаштва („Сл. гласник РС“, бр.101/13) Апелациони суд у Крагујевцу је од 1. 1. 2014. године надлежан и за подручје Вишег суда у Пожаревцу.

Годишњим распоредом послова за Апелациони суд у Крагујевцу за 2013. годину бр. I СУ -2-157/12 од 11. 12. 2012. године, формирана су следећа одељења: кривично, одељење за кривичне поступке против малолетника, грађанско одељење, одељење за радне спорове, одељење судске праксе и припремно одељење. У кривичном одељењу формирано је седам већа ради одлучивања у другом степену по жалбама изјављеним против одлука првостепеног суда, у одељењу за кривичне поступке против малолетника једно веће које поступа и као веће у саставу кривичног одељења у смислу чл. 23 Закона о судијама. У грађанском одељењу је формирано шест већа од којих су поједина већа специјализована и за поступање у породичним споровима. У одељењу за радне спорове формирана су два већа. Такође је формирано и одељење судске праксе и припремно одељење у смислу чл. 33 став 1 и 2 Закона о изменама и допунама Закона о парничном поступку и чл. 16 Судског пословника.

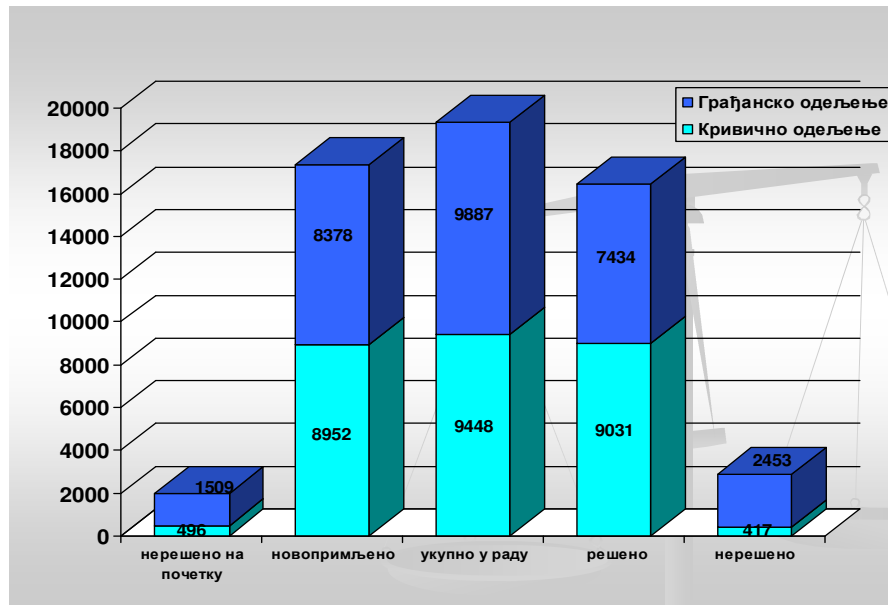
У току 2013. године четворо судија Апелационог суда у Крагујевцу је одлукама в.ф. председника Апелационог суда у Крагујевцу постављено за вршиоце функција председника виших судова на подручју Апелационог суда у Крагујевцу, четворо судија Апелационог суда у Крагујевцу је у 2013. години навршило радни век по ком основу им је престала судијска функција, док је једном судији судијска функција престала на лични захтев. Такође је у 2013. години одлукама Високог савета судства за Апелациони суд у Крагујевцу изабрано петоро судија од којих је један судија ступио на функцију 24. 9. 2013. године, а четворо судија 20. 11. 2013. године. Са напред наведених разлога у више наврата је измењен Годишњи распоред послова у 2013. години (I СУ-2- 81/13 од 22. 4. 2013. године, I СУ-2-170/13 од 5. 6. 2013. године, I СУ-2-192/13 од 24. 9. 2013. године и I СУ-2- 206/13 од 20. 11. 2013. године).

Укупан број предмета у раду у суду

У Апелационом суду у Крагујевцу је у периоду од 1.1.2013. до 31.12.2013. године **укупно било у раду 19335 предмета**, од ког броја новопримљених предмета је било 17330 предмета, а нерешених предмета на почетку извештајног периода 2005. Од 19335 предмета укупно је **решено 16465 предмета**, од тога мериторно **15914 предмета или 96,65%** а на други начин **551 предмет или 3,35%**. Решено је укупно **809 старих предмета према датуму пријема и 8084 старих предмета према датуму иницијалног акта**. Просечан прилив предмета по судији у суду је био **39,39**. Судије Апелационог суда у Крагујевцу су **просечно месечно решавале по 37,42 предмета**. Остало је укупно нерешено 2870 предмета, од тога 196 старих предмета према датуму пријема, а 1888 старих предмета према датуму

иницијалног акта. Просечно је предмета остало у раду по судији у одељењу 71,75, од тога старих према датуму пријема 4,90 а старих према датуму иницијалног акта 47,20. Процент решених предмета на нивоу Апелационог суда износи 85,16%.

Графички приказ рада Апелационог суда у целини за 2013. годину

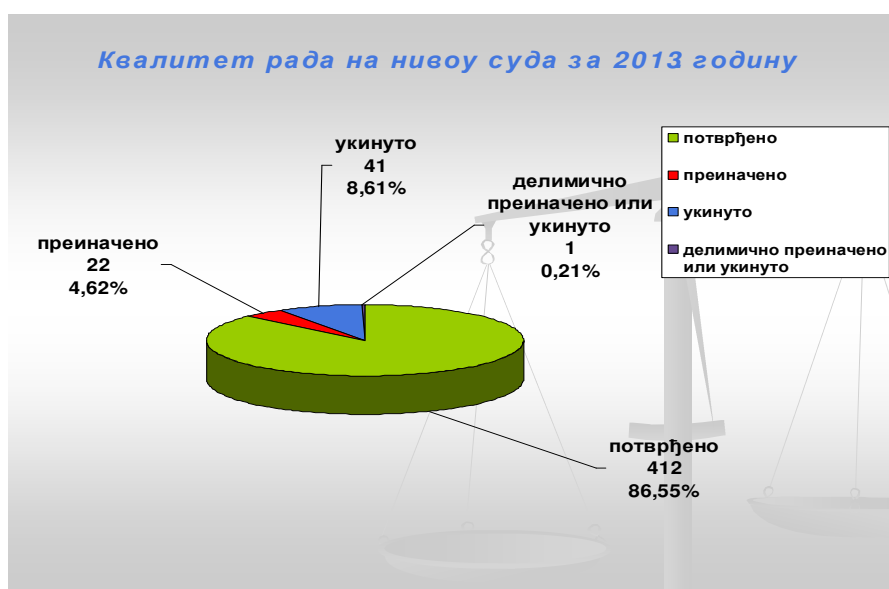

Материја	Број судија у материји	нерешено на почетку	Новопримљени предмети	Укупно у раду	Просечан прилив по судији	Решено				Просечно решено по судији у одељењу	Нерешено на крају		Просечно предмета у раду по судији у одељењу		Квалитет рада		Процент мериторно решених	
						Мериторно	На други начин	Укупно решено	Од тога старих		Остало у раду као нерешено	Од тога старих	Укупно	Старих	Савладавање прилива	Процент решених		Ажурност
Кж1	21	445	5835	6280	25,26	5879	8	5887	3444	25,48	393	267	18,71	12,71	100,89	93,74	0,74	99,86
Кж2	21	41	2870	2911	12,42	2858	33	2891	383	12,52	20	5	0,95	0,24	100,73	99,31	0,08	98,86
Кж3	7	4	40	44	0,52	40	1	41	37	0,53	3	3	0,43	0,43	102,50	93,18	0,83	97,56
Кр	21	2	85	87	0,37	78	9	87	4	0,38	0		0,00	0,00	102,35	100,00	0,00	89,66
Кжм1	3	3	80	83	2,42	83		83	6	2,52	0		0,00	0,00	103,75	100,00	0,00	100,00
Кжм2	3		30	30	0,91	29	1	30	6	0,91	0		0,00	0,00	100,00	100,00	0,00	96,67
Крм	3	1	12	13	0,36	11	1	12	1	0,36	1		0,33	0,00	100,00	92,31	0,92	91,67
Гж	14	519	3560	4079	23,12	2849	245	3094	2252	20,09	985	739	70,36	52,79	86,91	75,85	3,04	92,08
Гж1	19	974	3940	4914	18,85	3299	219	3518	1829	16,83	1396	862	73,47	45,37	89,29	71,59	3,90	93,77
Гж2	10	5	551	556	5,01	509	28	537	109	4,88	19	10	1,90	1,00	97,46	96,58	0,38	94,79
Р	13		19	19	0,13	15	2	17	7	0,12	2	1	0,15	0,08	89,47	89,47	1,16	88,24

Рехж	9	4	130	134	1,31	113	1	114	5	1,15	20	1	2,22	0,11	87,69	85,07	1,69	99,12
P1	19	7	178	185	0,85	151	3	154	1	0,74	31		1,63	0,00	86,52	83,24	1,92	98,05
Укуп.	40	2005	17330	19335	39,39	15914	551	16465	8084	37,42	2870	1888	71,75	47,20	95,01	85,16	1,82	96,65

Квалитет рада

Од укупно 476 одлука разматраних по ванредним правним лековима потврђено је 412 одлука или 86,55%, преиначено је укупно 22 одлуке или 4,62%, а укинута је 41 одлука или 8,61%, док је делимично преиначена или укинута 1 одлука или 0,21%, што указује на то да је само један мањи број одлука Апелационог суда у Крагујевцу преиначен, односно укинут од стране Врховног касационог суда.

1. Упоредна анализа примљених предмета (прилив предмета) за период 1. 1. 2013. - 31. 12. 2013. године у односу на период 1. 1. 2012. - 31. 12. 2012. године

Упоредном анализом извештаја о раду суда у погледу новопримљених предмета у извештајном периоду 1. 1. 2013. - 31. 12. 2013. године у односу на извештајни период 1. 1. 2012. - 31. 12. 2012. године, утврђује се да је у периоду 1. 1. 2013. - 31. 12. 2013. године примљено укупно 17330 предмета, односно 31 предмет мање или 0,18% у односу на исти извештајни период 2012. године када је примљен 17361 предмет.

Упоредни преглед новопримљених предмета за период 1. 1. 2013. - 31. 12. 2013. године у односу на период 1. 1. 2012. - 31. 12. 2012. године

МАТЕРИЈА	ГОДИШЊИ 2012. год.	ГОДИШЊИ 2013. год.	УВЕЋАЊЕ	%
	НОВОПРИМЉЕНИ	НОВОПРИМЉЕНИ		
Кж1	5988	5835	-153	-2,56
Кж2	2627	2870	243	9,25
Кж3	43	40	-3	-6,98
Кр	60	85	25	41,67
Кжм1	54	80	26	48,15
Кжм2	20	30	10	50,00
Крм	2	12	10	500,00
УКУПНО Кж	8794	8952	158	1,80
Гж	4352	3560	-792	-18,20
Гж1	3551	3940	389	10,95
Гж2	516	551	35	6,78
Р	36	19	-17	-47,22
Р1	31	130	99	319,35
Рех-ж	81	178	97	119,75
УКУПНО Гж	8567	8378	-189	-2,21
УКУПНО Кж и Гж	17361	17330	-31	-0,18

2. Упоредна анализа рада суда за период

1.1.2013.-31.12.2013. године у односу на период 1.1.2012.-31.12.2012. године

Упоредном анализом извештаја о раду суда у извештајном периоду 1. 1. 2013. - 31. 12. 2013. године у односу на извештајни период 1. 1. 2012.- 31. 12. 2012. године, утврђује се да је у Апелационом суду у Крагујевцу у периоду 1.1.2013. - 31. 12. 2013. године **решено укупно** на нивоу суда 16465 предмета што је незнатно мање предмета у односу на исти извештајни период 2012. године када је решено укупно 16600 предмета на нивоу суда. Процент решених предмета у периоду 1.1.2013. - 31. 12. 2013. године на нивоу суда је 85,16% што представља нешто мањи проценат у односу на исти извештајни период 2012. године када је проценат решених предмета износио 89,22%.

Савладавање прилива у периоду 1.1.2013. - 31.12.2013. године износи 95,01% на нивоу суда.

На основу изложеног може се закључити да прилив предмета у 2013. години готово исти као и у 2012. години, да је у 2013. години број решених предмета у кривичној материји већи у односу на 2012. годину, док је у грађанској материји мањи, у 2013. години проценат савладавања прилива на нивоу суда је готово исти

као у 2012. години, док је проценат решених предмета у 2013. години нешто мањи него у 2012. години.

Рад кривичног одељења

У кривичном одељењу у периоду од 1. 1. 2013. године до 31. 12. 2013. године, било је нерешено на почетку 496 предмета, примљено је 8952 предмета или просечно месечно по судији 38,75 предмета. Укупно у раду било је 9448 кривичних предмета. **Решен је укупно 9031 предмет од тога мериторно 8978 предмета или 99,41%.** Просечно месечно је решено по судији 39,10. Остало је нерешено 417 предмета, од тога старих по иницијалном акту 275 предмета. Сваки судија просечно има у раду на дан 31. 12. 2013. године 19,86 предмета, од тога старих 13,10.

Савладавање прилива у периоду 1.1.2013. - 31.12.2013. године у кривичном одељењу износи **100,88%.**

Процент решених предмета на нивоу кривичног одељења у периоду 1. 1. 2013. - 31. 12.2013. године износи **95,59%.**

Подаци о ажурности свих судија, као и кривичног одељења овог суда од 0,51 указују да је ажурност у погледу кривичне материје изузетна и да је боља ажурност него у 2012. години када је износила **0,62.**

Материја	Број судија у материји	Нерешено на почетку	Новопримљени предмети	Укупно у раду	Просечан прилив по судији	Решено				Просечно решено по судији у одељењу	Нерешено на крају		Просечно предмета у раду по судији у одељењу		Квалитет рада		Ажурност	Процент мериторно решених
						Мериторно	На други начин	Укупно решено	Од тога старих		Остало у раду као нерешено	Од тога старих	Укупно	Старих	Савладавање прилива	Процент решених		
Кж1	21	445	5835	6280	25,26	5879	8	5887	3444	25,48	393	267	18,71	12,71	100,89	93,74	0,74	99,86
Кж2	21	41	2870	2911	12,42	2858	33	2891	383	12,52	20	5	0,95	0,24	100,73	99,31	0,08	98,86
Кж3	7	4	40	44	0,52	40	1	41	37	0,53	3	3	0,43	0,43	102,50	93,18	0,83	97,56
Кр	21	2	85	87	0,37	78	9	87	4	0,38	0		0,00	0,00	102,35	100,00	0,00	89,66
Кжм1	3	3	80	83	2,42	83		83	6	2,52	0		0,00	0,00	103,75	100,00	0,00	100,00
Кжм2	3		30	30	0,91	29	1	30	6	0,91	0		0,00	0,00	100,00	100,00	0,00	96,67
Крм	2	1	12	13	0,55	11	1	12	1	0,55	1		0,50	0,00	100,00	92,31	0,92	91,67
Укуп.	21	496	8952	9448	38,75	8978	53	9031	3881	39,10	417	275	19,86	13,10	100,88	95,59	0,51	99,41

*Дужина трајања поступка у кривичним предметима
пред Апелационим судом*

Из табеле која приказује дужину трајања поступка у кривичним предметима пред Апелационим судом и графикана види се да је **највећи део предмета 4451 или 49,29% решен у трајању до 1 месеца**. У трајању од 1. до 3. месеца решено је 3938 предмета или 43,61%, док је од 3. до 6. месеци трајао поступак у 451 предмету или у 4,99%, што указује да је **највећи број кривичних предмета решен у року до 3 месеца и то 8389 предмета или 92,89%**.

Рад грађанског одељења и одељења за радне спорове

У грађанском одељењу и одељењу за радне спорове је у периоду од 1. 1. 2013. године до 31. 12. 2013. године било нерешено на почетку 1509 предмета, примљено је 8378 предмета или просечно месечно по судији 40,09 предмета. Укупно у раду било је 9887 парничних предмета. **Решено је укупно 7434 предмета од тога мериторно 6936 предмета или 93,30%**. Просечно месечно је решено по судији 35,57. Остало је нерешено 2453 предмета, од тога старих 1613 предмета. Сваки судија просечно има у раду на дан 31. 12. 2013. године 129,11 предмета, од тога старих према иницијалном акту 84,89.

Савладавање прилива у периоду 1.1.2013. - 31.12.2013. године у грађанском одељењу и одељењу за радне спорове износи **88,73 %**.

Процент решених предмета на нивоу грађанског одељења и одељења за радне спорове у периоду 1. 1. 2013. - 31. 12.2013. године износи **75,19**.

Ажурност судија у грађанској материји у Апелационом суду је у 2013. години у овој материји износи **3,22**, док је у 2012. години ажурност износила 1,94.

Рад грађанског одељења и одељења за радне спорове

Материја	Број судија у материји	нерешено на почетку	Новопримљени предмети	Укупно у раду	Просечан прилив по судији	Решено				Просечно решено по судији у одељењу	Нерешено на крају		Просечно предмета у раду по судији у одељењу		Квалитет рада		Ажурност	Процент мериторно решених
						Мериторно	На други начин	Укупно решено	Од тога старих		Остало у раду као нерешено	Од тога старих	Укупно	Старих	Савладавање прилива	Процент решених		
Гж	14	519	3560	4079	23,12	2849	245	3094	2252	20,09	985	739	70,36	52,79	86,91	75,85	3,04	92,08
Гж1	19	974	3940	4914	18,85	3299	219	3518	1829	16,83	1396	862	73,47	45,37	89,29	71,59	3,90	93,77
Гж2	10	5	551	556	5,01	509	28	537	109	4,88	19	10	1,90	1,00	97,46	96,58	0,38	94,79
Р	13		19	19	0,13	15	2	17	7	0,12	2	1	0,15	0,08	89,47	89,47	1,16	88,24
Рех	9	4	130	134	1,31	113	1	114	5	1,15	20	1	2,22	0,11	87,69	85,07	1,69	99,12
Р1	19	7	178	185	0,85	151	3	154	1	0,74	31		1,63	0,00	86,52	83,24	1,92	98,05
Укуп.	19	1509	8378	9887	40,09	6936	498	7434	4203	35,57	2453	1613	129,11	84,89	88,73	75,19	3,22	93,30

Дужина трајања поступка у грађанском одељењу и одељењу за радне спорове

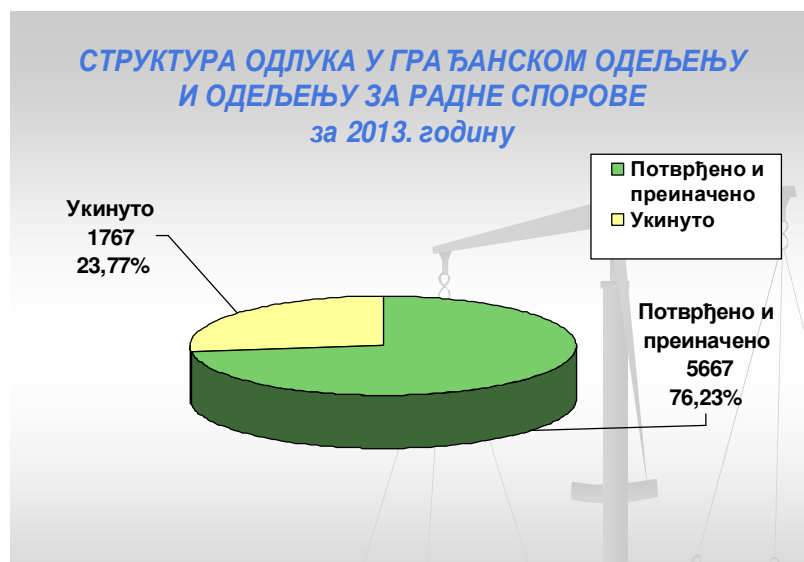
Анализом ових података утврђује се да је до 1 месеца решено 1546 предмета или 20,80%, од 1 до 3 месеца решено је 2816 предмета или 37,88%, док је од 3 до 6 месеци решено 1758 предмета или 23,65%, а у периоду од 6 до 9 месеци решено 858 предмета или 11,54%, те се закључује да је **највећи број предмета решен до 6 месеци и то 6120 предмета или 82,32%**.

Структура одлука Апелационог суда

У кривичном одељењу је у периоду од 1. јануара до 31. децембра 2013. године у 209 предмета отворен **претрес** пред другостепеним судом, а решено је 167 предмета.

У грађанском одељењу је у периоду од 1. 1. 2013. до 31.12.2013. године у „Гж“ материји у 54 предмета отворена **расправа** пред другостепеним судом, а решено је 39 предмета, док су у „Гж2“ материји у 7 предмета отворене расправе пред другостепеним судом, а решено је 5 предмета.

У Одељењу за радне спорове је у периоду од 1. 1. 2013. до 31. 12. 2013. године у 83 предмета отворена расправа пред другостепеним судом, а решено је 64 предмета.

Анализирајући структуру одлука види се да је највећи део одлука у кривичи 63,57% и у парници 47,69 % потврђено, затим делимично потврђено у парници 8,56% и преиначено – у „Кж“ -13,33% и у „Гж“ – 7,01% што указује да су судије Апелационог суда највећи део предмета окончали мериторном одлуком, а да је укинуто у „Кж“ – 19,70% и у „Гж“ – 23,77% одлука.

Анализом броја укинутих, потврђених и преиначених одлука се утврђује да је **највећи број предмета правноснажно решен у Апелационом суду у Крагујевцу**, а да је само 23,77% предмета укинуто и враћено првостепеном суду на поновно одлучивање. Из тог разлога је Апелациони суд одржао и велики број расправа у настојању да највећи број предмета буде мериторно решен пред Апелационим судом.

Рад одељења судске праксе

У Апелационом суду у Крагујевцу Годишњим распоредом послова за 2013. годину одређено је да Одељење судске праксе сачињавају: председник суда и његови заменици, сви председници судских одељења и њихови заменици, руководиоци судске праксе по судским одељењима и председници већа.

Председник Одељења судске праксе је председник суда судија Дубравка Дамјановић, а заменик председника Одељења судске праксе је судија Божићар Вујичић.

Рад овог одељења је организован у смислу одредби чл. 38 Закона о уређењу судова и чл. 27 ст.1, 2, и 3, чл. 28 и 29 Судског пословника. У суду се води општи регистар у који се у сажетом облику уносе правна схватања изражена у одлукама суда у појединим предметима или примљена од вишег суда, а које су од значаја за судску праксу, као и посебан регистар у који се уносе правна схватања усвојена на седници свих судија, седницама одељења, саветовањима и радним састанцима. Општи и посебан регистар правних схватања воде се за сваку грану судског рада хронолошким редом и објављују на веб - страници Апелационог суда.

У одељење судске праксе стално су распоређени и судијски помоћници који помажу у раду овог одељења.

У 2013. години грађанско одељење и одељење за радне спорове усвојило је Номенклатуру за разврставање одлука у регистар судске праксе из грађанске материје бр. II СУ-17-34/13 од 31. 10. 2013. године.

У циљу уједначавања судске праксе Апелационог суда, једном недељно су се одржавали радни састанци председника већа, како грађанског и одељења за радне спорове, тако и кривичног одељења. Поред тога, редовно се одржавају и седнице одељења на којима се усвајају правна схватања која се достављају другим апелационим судовима ради уједначавања судске праксе на нивоу апелационих судова.

Ради уједначавања судске праксе у свим апелационим судовима, у 2013. години одржане су четири заједничке седнице одељења за радне спорове апелационих судова. У седишту Апелационог суда у Београду одржана је заједничка седница одељења за радне спорове апелационих судова дана 11. 1. 2013. године. У седишту Апелационог суда у Новом Саду одржан је заједнички састанак одељења за радне спорове апелационих судова дана 15. 3. 2013. године. У седишту Апелационог суда у Нишу одржана је заједнички састанак одељења за радне спорове апелационих судова дана 17. 5. 2013. године. У седишту Апелационог суда у Крагујевцу одржана је заједничка седница одељења за радне спорове апелационих судова дана 20. 9. 2013. године.

Апелациони судови ће и у 2014. години наставити са одржавањем заједничких седница на којима ће разматрати спорна правна питања из своје надлежности ради уједначавања судске праксе о којима ће обавештавати Врховни касациони суд.

У 2013. години издат је Билтен судске праксе Апелационог суда у Крагујевцу бр. 1 за 2013. годину. У току је припрема Билтена судске праксе Апелационог суда у Крагујевцу бр. 1 за 2014. годину.

Рад на решавању старих предмета

Апелациони суд у Крагујевцу је посебну пажњу посветио раду на решавању старих предмета имајући у виду да је основни приоритет брзо и ефикасно одлучивање и остварење права грађана на правично суђење које подразумева пре свега остварење права на суђење у разумном року.

Рад на решавању старих предмета је укључио најпре разврставање предмета **према дужини трајања жалбеног поступка почев од дана пријема по жалби**, а што је основни критеријум дужине трајања жалбеног поступка у другостепеном - жалбеном суду. То су рокови предвиђени процесним законима за кривичну материју - 4 односно 3 месеца, а за парничну материју – 9 месеци. С обзиром да је највећи број предмета у кривичној материји решен у року од месец дана, односно до 3 месеца, а у парничној материји у року до 3 месеци, односно решено је укупно у обе материје 809 старих предмета, то је на дан 31.12.2013. године остало нерешено према овом критеријуму 196 предмета. Просечан број старих предмета по овом критеријуму износи 4,90.

Процент решених старих предмета по датуму пријема по жалби на нивоу суда износи 4,91%. Овај број је веома мали из разлога што је највећи број кривичних предмета у Апелационом суду у Крагујевцу решен у року до једног месеца – 49,29%, а до три месеца решено је 92,89%, а највећи број парничних предмета решен је до шест месеци – 82,32%.

Старих предмета **према датуму иницијалног акта** на дан 1.1.2013. године било је нерешено 1338 старих предмета, од тога у кривичној материји 280 „Кж1“ предмета, а у грађанском одељењу укупно 401 предмет од чега 400 „Гж“ предмета и 1 „Гж2“ предмет, а у радним споровима 642 „Гж1“ предмета. У 2013. години је **решено укупно 8084 предмета**, од чега у кривичној материји 3444 „Кж1“ предмета, 383 „Кж2“ предмета и 37 „Кж3“ предмета, а у грађанској материји 2252 „Гж“ предмета, 109 „Гж2“ предмета и 7 „Р“ предмета, а у материји радних спорова 1829 „Гж1“ предмета. Дана 31.12.2013. године остало је **нерешено укупно 1888 старих предмета** или просечно по судији 47,20, од чега у кривичној материји 267 „Кж1“ предмета, 5 „Кж2“ предмета и 3 „Кж3“ предмета, а у грађанској материји 739 „Гж“ предмета и 10 „Гж2“ предмет, а у материји радних спорова 862 „Гж1“ предмета.

Процент решених старих предмета по иницијалном акту старијем од 31. 12. 2010. године на нивоу суда је 49,10%.

Програм решавања старих предмета

Програмом решавања старих предмета обухваћени су предмети у којима поступци трају дуже од две године рачунајући од датума када је предмет први пут примљен у суд и у којима иницијални акт потиче из 2010. и ранијих година. У ову групу предмета спадају и најстарији предмети у којима поступак траје дуже од пет година и иницијални акт потиче из 2008. године и ранијих година (програмски предмети). Старим предметима у Апелационом суду у Крагујевцу сматрају се и предмети у којима поступци по жалби нису окончани у роковима предвиђеним Законом о парничном поступку и Закоником о кривичном поступку (девет, односно четири месеца и три месеца у притворским предметима) и најстарији међу њима су они у којима поступци по жалби нису окончани дуже од једне године.

У периоду од 1. јануара до 31. децембра 2013. године било је нерешено на почетку програмских предмета и то 107 „Кж“, 180 „Гж“ и 124 „Гж1“ предмета. Укупно је примљено програмских предмета 916 „Кж“, 946 „Гж“, као и 325 „Гж.1“. У „Кж“ материји решено је укупно 917 програмских предмета, у „Гж“ материји 936, а у „Гж1“ 334 предмета. Остало је нерешено у „Кж“ материји 106 програмских предмета, у „Гж“ материји 190, а у „Гж1“ материји 115 предмета.

Преглед примљених, решених и нерешених предмета који улазе у програм решавања старих предмета

Месец	„КЖ“				„ГЖ“				„ГЖ1“			
	нерешено на почетку	примљено	решено	нерешено на крају	нерешено на почетку	примљено	решено	нерешено на крају	нерешено на почетку	примљено	решено	нерешено на крају
Јануар	107	107	79	135	180	118	78	220	124	52	25	151
Фебруар	135	87	97	125	220	110	117	213	151	37	54	134
Март	125	89	90	124	213	113	79	247	134	17	43	108
Април	124	113	95	142	247	106	109	244	108	35	22	121
Мај	142	87	92	137	244	59	84	219	121	20	27	114
Јун	137	91	69	159	219	91	51	259	114	16	41	89
Јул	159	59	63	155	259	60	56	263	89	16	19	86
Август	155	56	50	161	263	64	58	269	86	24	14	96
Септембар	161	62	82	141	269	63	83	249	96	20	21	95
Октобар	141	60	60	141	249	66	63	252	95	22	15	102
Новембар	141	54	58	137	252	60	57	255	102	29	20	111
Децембар	137	51	82	106	255	36	101	190	111	37	33	115
УКУПНО	107	916	917	106	180	946	936	190	124	325	334	115

У посматраном извештајном периоду 2013. године у овом суду било је укупно нерешено на почетку 411 програмских предмета, док је укупно примљено 2187 програмских предмета који су обухваћени Програмом решавања старих предмета. Решено је укупно 2187 предмета. Укупно је остало 411 старих предмета који су обухваћени Програмом решавања старих предмета.

Остало је 14,32% нерешених програмских предмета, што је по мом мишљењу изузетан успех судија Апелационог суда.

Савладавање прилива програмских предмета у 2013. години било је 100% јер је решен исти број старих програмских предмета колико је старих програмских предмета примљено у 2013. години, из чега се закључује да је рад на старим програмским предметима био интензиван као и у 2012. години.

Судска управа Организација и начин рада

Рад судске управе организован је у складу са Законом о уређењу судова и Судским пословником.

Судском управом је руководила до 11. 4. 2013. године в.ф. председника суда судија Апелационог суда у Београду Весна Петровић, а од 12. 4. 2013. године в.ф. председника суда судија Апелационог суда у Крагујевцу Дубравка Дамјановић, која је одлуком Народне скупштине Републике Србије од 31. 10. 2013. године изабрана за председника Апелационог суда у Крагујевцу. У обављању послова судске управе председнику суда су у 2013. години помагала три заменика председника суда, чије су посебне обавезе овлашћења и одговорности утврђене Годишњим распоредом послова за 2013. годину, као секретар суда и координатор за медије.

И у 2013. години судије и запослени у Апелационом суду у Крагујевцу су радили у неадекватним смештајним условима, али су и поред тога ефикасно функционисали и остварили веома добре резултате рада.

Послови судске управе, а нарочито послови унутрашње организације одређени Законом о уређењу судова и Судским пословником, организовани су и обављани доношењем аката, издавањем наредби и упутстава од стране председника суда, на који начин је остварен правилан, благовремен рад и пословање суда и добри резултати рада овог суда.

Поступање по притужбама

У току 2013. године по притужбама непосредно поднетим Апелационом суду у Крагујевцу или достављеним од стране Врховног касационог суда, Министарства правде РС или Високог савета судства, поступао је председник Апелационог суда и два заменика председника суда како је то одређено Годишњим распоредом послова.

У периоду од 01.01.2013. до 31.12.2013. године, укупно је примљено 424 притужбе и молбе за убрзање поступка. Од овог броја укупно је примљено 328 притужби, од тога 150 се односило на рад Апелационог суда у Крагујевцу, 155 се односило на рад нижестепених судова са подручја Апелационог суда у Крагујевцу и 23 притужбе се односило на рад Апелационог суда у Крагујевцу и неког од нижестепених судова или на рад два нижестепена суда. Молби за убрзање поступка у предметима је било укупно 96.

Поступање по притужбама на рад Апелационог суда у Крагујевцу

Поднетих притужби на рад Апелационог суда у Крагујевцу у овом извештајном периоду укупно је било 150, решено је 138, док је 10 притужби остало у раду. Од укупног броја решених притужби на рад Апелационог суда у Крагујевцу 28 притужби је оцењено као основано, 23 као делимично основано, док је 84 притужбе оцењено као неосновано, с тим што 3 притужбе нису разматране и немају оцену основаности, док ће у 2 притужбе оцена основаности бити дата накнадно.

Поступање по захтевима за слободан приступ информацијама од јавног значаја

По захтевима за приступ информацијама од јавног значаја поступао је заменик председника Апелационог суда у Крагујевцу како је то одређено Годишњим распоредом послова.

У Апелационом суду у Крагујевцу у периоду од 01.01.2013. године до 31.12.2013. године примљено је укупно 26 захтева за приступ информацијама од јавног значаја, од тога је по 24 захтева поступљено, док су 2 захтева остала у раду и по њима ће се поступити. Од укупног броја примљених захтева (26), 21 захтев је поднет од стране грађана и 5 захтева од стране правних лица. По поднетим захтевима је поступано у складу са одредбама Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја и Закона о заштити података о личности и тражиоцима информација је удовољено у потпуности или делимично, у зависности од тога да ли је Апелациони суд као орган власти, располагао траженим информацијама или не.

Јавност рада суда

Рад Апелационог суда у Крагујевцу је доступан јавности и јавност рада суда остварена је објављивањем Информатора о раду суда на сајту суда и његовим редовним ажурирањем, издавањем Билтена, као и давањем саопштења за јавност. Јавност рада остварена је и постављањем извештаја о раду суда и судија за 2013. годину (тримесечног, шестомесечног, деветомесечног и годишњег) на сајт суда. На сајт суда истичу се и сва обавештења везана за активности суда, које информације су од значаја за грађане.

Информатор о раду суда тражиоцима информација од јавног значаја пружа информације које су од значаја за остваривање права грађана и презентацију рада суда у јавности, кроз упознавање са радом, надлежношћу и организационом структуром суда, овлашћењима и обавезама председника суда и најважнијих тела суда, распоредом судија, судијских помоћника и осталих запослених у суду, службама за поступање послова по захтевима грађанима, овлашћеним особама тих служби, контакт телефонима и осталим информацијама значајним за рад овог суда. Информатор о раду се током 2013. године редовно ажурирао.

У току 2013. године објављен је један број Билтена Судске праксе Апелационог суда у Крагујевцу бр.1 који је достављен Врховном касационом суду, Високом савету судства, Министарству правде, свим апелационим судовима, Основном, Вишем и Апелационом јавном тужилаштву у Крагујевцу, као и свим

вишим и основним судовима са подручја овог суда. Билтени Судске праксе Апелационог суда у Крагујевцу намењени су судијама апелационих судова, судијским помоћницима а и широј јавности. У истима се објављују правна схватања, закључци и сентенце.

На сајту Апелационог суда у Крагујевцу постављене су анонимизирани карактеристичне одлуке суда и то из области кривичне материје, грађанске материје, као и материје из области радних спорова. Осим тога, постављена су и правна схватања и закључци донети на седницама одељења, као и изабране сентенце.

Објављена су општа акта донета у 2013. години.

Јавност рада суда остварена је и давањем саопштења за јавност која су се односила на рад суда или на неке информације у вези са радом суда које су, по оцени суда, биле интересантне за ширу јавност.

Поступање по жалбама на одлуке првостепених судова о издржавању казне у просторијама у којима осуђени станује

У току 2013. године у Апелационом суду у Крагујевцу примљено је укупно 185 предмета ради одлучивања по жалби на одлуке првостепених судова којима је одлучивано о предлогу да се осуђеном коме је изречена казна затвора до једне године, казна изврши без напуштања просторије у којима осуђени станује. Од укупног броја примљених предмета решен је 181 предмет и то тако што је у 141 предмету жалба одбијена, у 24 предмета жалба је уважена и укинута првостепена одлука, а у 8 предмета жалба је уважена и првостепена одлука преиначена, док је 8 предмета прослеђено надлежним судовима на даље поступање.

Надзор и контрола рада виших и основних судова са подручја Апелационог суда у Крагујевцу

Дана 6.2.2013. године одржан је радни састанак в.ф. председника Апелационог суда у Крагујевцу и в.ф. председника виших судова са подручја Апелационог суда. На састанку је разматран годишњи извештај о раду виших и основних судова са подручја Апелационог суда у Крагујевцу за 2012. годину и анализирани су извештаји о извршеној другој редовној контроли рада нижестепених судова са подручја овог суда у 2012. години од стране судија Апелационог суда у Крагујевцу, као и извештај о реализацији предложених мера.

Према Програму и плану обиласка и надзора рада виших и основних судова са подручја Апелационог суда у Крагујевцу за 2013. годину бр. СУ I 5-9/13 од 24. 9. 2013. године извршена је контрола рада виших и основних судова на тај начин што је свако веће у кривичном и грађанском одељењу Апелационог суда у Крагујевцу, које је задужено за праћење рада по једног вишег суда са подручја Апелационог суда, као и за основне судове са подручја вишег суда, обавило непосредну контролу рада по предметима у вишем суду и основном суду у седишту вишег суда.

По обављеном надзору и контроли рада виших и основних судова, судије Апелационог суда у Крагујевцу су сачиниле извештаје о извршеној контроли рада нижестепених судова у кривичној и грађанској материји и ови извештаји су достављени свим в.ф. председника виших и основних судова са уоченим пропустима и предложеним мерама за њихово отклањање, а прослеђени су и Врховном касационом суду.

У 2013. години по налогу председника Апелационог суда у Крагујевцу в.ф. председника виших судова су извршили две редовне контроле рада основних судова са свог подручја о чему су председнику Апелационог суда у Крагујевцу доставили извештаје. На састанку председника Апелационог суда у Крагујевцу са в.ф. председника виших судова одржаном дана 22. 7. 2013. године на коме је у оквиру тачке 1. дневног реда разматран шестомесечни извештај о раду суда и судија виших судова са подручја Апелационог суда у Крагујевцу за 2013. годину, у оквиру тачке 2. дневног реда анализирани су извештаји в.ф. председника виших судова са подручја Апелационог суда у Крагујевцу о извршеном обиласку и контроли основних судова – прва редовна контрола 2013. године.

Председник Апелационог суда у Крагујевцу је са в.ф. председника виших судова одржала састанак 18. 6. 2013. године ради преиспитивања усаглашености одлука о остваривању права на накнаду трошкова који настају у вези са радом судија са важећим прописима и предузимања хитних мера у циљу смањења трошкова.

Стручно усавршавање и обука судија и судског особља

У сарадњи са Правосудном академијом и другим организацијама, у циљу стручног усавршавања и обуке судија и судског особља, омогућено је судијама и судском особљу да присуствују великом броју саветовања и консултативних састанака.

У 2013. години, приликом вршења обиласка и надзора рада нижестепених судова, одржани су заједнички састанци судија Апелационог суда у Крагујевцу са судијама виших и основних судова са подручја Апелационог суда у Крагујевцу, на којима је указано на уочене пропусте у раду нижестепених судова и одговорено на спорна питања која се јављају у раду нижестепених судова.

Ради уједначавања судске праксе у свим апелационим судовима, као што је то већ напред наведено, у 2013. години одржане су четири заједничке седнице одељења за радне спорове апелационих судова.

Председник Апелационог суда у Крагујевцу, као и већи број судија Апелационог суда, активно су учествовали у раду великог броја стручних и научних скупова израдом стручних реферата и на други начин.

Судије су и у 2013. години радили на сопственој едукацији и унапређењу знања присуством семинарима, округлим столовима и другим стручним и научним скуповима, што је свакако резултирало ефикаснијим и квалитетнијим радом Апелационог суда у целини у односу на 2012. годину, а успешном раду судија и суда у целини допринело је и ангажовање судијских помоћника и свих запослених у суду.

***Уочени проблеми у раду Апелационог суда
и мере за њихово превазилажење***

У 2013. години суд је радио са **мањим бројем судија** од укупног броја судија изабраних за овај суд 53, јер је у 2013. години активно поступало 40 судија, с обзиром да је четворо судија Апелационог суда у Крагујевцу одлукама в.ф. председника Апелационог суда у Крагујевцу постављено за вршиоце функција председника виших судова на подручју Апелационог суда у Крагујевцу, четворо судија је у 2013. години навршило радни век по ком основу им је престала судијска функција, док је једном судији судијска функција престала на лични захтев. Крајем године један судија овог суда упућен је на рад у Врховни касациони суд. У другој половини 2013. године одлукама Високог савета судства изабрано је петоро судија за Апелациони суд у Крагујевцу, од којих је један судија ступио на функцију 24. 9. 2013. године, а четворо судија 20. 11. 2013. године.

У 2014. години још двоје судија Апелационог суда у Крагујевцу ће испунити услове за одлазак у пензију, тако да ће, и поред избора напред наведених петоро судија, број судија у овом суду бити мањи од броја судија утврђеног Одлуком Високог савета судства за Апелациони суд у Крагујевцу.

Што се тиче броја запослених, Правилником о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у Апелационом суду у Крагујевцу предвиђен је број од укупно 150 запослених, а у суду је тренутно запослено 142. У 2013. години окончан је конкурс за пријем у радни однос на неодређено време 24 извршиоца на радно место судијски помоћник. Ради благовременог и ефикасног функционисања суда постоји потреба за попуном упражњених радних места.

И у 2013. години је био и даље присутан проблем **неадекватних смештајних услова**, имајући у виду да је Апелациони суд у Крагујевцу почев од оснивања смештен у згради правосудних органа у којој су смештени и Виши и Основни суд у Крагујевцу. Ради обезбеђивања адекватних смештајних услова за рад судија и запослених у овом суду, упућен је захтев Министарству правде и државне управе које је, у другој половини 2013. године, предузело одговарајуће активности на решавању овог проблема и тим поводом Министар правде је у септембру месецу 2013. године организовао састанак са Министром здравља и Министром одбране, ради изналажења одговарајућег решења уз учешће ова три министарства.

Уочено је и то да је у 2013. години функционисање суда отежала чињеница да су опредељене апропријације и трансферисана средства била недовољна што је изискивало ригорозне мере штедње посебно у употреби канцеларијског материјала (парир, тонер итд.).

План наредних активности

У наредном периоду планирају се следеће активности:

- Доношење програма и плана обиласка и надзора рада виших и основних судова за 2014. годину;

- Консултативни састанци са судијама нижестепених судова;
- Састанци председника Апелационог суда и в.ф. председника основних и виших судова са подручја Апелационог суда у Крагујевцу;
- Састанци председника и судија других апелационих судова;
- Унапређење рада Одељења судске праксе;
- Рад на уједначавању судске праксе;
- Унапређење квалитета рада судија и њихова едукација;
- Рад на издавању Билтена;
- Обука судијских помоћника.

Рад виших судова на територији Апелационог суда у Крагујевцу са приказом броја примљених и броја решених предмета

У 2013. години на територији Апелационог суда у Крагујевцу у свим вишим судовима било је укупно у раду 23990 предмета у свим материјама, примљено је 21175 предмета, просечан прилив по судији је био 30,08. Решено је укупно 23333 предмета или просечно месечно решено по судији 30,30. Остало је нерешено 2657 предмета или просечно по судији 41,52 предмета, од тога старих по иницијалном акту 586 предмета, или 22,05 % старих у односу на укупан број нерешених предмета.

Извештај о раду виших судова са подручја Апелационог суда у Крагујевцу за период од 1. 1. 2013. до 31. 12. 2013. године

УКУПНО										
ВИШИ СУД	број судија у материји	примљено	просечан прилив по судији	укупно у раду	решено	просечно месечно решено по судији	нерешено			просечно по судији
							укупно	старих	% старих/нерешених	
Крагујевац	11	5106	42,20	5780	5136	42,45	644	164	25,47	58,55
Ужице	9	2623	26,49	2803	2687	27,14	116	21	18,10	12,89
Краљево	8	3071	34,90	3561	3217	36,56	344	135	39,24	43,00
Крушевац	8	2636	29,95	2993	2400	27,27	593	12	2,02	74,13
Нови Пазар	8	2168	24,64	2683	2328	26,45	355	186	52,39	44,38
Чачак	7	2094	27,19	2365	2071	26,90	294	47	15,99	42,00
Јагодина	13	3477	24,31	3805	3494	24,43	311	21	6,75	23,92
УКУПНО	64	21175	30,08	23990	21333	30,30	2657	586	22,05	41,52

Анализа извештаја о раду свих виших судова на територији Апелационог суда у Крагујевцу указује да су сви судови у 2013. години успешно обављали своју основну функцију, да су судије уложиле значајне напоре у раду и у већем обиму успешно савладале прилив при чему је евидентирано и побољшање квалитета одлука које су разматране по жалби.

Смањен је број старих предмета што указује на успешну реализацију донетих Програма решавања старих предмета.

Највећи број виших судова је савладао прилив предмета који је у 2013. години у појединим вишим судовима био повећан.

У протеклом периоду нису евидентирани значајне неправилности у раду виших судова са подручја овог суда.

Укупан број предмета у свим основним судовима на територији Апелационог суда у Крагујевцу са приказом броја примљених и броја решених предмета

У 2013. години на територији Апелационог суда у Крагујевцу у свим основним судовима било је укупно у раду 584751 предмета у свим материјама, примљено је 186270 предмета, просечан прилив по судији је био 57,21. Решено је укупно 199837 предмета или просечно месечно решено по судији 61,38. Остало је нерешено 384914 предмета или просечно месечно по судији 1300,39 предмета.

Извештај о раду основних судова са подручја Апелационог суда Крагујевац за период од 1. 1.2013. до 31.12.2013. год.

ОСНОВНИ СУД	број судија у материји	примљено	просечан прилив по судији	укупно у раду	решено	просечно месечно решено по судији	нерешено укупно	просечно по судији
Крагујевац	64	36000	51,14	125247	44761	63,58	80486	1257,59
Ужице	21	18957	82,06	52320	18585	80,45	33735	1606,43
Пријеполје	11	6151	50,83	17063	6938	57,34	10125	920,45
Пожега	16	10847	61,63	24541	11854	67,35	12687	792,94
Краљево	30	22131	67,06	70104	26649	80,75	43455	1448,50
Крушевац	35	27837	72,30	92293	25810	67,04	66483	1899,51
Нови Пазар	28	16251	52,76	53059	16232	52,70	36827	1315,25
Чачак	35	21927	56,95	89700	19689	51,14	70011	2000,31
Јагодина	26	12267	42,89	24030	14267	49,88	9763	375,50
Параћин	30	13902	42,13	36394	15052	45,61	21342	711,40
УКУПНО	296	186270	57,21	584751	199837	61,38	384914	1300,39

Иако је у највећем броју судова савладан прилив и решавано више предмета него што је примљено, остао је нерешен велики број предмета, због чега је потребно још појачати напоре, у свим сегментима рада судова, ради ажурирања стања и враћања поверења грађана у правосуђе.

Квалитет рада подручних судова огледа се кроз чињеницу да је највећи део одлука у кривици 63,57% и у парници 47,69 % потврђено, затим делимично потврђено у парници 8,56% и преиначено – у „Кж“ -13,33% и у „Гж“ – 7,01%, док је укинута у „Кж“ – 19,70% и у „Гж“ – 23,77% одлука.

Карактеристично за протекли период је да је на подручју смањен број старих предмета и да је период завршен са мање нерешених предмета него у претходној години.

ПРЕДСЕДНИК СУДА
Дубравка Дамјановић

На основу члана 34 став 1, 2 и 3 Закона о уређењу судова („Сл. гласник РС“, бр.116/08, 104/09, 101/10, 101/11 и 101/13) и чл.45, 46, 47 и 48 Судског пословника („Сл. гласник РС“, бр.110/09, 70/11 и 89/13), по прибављеном мишљењу судија, председник Апелационог суда у Крагујевцу судија Дубравка Дамјановић утврдила је и на седници свих судија дана 24. 12. 2013. године саопштила

ГОДИШЊИ РАСПОРЕД ПОСЛОВА АПЕЛАЦИОНОГ СУДА У КРАГУЈЕВЦУ ЗА 2014. ГОДИНУ

I СЕДИШТЕ СУДА

Седиште Апелационог суда у Крагујевцу налази се у судској згради у Крагујевцу, у Ул. Трг војводе Радомира Путника бр. 4.

Радно време Апелационог суда у Крагујевцу је од 7,30 до 15,30 часова.

II СУДСКА УПРАВА

Пословима судске управе руководи председник Апелационог суда у Крагујевцу, судија Дубравка Дамјановић.

За заменика председника суда одређује се **судија Божидар Вујичић**.

Заменику председника суда, поред општих послова, у смислу чл. 52 ст.3 и чл.53 Закона о уређењу судова, поверавају се *посебне обавезе*, овлашћења и одговорности и то: у одсуству председника суда доноси и потписује акте судске управе који нису у искључивој – непреносивој надлежности председника суда, поступа по захтевима за изузеће и искључење судија у кривичним и грађанским стварима, врши надзор у финансијском пословању суда, стара се о спровођењу програма решавања старих предмета, прима странке и поступа по притужбама, врши надзор над радом судске писарнице и поступа по захтевима за давање информација у складу са Законом о слободном приступу информацијама од јавног значаја.

Заменик председника суда дужан је да председнику суда доставља по потреби месечне извештаје о свом раду у вези са посебним овлашћењима, обавезама и одговорностима.

Посебне обавезе у смислу чл.53 ст.1 Закона о уређењу судова поверавају се **судији Александру Блануши** који ће за време годишњег одмора и у случају друге оправдане одсутности или спречености председника суда поступати у предметима у којима се одлучује о жалби против одлука донетих по предлогу да се осуђеном коме је изречена казна затвора до једне године, казна изврши без напуштања просторија у којима осуђени станује.

Посебне обавезе у складу са чл.74 Судског пословника поверавају се:

- **судији Оливери Бојовић** - за евиденцију и праћење рада судијских помоћника за кривичну материју
- **судији Јасмини Симовић** за евиденцију и праћење рада судијских помоћника за грађанску материју.

Послове секретара суда обављаће судијски помоћник Марија Чампаревић која ће обављати и послове менаџера суда до попуне тог радног места.

Послове координатора за медије, поступање по захтевима за давање информација у складу са Законом о слободном приступу информацијама од јавног значаја и уређење web site-а суда обављаће судијски помоћник Зорица Јовановић, која ће уједно мењати секретара суда у случају њеног одсуства.

III СУДСКА ОДЕЉЕЊА

Судије се распоређују ради обављања послова у кривичном одељењу, у одељењу за кривичне поступке према малолетницима, у грађанском одељењу, у грађанском одељењу за радне спорове, у одељењу судске праксе и припремном одељењу и ради обављања ових послова оснивају се следећа одељења:

- **Кривично одељење**
- **Одељење за кривичне поступке према малолетницима**
- **Грађанско одељење**
- **Грађанско одељење за радне спорове**
- **Одељење судске праксе**
- **Припремно одељење**

Од 53 судија колико је утврђено Одлуком Високог савета судства за Апелациони суд у Крагујевцу, у судска одељења Апелационог суда у Крагујевцу овим Годишњим распоредом послова распоређено је укупно 45 судија са председником суда, због тога што је четворо судија постављено за вршиоце функција председника виших судова на подручју Апелационог суда у Крагујевцу, један судија упућен је у Врховни касациони суд, а одређеном броју судија је престала судијска функција због одласка у пензију у току 2013. године.

Како ће у току 2014. године судијска функција престати још двојици судија, то ће по избору недостајућег броја судија распоред послова по судским одељењима бити утврђен изменама Годишњег распореда послова за 2014. годину.

IV

ПРЕДСЕДНИЦИ СУДСКИХ ОДЕЉЕЊА

Судија Александар Блануша поставља се за председника кривичног одељења.

Судија Марина Илић поставља се за председника одељења за кривичне поступке према малолетницима.

Судија Смиљана Ристић поставља се за председника грађанског одељења.

Судија Симонида Милорадовић поставља се за председника грађанског одељења за радне спорове.

Председник суда судија Дубравка Дамјановић поставља се за председника одељења судске праксе.

Председници одељења стараће се да се послови обављају законито, тачно, једнообразно, уредно и благовремено.

V

ЗАМЕНИЦИ ПРЕДСЕДНИКА СУДСКИХ ОДЕЉЕЊА

Ради ефикаснијег поступања, као и у случају спречености или одсутности, председнике одељења замењиваће:

- **Судија Оливера Бојовић**, која се поставља за заменика председника кривичног одељења
- **Судија Радоман Спарић**, који се поставља за заменика председника одељења за кривичне поступке против малолетника
- **Судија Јасмина Симовић**, који се поставља за заменика председника грађанског одељења
- **Судија Зоран Хаџић**, који се поставља за заменика председника грађанског одељења за радне спорове
- **Судија Божидар Вујичић**, који се поставља за заменика председника одељења судске праксе

VI

КРИВИЧНО ОДЕЉЕЊЕ

VI-a

У кривично одељење Апелационог суда у Крагујевцу распоређује се 21 судија.

Ради одлучивања у другом степену по жалбама изјављеним против одлука првостепеног суда у кривичном поступку формирају се следећа већа:

1. ВЕЋЕ

1. судија Александар Блануша – председник већа
2. судија Љубодраг Вуковић – члан већа
3. судија Олга Пековић – члан већа

2. ВЕЋЕ

1. судија Милунка Цветковић – председник већа
2. судија Весна Димитријевић – члан већа
3. судија Есад Вељовић – члан већа

3. ВЕЋЕ

1. судија Оливера Бојовић – председник већа
2. судија Милевка Миленковић – члан већа
3. судија Драган Лековић – члан већа

4. ВЕЋЕ

1. судија Радослав Петровић – председник већа
2. судија Ружица Ђурђевић – члан већа
3. судија Драгиша Радисављевић – члан већа

5. ВЕЋЕ

1. судија Даница Маринковић – председник већа
2. судија Татјана Мишић – члан већа
3. судија Жарко Стевановић – члан већа

6. ВЕЋЕ

1. судија Љубинко Тетеновић – председник већа
2. судија Злата Несторовић – члан већа
3. судија Богољуб Пауновић – члан већа

7. ВЕЋЕ

1. судија Марина Илић – председник већа
2. судија Радоман Спарих – члан већа
3. судија Мирјана Војиновић – члан већа

Председника већа замењује први члан истог већа.

Послове на дежурству обављаће дежурна већа према распореду дежурстава који ће по потреби сачињавати председник Кривичног одељења.

За време годишњих одмора и у случају друге оправдане одсутности судија, попуна чланова већа у Кривичном одељењу вршиће се тако што ће свако веће бити попуњавано члановима следећих већа у том одељењу.

У случају дуже одсутности судије, попуна чланова већа у Кривичном одељењу вршиће се наизменично члановима следећих већа у том одељењу, према распореду који ће за сваки месец унапред сачињавати председник Кривичног одељења.

Ради одлучивања по жалбама изјављеним против одлука првостепеног суда за кривична дела за која је прописана казна затвора од 30 до 40 година већа Кривичног одељења у складу са чл.21 ст.2 тач.2 Законика о кривичном поступку ће се допуњавати судијама из следећих већа у том одељењу.

VI-б

Веће надлежно за одлучивање по жалбама у трећем степену

Ради одлучивања по жалбама изјављеним против пресуда другостепеног суда у **трећем степену**, у складу са чл.21 ст.3 Законика о кривичном поступку, формира се веће у следећем саставу:

1. судија Милунка Цветковић – председник већа
2. судија Љубинко Ћетеновић – члан већа
3. судија Радослав Петровић – члан већа
4. судија Радоман Спарић – члан већа
5. судија Милевка Миленковић – члан већа

Председника већа замењује први члан већа.

У време годишњег одмора и друге оправдане одсутности судија постојећег већа у трећем степену, чланове већа замењују судије: Даница Маринковић, Татјана Мишић, Весна Димитријевић, Оливера Бојовић и Есад Вељовић.

VI-в

Распоред предмета у којима се одлучује по жалби на основу члана 343 Законика о кривичном поступку против решења о потврђивању оптужнице

Распоред предмета у којима се одлучује по жалби на основу члана 343 Законика о кривичном поступку против решења о потврђивању оптужнице вршиће се тако што ће ови предмети бити распоређивани по реду у рад судијама на следећи начин:

Распоредивање напред наведених новопримљених предмета вршиће се судијама Кривичног одељења по редоследу за пријем предмета у складу са Годишњим распоредом послова за 2014. годину.

У поновном поступку по правном леку, уколико је претходно укинута решење о потврђивању оптужнице, предмет се, сходно члану 55 Судског пословника, распоређује судији, односно већу које је претходно поступало у том предмету.

Ради одлучивања по жалбама изјављеним против пресуда првостепеног суда, предмет се сходно члану 37 став 1 тачка 4, не распоређује судији односно већу које је претходно поступало у том предмету тј. донело одлуку којом се потврђује првостепено решење о потврђивању оптужнице, већ се такав предмет распоређује, првом по реду судији по редоследу за пријем предмета у складу са Годишњим распоредом послова за 2014. годину.

VII**ОДЕЉЕЊЕ ЗА КРИВИЧНЕ ПОСТУПКЕ
ПРЕМА МАЛОЛЕТНИЦИМА**

Ради одлучивања у другом степену по жалбама против одлука првостепеног суда у кривичним поступцима према малолетницима формира се следеће веће:

1. судија Марина Илић – председник већа
2. судија Радоман Спарих – члан већа
3. судија Мирјана Војиновић – члан већа

Председника већа замењује први члан већа.

Чланови већа Одељења за кривичне поступке према малолетницима у случају одсутности или спречености попуњаваће се по потреби са судијама из већа кривичног одељења које поседују сертификат о посебним знањима из области права детета и преступништва младих, у складу са Законом о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривично-правној заштити малолетних лица.

VIII**ГРАЂАНСКО ОДЕЉЕЊЕ**

У грађанско одељење распоређује се 13 судија.

Ради одлучивања у другом степену по жалбама изјављеним против одлука првостепеног суда у грађанско правним споровима формирају се следећа већа:

1. ВЕЋЕ

1. судија Смиљана Ристић – председник већа
2. судија Обрен Јездић – члан већа
3. судија Драгана Сретовић – члан већа

2. ВЕЋЕ

1. судија Божидар Вујичић – председник већа
2. судија Мирјана Поповић – члан већа
3. судија Надежда Видић - члан већа

3. ВЕЋЕ

1. судија Јасмина Симовић – председник већа
2. судија Снежана Ковачевић – члан већа
3. судија Ацо Вучићевић - члан већа

4. ВЕЋЕ

1. судија Илија Зиндовић – председник већа
2. судија Весна Цветковић – члан већа
3. судија Роса Терзић – члан већа
4. судија Милорад Јанићијевић – члан већа

У грађанском одељењу специјализована већа за поступање у породично-правним споровима су 1, 3. и 4. веће.

Председника већа замењује први члан истог већа.

Послове на дежурству обављаће дежурна већа према распореду дежурстава који ће по потреби сачињавати председник грађанског одељења.

За време годишњих одмора и у случају друге оправдане одсутности судија попуна чланова већа у грађанском одељењу вршиће се тако што ће свако веће бити попуњавано члановима следећих већа у том одељењу.

Ради одлучивања у другом степену по жалбама изјављеним против одлука првостепеног суда у породичним споровима, по потреби попуна судских специјализованих већа у грађанском одељењу вршиће се са судијама које поседују сертификат о посебним знањима из области права детета у складу са чл.203 Породичног закона.

У случају дуже одсутности судије, попуна чланова већа у грађанском одељењу вршиће се наизменично члановима следећих већа у том одељењу, према распореду који ће за сваки месец унапред сачињавати председник грађанског одељења.

О дозвољености изузетне ревизије из чл. 395 Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС“, број 125/04 и 111/09) и посебне ревизије из чл.404 ст.2 Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС“, број 72/11), као и о жалбама на решења Апелационог суда у Крагујевцу из чл. 399 ст.4 и 5 Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС“, бр. 72/11) одлучиваће прво следеће веће чији чланови нису учествовали у доношењу ожалбеног решења према редоследу већа утврђеном Годишњим распоредом послова Апелационог суда у Крагујевцу за 2014. годину.

Председника већа замењује први члан истог већа.

За време годишњих одмора и у случају друге оправдане одсутности судија попуна чланова већа вршиће се тако што ће веће бити попуњавано члановима другог већа.

IX

ОДЕЉЕЊЕ ЗА РАДНЕ СПОРОВЕ

У грађанско одељење за радне спорове распоређује се 10 судија.

1. ВЕЋЕ

1. судија Симонида Милорадовић – председник већа
2. судија Светлана Бранковић – члан већа
3. судија Радмила Николић – члан већа
4. судија Марија Петковић - члан већа

2. ВЕЋЕ

1. судија Мирјана Симић – председник већа
2. судија Сузана Видановић – члан већа
3. судија Живанка Божич – члан већа

3. ВЕЋЕ

1. судија Зоран Хаџић – председник већа
2. судија Јасминка Вукановић – члан већа
3. судија Душан Дражовић – члан већа

Председника већа замењује први члан истог већа.

Послове на дежурству обављаће дежурна већа према распореду дежурстава који ће по потреби сачињавати председник грађанског одељења за радне спорове.

За време годишњих одмора и у случају друге оправдане одсутности судија, попуна чланова већа у грађанском одељењу за радне спорове, вршиће се тако што ће свако веће бити попуњавано члановима следећег већа у том одељењу.

У случају дуже одсутности судије, попуна чланова већа у грађанском одељењу за радне спорове вршиће се наизменично члановима следећих већа у том одељењу, према распореду који ће за сваки месец унапред сачињавати председник грађанског одељења за радне спорове.

X**Веће надлежно за поступање у предметима рехабилитације**

По жалбама против решења у поступку рехабилитације, сходно чл.18 ст.2 Закона о рехабилитацији („Сл.гласник РС“, број 92/11), одлучиваће следећа већа:

1. ВЕЋЕ

- 1.судија Даница Маринковић – председник већа
- 2.судија Јасмина Симовић – члан већа
- 3.судија Злата Несторовић – члан већа

2. ВЕЋЕ

1. судија Марина Илић – председник већа
2. судија Надежда Видић – члан већа
3. судија Есад Вељовић – члан већа

3. ВЕЋЕ

- 1.судија Радоман Спарих – председник већа
- 2.судија Смиљана Ристић – члан већа
- 3.судија Ружица Ђурђевић – члан већа

Председника већа замењује први члан истог већа.

За време годишњих одмора и у случају друге оправдане одсутности судија попуна чланова већа вршиће се тако што ће свако веће бити попуњавано члановима следећих већа.

По жалбама против решења у поступку рехабилитације из чл.30 ст.1 Закона о рехабилитацији („Сл. гласник РС“, бр. 92/11) а у вези чл.6 Закона о рехабилитацији („Сл. гласник РС“, бр. 33/06) поступаће веће у саставу:

1. судија Радоман Спарих – председник већа
2. судија Ружица Ђурђевић – члан већа
3. судија Надежда Видић – члан већа
4. судија Смиљана Ристић – члан већа
5. судија Марина Илић – члан већа

XI

ОДЕЉЕЊЕ СУДСКЕ ПРАКСЕ

Одељење судске праксе сачињавају: председник суда и његов заменик, сви председници судских одељења и њихови заменици, руководиоци судске праксе по судским одељењима и председници већа.

За руководиоце судске праксе по судским одељењима одређују се:

- судија **Љубинко Ћетеновић** - за руководиоца судске праксе у кривичном одељењу, а судија **Радоман Спарих** за заменика руководиоца судске праксе у кривичном одељењу,
- судија **Марина Илић** - за руководиоца судске праксе у одељењу за кривичне поступке према малолетницима,
- судија **Божидар Вујичић** - за руководиоца судске праксе у грађанском одељењу,
- судија **Јасминка Вукановић** - за руководиоца судске праксе у грађанском одељењу за радне спорове.

Одељење судске праксе своје задатке извршава на седници одељења, као и у кривичној и грађанској секцији одељења, које сачињавају судије из одељења судске праксе који поступају у кривичној, односно грађанској материји.

Секције одељења судске праксе помажу председнику кривичног, односно грађанског одељења у припреми седница одељења на којима се разматрају питања из судске праксе, као и руководиоцима судске праксе у кривичној и грађанској материји у обављању послова на уједначавању судске праксе и подизању квалитета рада суда уопште.

Руководиоцима судске праксе у судским одељењима помагаће по потреби и за преглед одлука из већа руководиоца судске праксе председници већа и судијски помоћници – секретари већа из њихових већа према редоследу већа одређеним овим распоредом и смењиваће се редом сваке недеље по распореду који ће месечно унапред сачињавати руководиоци судске праксе по одељењима.

Редакцијски одбор Билтена судске праксе Апелационог суда у Крагујевцу сачињавају:

1. Председник одељења судске праксе, председник суда судија Дубравка Дамјановић, која је уједно и главни и одговорни уредник Билтена судске праксе.

2. Заменици главног и одговорног уредника су судија Александар Блануша из кривичног одељења и судија Божидар Вујичић из грађанског одељења.

3. Чланови редакције:

- судија Оливера Бојовић, судија Љубинко Ћетеновић, судија Смиљана Ристић, судија Александар Блануша, судија Милунка Цветковић, судија Симонида Милорадовић, судија Милевка Миленковић и судија Радоман Спарих, као и сви чланови одељења судске праксе.

Одељење судске праксе ће најмање једном у шест месеци вршити анализу судске праксе по судским одељењима.

ХП

ПРИПРЕМНО ОДЕЉЕЊЕ

У припремном одељењу обављаће се послови предвиђени одредбом чл.16 Судског пословника.

У припремном одељењу ће се испитивати испуњеност процесних претпоставки за вођење поступка и одлучивања о правним лековима и на погодан начин означавати дозвољеност, благовременост и уредност жалбе, означавати датум иницијалног акта и датум изјављивања жалбе. Тако ће се већ приликом завођења предмета знати да ли се ради о старом предмету и да ли предмет треба означити и увести у програм решавања старих предмета. У кривичним предметима ће се поред испитивања напред наведених процесних претпоставки означити и рок застарелости кривичног гоњења.

За надзорне судије у овом одељењу одређују се председници кривичног и грађанског одељења и њихови заменици.

ХПХ

РАСПОРЕЂИВАЊЕ ПРЕДМЕТА

Распоређивање предметима у судским одељењима вршиће се у складу са Судским пословником, тако да се обезбеди равномерна оптерећеност судија предметима, водећи рачуна о хитности, старим предметима, времену подношења иницијалног акта и другим околностима од значаја за распоређивање предмета.

Предмети се једнако распоређују судијама, с тим што заменику председника суда, председницима кривичног одељења, грађанског одељења и грађанског одељења за радне спорове, руководиоцима судске праксе, председницима већа у другостепеном поступку и председнику већа надлежном за одлучивање по жалбама у трећем степену припада 20% умањења норме, а уколико судији припада умањење норме по више основа, укупно умањење норме може бити највише 30%.

Годишњи распоред послова за 2014. годину, по саопштавању на седници свих судија, је истог дана истакнут на огласној табли суда.

ПРЕДСЕДНИК СУДА
Дубравка Дамјановић

Председник Апелационог суда у Крагујевцу Дубравка Дамјановић, након разматрања годишњег извештаја о раду суда и судија Апелационог суда у Крагујевцу за 2013. годину и укупног броја нерешених старих предмета у свим судским одељењима, на основу члана 12. Судског пословника ("Сл. гласник РС", бр. 110/09, 70/11, 19/12 и 89/13), дана 24. јануара 2014. године, донела је

ПРОГРАМ РЕШАВАЊА СТАРИХ ПРЕДМЕТА АПЕЛАЦИОНОГ СУДА У КРАГУЈЕВЦУ ЗА 2014. ГОДИНУ

I

УВОД

Програм решавања старих предмета Апелационог суда у Крагујевцу за 2014. годину обухвата мере неопходне за хитно окончавање најстаријих судских предмета у свим судским одељењима.

Стари предмети обухваћени овим програмом су подељени у две групе предмета и чине их следећи предмети:

- 1. Предмети у којима поступци трају дуже од две године рачунајући од датума када је предмет први пут примљен у суд и у којима иницијални акт потиче из 2011. године и раније, као и најстарији предмети у којима поступак траје дуже од пет година и иницијални акт потиче из 2009. и ранијих година.**
- 2. Предмети у којима поступци по жалби нису окончани у роковима, предвиђеним Законом о парничном поступку и Закоником о кривичном поступку (девет односно четири месеца и три месеца у притворским предметима), као и најстарији предмети у којима поступци по жалби нису окончани дуже од једне године.**

II

АНАЛИЗА

На основу годишњег извештаја о раду Апелационог суда у Крагујевцу за 2013. годину утврђено је следеће чињенично стање:

1. За категорију старих предмета обухваћених овим програмом у тачки I-1:

- Апелациони суд у Крагујевцу је на дан 1. јануара 2013. године имао укупно 2005 нерешених предмета, од тога старих предмета 1338, што чини 66,73% од укупног броја нерешених предмета у свим правним областима.

- У току извештајног периода од 1. 1. – 31. 12. 2013. године примљено је 17330 предмета, тако да је у раду у 2013. години било 19335 предмета.

- У истом периоду решено је 16465 предмета, од чега 8084 старих предмета, што представља 49,10% од укупног броја решених предмета.

- На дан 31. 12. 2013. године остало је нерешено 2870 предмета, од чега 1888 старих, што чини 65,78% од укупног броја нерешених предмета.

2. За категорију старих предмета обухваћених овим програмом у тачки I-2:

- Апелациони суд у Крагујевцу је на дан 1. јануара 2013. године имао укупно 2005 нерешених предмета, од тога старих предмета 91, што чини 4,54% од укупног броја нерешених предмета у свим правним областима.

- У току извештајног периода од 1. 1. – 31. 12. 2013. године примљено је 17330 предмета, тако да је у раду у 2013. години било 19335 предмета.

- У истом периоду решено је 16465 предмета, од чега 809 старих предмета, што представља 4,91% од укупног броја решених предмета.

- На дан 31. 12. 2013. године остало је нерешено 2870 предмета, од чега 196 старих, што чини 6,82% од укупног броја нерешених предмета.

По судским одељењима однос нерешених и старих предмета у означеном периоду је:

1. За категорију старих предмета обухваћених овим програмом у тачки I-1:

- У **кривичном одељењу** од укупно нерешених 417 предмета остало је у раду 275 старих предмета, тако да стари предмети чине 65,95% од укупно нерешених предмета.

- У **грађанском одељењу** од укупно нерешених 1057 предмета остало је у раду 751 стари предмет, тако да стари предмети чине 71,05% од укупно нерешених предмета.

- У **грађанском одељењу за радне спорове** од укупно нерешених 1396 предмета остало је у раду 862 стара предмета, тако да стари предмети чине 61,75% од укупно нерешених предмета.

2. За категорију старих предмета обухваћених овим програмом у тачки I-2:

- У **кривичном одељењу** од укупно нерешених 417 предмета остао је у раду 91 стари предмет, тако да стари предмети чине 21,82% од укупно нерешених предмета.

- У **грађанском одељењу** од укупно нерешених 1057 предмета остало је у раду 13 старих предмета, тако да стари предмети чине 1,23% од укупно нерешених предмета.

- У грађанском одељењу за радне спорове од укупно нерешених 1396 предмета остало је у раду 92 стара предмета, тако да стари предмети чине 6,59% од укупно нерешених предмета.

У кривичном одељењу на дан 31. 12. 2013. године остало је нерешено укупно 6 предмета у којима поступци по жалби нису окончани дуже од 1 године.

У грађанском одељењу на дан 31. 12. 2013. године остало је нерешено укупно 2 предмета у којима поступци по жалби нису окончани дуже од 1 године.

У грађанском одељењу за радне спорове на дан 31. 12. 2013. године остало је нерешено укупно 9 предмета у којима поступци по жалби нису окончани дуже од 1 године.

Према извештају за период 1. 1. – 31. 12. 2013. године старост предмета према иницијалном акту који су са 31. 12. 2013. године остали нерешени по судским одељењима је:

- У кривичном одељењу од укупно нерешених 275 старих предмета у овом одељењу има 169 предмета који су старости од 2 до 5 година и 106 предмета који су старији од 5 година.

- У грађанском одељењу од укупно нерешених 751 старих предмета у овом одељењу има 561 предмета који су старости од 2 до 5 година и 190 предмета који су старији од 5 година.

- У грађанском одељењу за радне спорове од укупно нерешених 862 старих предмета у овом одељењу има 747 предмета који су старости од 2 до 5 година и 115 предмета који су старији од 5 година.

Ш

ЦИЉЕВИ И ПРИНЦИПИ ПРОГРАМА

Циљ доношења овог Програма је увођење и примена мера ради благовременог обављања послова у суду у складу са јединственим Програмом решавања старих предмета у Републици Србији и Судским пословником и одговарајућим позитивно-правним прописима из области уређења судова и о судијама, као и поштовање рокова прописаних процесним законима.

У имплементацији Програма примењују се наведене мере и технике за успешније решавање старих предмета и спречавање њиховог настанка радом на убрзању судских поступака.

За период до 31. 12. 2014. године, суд доноси следеће конкретне циљеве:

1. За категорију старих предмета обухваћених овим Програмом у тачки I-1:

- **Приоритетно и хитно решавање најстаријих предмета у свим судским одељењима у којима је иницијални акт старији од 5 година и потиче из**

2009. године и ранијих година (стари предмети према иницијалном акту који су видно обележени речју „Програм“). Имајући у виду да у Апелациони суд по жалби непрекидно долазе кривични и грађански предмети у којима иницијални акт потиче из 2009. и ранијих година и да на крају 2013. године такви нерешени предмети учествују са 14,32% у броју укупно нерешених предмета, планирано је да **на крају текуће 2014. године остане највише 10% нерешених програмских предмета**. Према статистичким подацима на дан 31. 12. 2013. године прилив предмета у којима је иницијални акт старији од 5 година савладан је 100% на нивоу судских одељења.

- **Смањење укупног броја старих предмета по судским одељењима и на нивоу суда 10%.**

2. За категорију старих предмета обухваћених овим Програмом у тачки I-2:

- **Поштовање рокова прописаних процесним законима при решавању предмета у поступку по жалби.**
- **Предмете у којима поступци по жалби нису окончани дуже од 1 године** којих на дан 31. 12. 2013. године има у кривичном одељењу 6, у грађанском одељењу 2 и у грађанском одељењу за радне спорове 9, **решити до 1. априла 2014. године.**
- **Предмете у којима поступци по жалби нису окончани у роковима предвиђеним ЗПП-ом и ЗКП-ом** (старих према датуму пријема), а којих на дан 31. 12. 2013. године има у кривичном одељењу 91, у грађанском одељењу 13, у грађанском одељењу за радне спорове 92, **решити до 1. маја 2014. године.**

* * *

Стари предмети добијају приоритетни значај и морају се решавати по хронолошком реду завођења, осим када се ради о хитним старим предметима у складу са законом или одлуком председника судског одељења; они тада добијају посебан приоритет (нпр. када у кривичном предмету прети застарелост).

Председник суда формира Судски тим за смањење броја старих предмета који се састоји од председника суда, заменика председника суда, председника судских одељења, руководиоца судске праксе у судским одељењима, управитеља писарнице, секретара суда и стручњака за информационе технологије. Овај тим је задужен за сачињавање и праћење годишњег програма за смањење броја старих предмета.

IV

МЕРЕ И ТЕХНИКЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПРОГРАМА

А) Формирање и рад тимова за решавање старих предмета

1. **Председници судских одељења** укључени у Програм формирају свој стручни тим, који се састоји од по двоје судија из тог судског одељења и службеника писарнице.

Председници судских одељења дужни су да прате спровођење Програма и да једном месечно одржавају састанак свих судија из тог одељења на коме ће разматрати месечне извештаје о старим предметима сваког судије из одељења понаособ. На састанку ће се изнети и разјаснити спорна правна питања и по потреби упознати са судском праксом и усвојити заједничке смернице за брже и ефикасније решење одређених предмета. На састанку се утврђују и активности које је неопходно предузети за смањење броја старих предмета, а записник са састанка доставља се председнику суда.

2. **Председници судских већа** дужни су да прате извршење мера предвиђених Програмом у свом већу, а о спорним питањима и проблемима обавештавају председнике одељења и председника суда.
3. **Председници већа** ће подносити месечне извештаје о броју старих предмета који су решени у већу током једномесечног периода, о броју још увек нерешених старих предмета и о броју нових предмета који су током периода између два извештаја ушли у категорију старих предмета.
4. **Судски тим за смањење броја старих предмета** састаје се ради разматрања извештаја писарнице о стању старих предмета и извештајима судских одељења и разматрања евентуално нове стратегије за смањење броја старих предмета – измену годишњег Програма решавања старих предмета или постављених циљева и евентуалне предлоге износи на седници свих судија.

Б) Дужности судија

1. Сваки судија је дужан да за седницу већа по утврђеном плану већања припрема предмете тако што ће приоритет, најмање до 30% у реферисању и већању дати нерешеним предметима у којима су поступци започети 2009. године и ранијих година и у којима поступци по жалби нису окончани у року од 1 године (најстарији предмети) из обе групе старих предмета (уколико их има).
2. Сваки судија је дужан да поштује редослед пријема предмета у већању и изради одлуке водећи рачуна о датуму иницијалног акта, осим у хитним предметима и горе наведеним најстаријим предметима.
3. Посебно хитно поступање очекује се у најстаријим предметима, као и у предметима у одељењу за радне спорове.
4. Сваки судија је дужан да се придржава плана већања старих предмета и да приоритет да предметима чији поступци најдуже трају, као и предметима у којима поступци по жалби нису окончани дуже од 1 године.
5. Све судије су дужне да председнику суда достављају месечне извештаје о најстаријим поступцима у којима су поступци започели 2009. године и ранијих година и у којима поступци по жалби нису окончани у року од 1 године, а у којима поступак по жалби пред Апелационим судом у Крагујевцу траје преко два месеца са образложењем зашто предмет није решен, као и датумом кад се очекује његово решење.

В) Дужности управитеља судске писарнице и референата у писарници

1. **Управитељ судске писарнице** дужан је да најкасније до 5-ог у месецу подноси

извештај о старим и најстаријим предметима из прве групе старих предмета, као и извештај о старим предметима из друге групе старих предмета у којима поступци по жалби нису окончани у роковима. Овај извештај ће се доставити **председнику суда, председницима судских одељења, судији известиоцу** који поступа по предметима и **председнику већа** у чијем се већу и налази одређени судија.

Управитељ судске писарнице има обавезу да води своју посебну евиденцију о кретању најстаријих и старих предмета, те да председнику суда доставља редовне усмене извештаје једном у 15 дана а писмене извештаје истовремено са месечним и тромесечним извештајима о раду суда.

2. **Управитељ судске писарнице** дужан је да организује рад писарнице тако да најстарији предмети који улазе у програм буду евидентирани и обележени, а то су предмети у којима је поступак започео пре 1.01.2010. године и раније и у којима поступак по жалби није окончан у року од 1 године. Ови предмети ће се посебно обележити црвеном бојом у горњем десном углу корица предмета, изнад пословног броја, речју „Програм“.
 3. **Управитељ судске писарнице** дужан је да рад судске писарнице организује тако да се означавање коначно решених предмета води искључиво у складу са чл.250 Судског пословника, према коме се предмет означава као коначно решен када је одлука отпремљена из суда.
 4. **Референти** у писарници дужни су да приликом разврставања и расподеле предмета, старим предметима равномерно задужују све судије.
 5. **Референти** у писарници дужни су да евидентирају предмете по свим материјама који су старији од две године, као и оних најстаријих који су старији од пет година, као и предмете у којима поступак по жалби није окончан у року од четири месеца у кривичним предметима, односно у року од девет месеци у предметима у грађанској материји. Предмети се евидентирају хронолошким редом, укључујући број предмета, основ спора, датум кад је предмет заведен у суд, фазу у којој се налази, а све појединачно према судијама који у овим предметима поступају.
 6. **Референти** у писарници имају обавезу да се према старим предметима односе са посебном пажњом у погледу свих рокова и руковања овим предметима.
- У писарници ће у складу са обимом посла и могућим увођењем рада у сменама, бити уведена ротација референата.

Г) МЕРЕ КОЈИМА СЕ СПРЕЧАВА ПОВЕЋАЊЕ БРОЈА СТАРИХ ПРЕДМЕТА

1. Писарница ће све новопримљене предмете хитно износити судијама којима су распоређени у рад, који ће одмах размотрити испуњеност процесних претпоставки за одлучивање о основаности жалбе (дозвољеност, благовременост и уредност жалбе).

2. Судије ће по предметима поступати према редоследу пријема предмета у суд, изузев у хитним предметима који су означени чл.50 Судског пословника (притвор, поступци према малолетницима, привремене мере, извршење, брачни и породични спорови, радни спорови).
3. Постојећа припремна одељења у којима за предмете из сваког судског одељења поступа по један судијски помоћник, ради бржег и ефикаснијег поступања по предметима, врше испитивања процесних претпоставки за вођење поступка и одлучивање о правним лековима и на погодан начин означавају дозвољеност, благовременост и уредност жалбе, и означавају датум иницијалног акта и датум изјављивања жалбе. Тако се већ приликом завођења предмета зна да ли се ради о старом предмету и да ли предмет треба видно означити речју „Програм“. У кривичним предметима се, поред испитивања напред наведених процесних претпоставки, означава и рок застарелости кривичног гоњења.
4. Једном месечно ће се одржавати седнице Одељења судске праксе на којима ће се заузимати правни ставови о спорним правним питањима који ће допринети бржем решавању старих предмета.
5. Ради реализације овог Програма и у циљу јачања и учвршћивања процесне дисциплине нужно је стриктно примењивати одредбе позитивних процесних закона које се односе на спречавање злоупотребе процесних овлашћења, а претреси / расправе ће се одлагати само у изузетним случајевима и са законских разлога.

V

ПРАЋЕЊЕ СПРОВОЂЕЊА ПРОГРАМА

Председник суда ће у складу са ст.6 чл.12 Судског пословника месечно пратити и вршити надзор над спровођењем овог Програма ради његове измене и допуне, односно ради евентуалног обустављања његовог даљег спровођења.

Судски тим за смањење броја старих предмета се састаје најмање једном у три месеца ради разговора о кварталном извештају писарнице о старим предметима и извештајима председника судских одељења о старим предметима, да би направио нову стратегију за смањење броја старих предмета и предложио измене годишњег плана и/или кварталне и годишње циљеве постављене у вези смањења броја старих предмета.

Председник суда подноси квартални извештај о реализацији Програма председнику Врховног касационог суда.

Све судије су дужне да благовремено обавештавају председника судског одељења у коме поступају и председника суда о свим застојима и проблемима које уоче при раду на предметима и у реализацији овог Програма.

На крају сваког месеца о предузетим мерама из овог Програма извештава се председник суда.

Са садржином Програма упознати све судије и запослене овог суда ради успешне реализације Програма.

VI

Програм решавања старих предмета за 2014. годину сачињен је у складу са Јединственим програмом решавања старих предмета у судовима у Републици Србији бр. СУ I -1-384/13-49 од 25. 12. 2013. године донетог од стране председника Врховног касационог суда и на основу:

- извештаја о раду суда за период 1. 1. - 31. 12. 2013. године
- извештаја писарнице о броју примљених, решених и нерешених предмета који улазе у програм решавања старих предмета на дан 31. 12. 2013. године (програмски предмети),
- извештаја писарнице о програмским предметима по судијама на дан 31. 12. 2013. године по материјама.

Програм решавања старих предмета за 2014. годину који је разматран на седници свих судија 24. 1. 2014. године ступа на снагу одмах.

Од момента ступања на снагу програма, све судије су дужне да председнику суда сваког 1. до 5. у месецу доставе извештај о поступању у старим предметима и да у извештају о поступању у најстаријим предметима посебно назначе рокове и мере неопходне за окончање поступка, у противном непоступање по овом упутству биће евидентирано у досијеу сваког судије.

О донетом Програму председник суда обавестиће председника Врховног касационог суда.

**ПРЕДСЕДНИК СУДА
Дубравка Дамјановић**

КРИВИЧНО ПРАВО

Александар Блануша
судија Апелационог суда у Крагујевцу

ЗАСТАРЕЛОСТ КРИВИЧНОГ ГОЊЕЊА КАО БИТНА ПОВРЕДА ОДРЕДАБА КРИВИЧНОГ ПОСТУПКА

Уочивши различита правна схватања код питања да ли другостепени суд по службеној дужности испитује да ли је наступила застарелост кривичног гоњења, или пак то чини само уколико жалба на то укаже, те која је последица тако утврђене наступеле застарелости гоњења, а имајући у виду битну разлику између одредби чл. 438 ст. 1 тач. 1 и чл. 451 Законика о кривичном поступку („Сл. гласник РС“, бр. 72/11 до 45/13) у односу на одредбе чл. 369 ст. 1 тач. 2 и чл. 380 Законика о кривичном поступку („Сл. лист СРЈ“, бр. 70/01 и 68/02 и „Сл. гласник РС“, бр. 58/04 до 76/10), аутор овог текста осмелио се да објави своје схватање које се у битноме разликује од праксе која је у међувремену преовладала у апелационим судовима и Врховном касационом суду Републике Србије.

Одредбом чл. 380 ст. 1 тач. 2 Законика о кривичном поступку („Сл. лист СРЈ“, бр. 70/01...) било је прописано да ће другостепени суд испитати пресуду по службеној дужности, поред осталог, у делу да ли је на штету оптуженог повређен кривични закон, а одредба чл. 369 ст. 1 тач. 2 истог Законика подразумевала је под повредом кривичног закона и наступелост застарелости кривичног гоњења. Дакле, другостепени суд је био у обавези да по службеној дужности пази да ли је наступила застарелост кривичног гоњења, без обзира да ли је жалбом на то указано, са разлога што је у том случају дошло до повреде кривичног закона на штету оптуженог, а што је даље имало за последицу преиначење првостепене осуђујуће пресуде применом одредбе чл. 354 ст. 1 тач. 3 истог Законика, дакле тако што би оптужба била одбијена услед застарелости као околности која трајно искључује кривично гоњење.

Међутим, одредбом чл. 438 ст. 1 тач. 1 Законика о кривичном поступку („Сл. гласник РС“, бр. 72/11...), прописано је да битна повреда одредаба кривичног поступка постоји, поред осталог, ако је наступила застарелост кривичног гоњења, сходно чему у одредбама чл. 439 истог Законика, није прописано да се под повредом кривичног закона сматра и наступелост застарелости кривичног гоњења. Дакле, овај Законик је унео битну новину у кривично-процесно законодавство Републике Србије, у смислу да се наступелост застарелости кривичног гоњења не подводи под повреду кривичног закона, већ под битну повреду одредаба кривичног поступка.

Исти Законик, у одредбама чл. 451 прописује да другостепени суд испитује пресуду у оквиру основа, дела и правца побијања који су истакнути у жалби, а да побијану пресуду испитује по службеној дужности када је жалба изјављена у

корист оптуженог и то само у делу одлуке о кривичној санкцији када је жалба изјављена због погрешно или непотпуно утврђеног чињеничног стања или због повреде кривичног закона и ако жалба не садржи елементе из чл. 435 тач. 2 и 3. истог Законика. Прописано је и да другостепени суд може поводом жалбе тужиоца, која је изјављена на штету оптуженог, преиначити првостепену пресуду и у корист оптуженог у погледу одлуке о кривичној санкцији.

Сходно томе, у судској пракси се појавило као спорно да ли другостепени суд пази по службеној дужности на наступелост застарелости кривичног гоњења, те ако пази на коју се одредбу овог Законика позвати у другостепеној одлуци и како такву одлуку образложити у делу поступања по службеној дужности.

После више различитих одлука, које аутор овог текста неће овде цитирати јер се налазе на веб страницама апелационих судова, усталила се пракса, а након што је ово спорно правно питање разматрано и пред Кривичним одељењем Врховног касационог суда, да другостепени суд треба на наступелост застарелости кривичног гоњења да пази по службеној дужности, са позивом на поменуте одредбе чл. 451 Законика о кривичном поступку, односно са позивом на обавезу другостепеног суда да испита одлуку о кривичној санкцији, у којој ситуацији би другостепени суд утврдио да је наступила застарелост кривичног гоњења па да с тога нема места ни изрицању кривичне санкције, што би даље имало за последицу преиначење по службеној дужности првостепене пресуде, у смислу одредбе чл. 422 ст. 1 тач. 3 Законика о кривичном поступку, односно због наступеле застарелости као околности која трајно искључује кривично гоњење оптужба би била одбијена.

На тражење аутора овог текста да се да објашњење овог схватања да другостепени суд по службеној дужности треба да пази на ову битну повреду одредаба кривичног поступка, заступници овог схватања су се позивали на правичност, правну празнину у Законику, на одредбу чл. 1 истог Законика која прописује да је циљ Законика, поред осталог, да се учиниоцу кривичног дела изрекне кривична санкција под условима које прописује кривични закон и др.

Међу малобројнима који заступају друго схватање, али истовремено уважавајући став већине ради правне сигурности и уједначавања судске праксе, налази се и аутор овог текста који из следећих разлога сматра да другостепени суд на застарелост кривичног гоњења, као битну повреду одредаба кривичног гоњења, не треба да пази по службеној дужности.

Из одредби поменутог чл. 451 Законика о кривичном поступку, не може се извући, ни најширим тумачењем, закључак да другостепени суд треба по службеној дужности да пази на битну повреду одредаба кривичног поступка из чл. 438 ст. 1 тач. 1 истог Законика, будући да је у одредбама чл. 451 сасвим јасно прописано да другостепени суд по службеној дужности испитује само одлуку о кривичној санкцији. Прешироко тумачење ове одредбе довело би до тога да нови Законик, који уводи страначки, односно адверзијални поступак, изгуби свој смисао, ако не у целости, а оно бар у делу који се тиче другостепеног поступка. То би за последицу имало, поред осталог, да се таквим тумачењем одредби Законика враћамо фактички

на одредбе претходног Законика о кривичном поступку, у делу који се односи на обавезу другостепеног суда да по службеној дужности испита првостепену пресуду и у делу у којем нико није жалбом оспорио правилност и законитост, јер уколико дужност да другостепени суд испита одлуку о кривичној санкцији проширимо и на битну повреду одредаба кривичног поступка из чл. 438 ст. 1 тач. 1, зашто је не бисмо проширили и на остале битне повреде одредаба кривичног поступка, а такође и на све повреде из одредаба чл. 439. Зашто не бисмо пазили по службеној дужности, испитујући одлуку о кривичној санкцији, да дело за које се оптужени гони није кривично дело, да је примењен закон који се не може применити и на друге повреде из члана 439, или пак зашто испитујући по службеној дужности кривичну санкцију не бисмо у другом степену уједно испитали и да ли је суд био стварно надлежан, да ли је био прописно састављен, да ли је у изрицању пресуде учествовао судија који није учествовао на главном претресу, да ли је учествовао на главном претресу судија који се морао изузети, да ли је главни претрес одржан без лица чије је присуство на главном претресу обавезно и све друго што у смислу битних повреда одредаба кривичног поступка прописује чл. 438 Законика? У свим овим случајевима до санкције, коју испитује другостепени суд, дошло се уз повреду неке одредбе материјалног или процесног закона, што би значило да треба испитати по службеној дужности све ове повреде.

Законодавац је свесно из повреда кривичног закона изузео застарелост кривичног гоњења и ову околност која искључује кривично гоњење уврстио у битне повреде одредаба кривичног поступка, одакле неспорно произилази да би пресуда, којом је оптужени оглашен кривим, садржала у себи једну од битних повреда одредаба кривичног поступка, која није отклоњена у другостепеном поступку, јер жалба на њу није указала, а не повреду кривичног закона, како је то ранији Законик о кривичном поступку прописивао. Стога је и прописано одредбом чл. 483 Законика да захтев за заштиту законитости (за разлику од ранијег законског решења) може поднети и оптужени и његов бранилац, поред осталог и због повреде закона из одредбе чл. 485 ст. 1 тач. 1 истог Законика, при чему се под повредом закона подразумева, поред осталог, ако је правноснажном одлуком повређена одредба кривичног поступка.

У таквој ситуацији, Врховни касациони суд овлашћен је, испитујући правноснажну одлуку у оквиру разлога, дела и правца побијања који су истакнути у захтеву, у смислу одредбе чл. 489 ст. 1 истог Законика, да укине или преиначи првостепену одлуку и одлуку донету у поступку по редовном правном леку, у смислу одредби чл. 492 истог Законика, с тим што ће у смислу одредбе ст. 2 овог члана, која се односи управо на ситуације када другостепени суд одлучујући о редовном правном леку није био овлашћен по одредбама овог Законика да отклони повреду која је учињена у првостепеној пресуди, поступити тако што ће укинути или преиначити и одлуку донету у поступку по редовном правном леку, иако њоме није повређен закон.

Дакле, одредба чл. 492 ст. 2 овог Законика односи се управо на те процесне ситуације када другостепени суд није овлашћен, будући да жалба на то није указала, да отклони повреду која је учињена у првостепеној пресуди.

Позивање присталица супротног схватања на правичност, не може, по схватању аутора овог текста, да оповргне напред речено, будући да је правичан само онај поступак који је доследно спроведен по одредбама закона који регулише тај поступак, а поступање супротно одредбама тог прописа не може се назвати правичним и једино би могло да доведе до неуједначене судске праксе у сличним или истим стварима, што се не може окарактерисати као правично у смислу одредбе чл. 1 Законика, која прописује да је циљ овог Законика, поред осталог, да се поступак за учињено кривично дело спроведе законито и правично.

Ни позивање на правну празнину, по оцени аутора овог текста, „не пије воду“, будући да се о правној празнини може говорити у ситуацији када нешто законом није регулисано, а овде је веома прецизно одређено да застарелост кривичног гоњења није повреда кривичног закона, већ је битна повреда одредаба кривичног поступка, на коју другостепени суд, у смислу поменутих одредби чл. 451 Законика о кривичном поступку не пази по службеној дужности. Сходно томе, схватање је аутора овог текста да се не ради о попуњавању правне празнине од стране судске праксе, већ о томе да судска пракса мења јасно одређене одредбе процесног закона.

При свему томе, аутор овог текста није испустио из вида да је садржина застарелости кривичног гоњења материјалноправне природе, а да се сврставањем у битне повреде одредаба кривичног поступка ишло за тим да се обједине околности које доводе до правних или процесних сметњи за вођење кривичног поступка, односно околности које искључују могућност кривичног гоњења. Међутим, поменутих одредбама чл. 451 Законика о кривичном поступку, није предвиђено, ван одлуке о кривичној санкцији, да се првостепена пресуда у другостепеном поступку испитује по службеној дужности, па ни у погледу ових сметњи за кривично гоњење.

Схватање је аутора овог текста, сходно свему напред реченом, да до испитивања првостепене пресуде противно основу, делу и правцу побијања који су истакнути у жалби може доћи само ако то изричито одређена одредба закона предвиђа, односно ако конкретна одредба то право другостепеном суду даје. С обзиром да је сада дата могућност другостепеном суду да преиначи одлуку о кривичној санкцији, када то жалбом није тражено, или је пак јавни тужилац тражио да се санкција поштри, а другостепени суд нађе да је треба ублажити, произилази да се другостепени суд може кретати у границама одредбе чл. 439 ст. 1 тач. 4 Законика о кривичном поступку, којом је прописано да повреда кривичног закона постоји ако су повређене одредбе о урачунавању забране напуштања стана, притвора, или издржане казне, као и сваког другог облика лишења слободе у вези са кривичним делом, или пак у границама одредби чл. 441 ст. 1 и 2 истог Законика, које се односе на правилност одлуке о кривичној санкцији.

РЕЗИМЕ

Циљ је овог чланка да укаже на различита схватања у вези примене института застарелости кривичног гоњења у другостепенном поступку, те изношење личног и образложеног става аутора овог чланка, а све у жељи да чланак наведе заступнике другачијег схватања да на исти начин изложе своје аргументе за схватање да другостепени суд по службеној дужности треба да пази на ову битну повреду одредаба кривичног поступка

Љубинко Ђетеновић
судија Апелационог суда у Крагујевцу

**МЕРА БЕЗБЕДНОСТИ ЗАБРАНА ПРИСУСТВОВАЊА ОДРЕЂЕНИМ
СПОРТСКИМ ПРИРЕДБАМА
(Члан 89б. став 1. КЗ)**

Уводне напомене

Према одредби члана 4. КЗ, мере безбедности су кривичне санкције које се изричу пунолетним учиниоцима кривичних дела, а могу се изрећи и малолетнику под условима прописаним посебним законом. Стога, начело законитости важи и за мере безбедности, па се никоме не може изрећи мера безбедности која законом није била прописана пре него што је учињено кривично дело.

Поред опште сврхе кривичних санкција (чл. 4 ст. 2 КЗ), свака врста – тип кривичне санкције има и своју посебну сврху која одражава извесне специфичности у погледу остваривања сваке од тих кривичних санкција. Тако, чл.78. КЗ садржи одредбе о посебној сврси мера безбедности, које су таксативно набројане у чл. 79. КЗ.

Кривични законик, када је у питању изрицање мере безбедности за кривична дела извршена у стицају, одредбом чл. 80 ст. 7, прописује да суд може изрећи меру безбедности ако је утврђена за једно од кривичних дела у стицају. У судској пракси мере безбедности се изричу уз јединствену другу кривичну санкцију без претходног утврђивања, што је супротно напред цитираној одредби.

Нужност и основаност прописивања и изрицања мере безбедности забрана присуствовања одређеним спортским приредбама не може се ни једним ваљаним аргументом оспорити, имајући у виду све већи број случајева „хулиганског“ понашања навијача – учесника спортских приредби непосредно, током и након завршетка спортских приредби, посебно на фудбалским утакмицама, што је имало или може имати за последицу теже ремећење јавног реда и мира на путу до спортских објеката, на самим објектима и око њих са озбиљним последицама по безбедности људи и имовине у виду телесног повређивања неретко већег броја лица или причињавања штете великих размера.

Међутим, начин предвиђања наведене мере и непостојање одредби у Закону о извршењу кривичних санкција о поступку спровођења ове мере безбедности у пракси је довело до одређених недоумица, па се ни оправданост изрицања исте не може сагледати.

Прво, сврха мера безбедности је отклањање услова или стања који могу довести до извршења кривичног дела и применом истих се остварују првенствено циљеви индивидуалне превенције и оне су усмерене на будућност, на понашање учиниоца које тек следи, док код мере безбедности забрана присуствовања

одређеним спортским приредбама се настоји постићи „заштита опште безбедности“, и

друго, учиниоцима кривичних дела насилничко понашање на спортској приредби или јавном скупу (чл. 344а ст. 1 до 4. КЗ) прописано је обавезно изрицање мере безбедности из чл. 89б ст. 1 КЗ, уз изречену условну осуду или казну затвора и у случају да учинилац прекрши изречену забрану, опозивање условне осуде је обавезно, а уколико прекрши наведену забрану изречену уз казну затвора, суд га може казнити затвором од тридесет дана до три месеца, чиме је ова мера безбедности практично стекла атрибут казне, чија је правна основаност дискутабилна.

Историјат

Нема дилеме да непосредни основи за уношење инкриминације за недолично понашање на спортским приредбама у наше законодавство јесу: Европска конвенција Савета Европе о насиљу и недоличном понашању гледалаца на спортским приредбама, посебно фудбалским утакмицама, која је усвојена у Стразбуру 1985. године, а коју је тадашња СФРЈ, као правни претходник Републике Србије, ратификовала 1990. године, доношењем Закона о ратификацији Европске конвенције Савета Европе о насиљу и недоличном понашању гледалаца на спортским приредбама, посебно фудбалским утакмицама („Службени лист СФРЈ-Међународни уговори“, бр. 9/90).

Насилничко понашање на спортској приредби код нас је по први пут било прописано Законом о спречавању насиља и недоличног понашања на спортским приредбама - ЗСНСП („Службени гласник РС“, бр. 67/03 и бр. 101/05), да би Законом о изменама и допунама ЗСНСП („Службени гласник РС“, бр. 90/07), инкриминација у одређеној мери била измењена и у датој верзији 2009. године („Службени гласник РС“. Бр. 72/09, који се примењује од 11.09.2009. године), унета у Кривични законик (глава 33, под називом кривично дело насилничко понашање на спортској приредби члан 344а - у групи кривичних дела против јавног реда и мира). Надаље, Законом о изменама и допунама Кривичног законика („Службени гласни РС“, бр. 111/09) извршене су одређене измене и допуне кривичног дела и његов назив промењен у „насилничко понашање на спортској приредби или јавном скупу“.

Цитираним изменама и допунама Кривичног законика из децембра 2009. године у Кривични законик унета је и одредба члана 89б, која прописује у ставу првом да суд учиниоцу кривичног дела може изрећи „меру“ забрана присуствовања одређеним спортским приредбама када је то ради заштите опште безбедности и неопходно, док је у ставу 6. члана 344а КЗ, прописано да се учиниоцу кривичног дела из чл. 344а ст. 1 до 4. КЗ, обавезно изриче мера безбедности забрана присуствовања одређеним спортским приредбама, а учиниоцу предметног кривичног дела из става 5., одговорном или службеном лицу, предметна мера се може изрећи, дакле, изрицање исте је факултативно.

Мера безбедности (Члан 89б КЗ)

Тумачењем одредбе чл. 89б КЗ, произилази да се наведена мера безбедности може изрећи учиниоцу кривичног дела из чл. 344а КЗ, што је уосталом цитираним чланом и прописано, али то би могло да буде и неко друго кривично дело, које је подобно да буде извршено током или у вези са спортском приредбом.

Под појмом спортске приредбе треба подразумевати спортско такмичење и спортске манифестације у смислу одредбе чл. 2 ЗСНСП.

Даље, што се може закључити циљним тумачењем одредбе чл. 89б ст. 1 КЗ, јесте да је суд дужан приликом изрицања мере, поред времена трајања мере да прецизно одреди о којим спортским приредбама је реч (нпр. фудбалским утакмицама у којима учествује тачно одређени тим) и да је нужно кад је у питању факултативно изрицање ове мере да оцени да је њено изрицање неопходно ради заштите опште безбедности, што треба разумети као безбедност људи и имовине.

Трајање мере безбедности одређује суд, јер време трајања не може бити краће од једне нити дуже од пет година, рачунајући од дана правноснажности пресуде, с тим да се време проведено у затвору не урачунава у време трајања ове мере.

Када је у питању учинилац кривичног дела из чл. 344а ст. 5 КЗ - учинилац има својство службеног и одговорног лица (чл. 112 КЗ), суд ће оценити да ли је изрицање мере из чл. 89б неопходно ради заштите опште безбедности, имајући при том у виду да ли је према учиниоцу примењивана евентуално заштитна мера са истим називом и готово истом садржином прописана Законом о прекршајима, а кад су у питању учиниоци појединих облика дела из чл. 344а КЗ, за које је облигаторно прописано изрицање ове мере, суд ће степен угрожености опште безбедности узети у обзир приликом одређивања дужине времена проверавања (у оквиру законом прописаном од једне до пет година).

У ставу 2. члана 89б КЗ, стоји да се мера безбедности забрана присуствовања одређеним спортским приредбама извршава на тај начин што је учинилац кривичног дела дужан да се непосредно пре почетка времена одржавања одређених спортских приредби лично јави службеном лицу у подручној полицијској управи, односно полицијској станици, на подручју на којем се учинилац затекао и да борави у њиховим просторијама за време одржавања спортске приредбе.

Није спорно да ће првостепени суд правноснажну пресуду којом је учиниоцу изречена мера безбедности забрана присуствовања одређеним спортским приредбама доставити надлежној полицијској станици на чијем подручју осуђени има пребивалиште, односно боравиште, ради спровођења извршења ове мере, те да ће поступак извршења започети кад се осуђеном саопшти почетак извршења мере од стране службеног лица полицијске станице – управе.

Међутим, приликом тумачења ове одредбе остаје нејасно шта се подразумева под термином „непосредно пре почетка времена одржавања“, затим да ли сам учинилац има обавезу да прати календар одређених спортских приредби, такође, шта ће се догодити уколико учинилац није био упознат са тим да се одржава одређена спортска приредба, надаље, где тачно у просторијама полицијске станице (чекаоници, канцеларији и сл.) борави учинилац коме је изречена мера безбедности и најзад, да ли у случају да се у једној полицијској станици истовремено јави више учинилаца којима је изречена мера безбедности постоји обавеза њиховог физичког раздвајања током времена боравка (и на који начин би то било реализовано).

Према одредби чл. 2 ст. 3 ЗСНСП, време одржавања спортске приредбе је временски интервал од два часа пре почетка спортске приредбе и до истека два часа након њеног завршетка, односно кад се одржавају спортске приредбе повећаног ризика, временски интервал од четири часа пре почетка приредбе па закључно до истека четири часа након њеног завршетка. Када се има у виду наведено поставља се питање да ли наведена „мера“ у себи садржи и ограничење слободе кретања у временском периоду од пет часова и тридесет минута, односно девет часова и тридесет минута.

Даље, поставља се питање, шта ако се осуђени за време трајања наведене забране привремено затекне у иностранству или због обављања одређене делатности или других објективних разлога (болест и сл.), није у могућности да се јави службеном лицу подручне или полицијске станице на чијем се подручју затекао. Затим, да ли је службено лице полицијске станице којој није достављена судска одлука на извршење, дужно да прими и дозволи осуђеном да борави у просторијама те полицијске станице, те да ли постоји обавеза осуђеног да носи са собом правноснажну пресуду или ће службено лице по службеној дужности вршити провере, евидентирати присуство осуђеног у просторијама те полицијске станице и о томе обавештавати полицијску станицу која извршава меру или пак окривљеном издати потврду или други писани доказ да је одређеног дана и у одређеном времену боравио у полицијској станици.

Очито је да се извршење ове мере не може односити на спортске приредбе и спортске манифестације на којима спортске екипе учествују у иностранству као и друга такмичења клубова – тимова који нису наведени у изреченој мери.

Кад суд изрекне условну осуду, одредиће да ће се та условна осуда опозвати, ако учинилац прекрши забрану присуствовања одређеним спортским приредбама, односно не изврши дужност из става 2. овог члана (став 4.). Ово је једина од мера безбедности прописаних у нашем кривичном законодавству где се предвиђа обавезно опозивање условне осуде ако учинилац прекрши дату забрану. Стога се поставља и питање како ће суд поступати приликом спровођења поступка за опозивање условне осуде, с обзиром да одредбама чланова 545. до 551. ЗКП, није прописано опозивање условне осуде због непоштовања одређених забрана, што је у конкретном случају. И поред наведеног, сматрамо да уколико дође до покретања поступка за опозивање условне осуде, суд је овлашћен да оцени да ли је

кршење забране последица објективних разлога и да у том случају, након спроведеног поступка, пресудом одбије захтев за опозивање условне осуде.

У ставу 5. члана 89б КЗ, предвиђено је да, ако после издржане казне затвора учинилац прекрши забрану присуствовања одређеним спортским приредбама, тј. ако не изврши дужност из става 2. овог члана, суд који је изрекао меру из става 1. овог члана, може га казнити казном затвора од тридесет дана до три месеца. Наведена мера из става 5. цитираног члана је изречена и пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Кж1 бр. 5836/10 од 27.01.2011. године. По мишљењу аутора овог реферата, ради се о „оригиналној“ законској одредби чија је правна основаност крајње дискутабилна. Наиме, одредба је у очигледној супротности са начелом законитости које је као једно од основних начела кривичног права садржано у одредби чл. 1 КЗ, према којој никоме не може бити изречена казна или друга кривична санкција за дело које пре него што је учињено и законом није било предвиђено као кривично дело итд. Супротно томе, у теорији има мишљења да би било добро да се неизвршавање обавезе из ове мере безбедности предвиди као ново, посебно кривично дело или као прекршај у посебном закону. Осим тога, остаје нејасно зашто је дата могућност кажњавања предвиђена само за случај када је учинилац изречену меру безбедности прекршио након издржане казне затвора, а не и онда када је ова мера безбедности изречена уз неку другу казну.

На крају, потпуно је нејасно у ком поступку ће наведена казна затвора бити изречена и како ће изгледати изрека пресуде, шта ће бити разлози за одмеравање дужине трајања казне у распону од тридесет дана до три месеца и сл.

Уместо закључка

Доношењем Кривичног законика из 2006. године и његовим изменама и допунама из децембра 2009. године, засигурно је учињен значајан корак напред ка усавршавању нашег кривичног законодавства, а посебно када је у питању кривично дело насиље на спортској приредби или јавном скупу (чл. 344а КЗ).

Међутим, и поред потребе усаглашавања нашег кривичног законодавства са међународним конвенцијама и постојања криминално – политичних разлога за сузбијање одређених друштвено негативних појава које постају све масовније, не би требало у прописивању одређених кривичних дела и санкција кривично законодавство оптерећивати увођењем одредби које су неразумљиве или у пракси готово непримењиве.

И на крају, мере безбедности, па и мера забрана присуствовања одређеним спортским приредбама, не би требало да попримају карактер казне.

Литература:

Проф. др Зоран Стојановић, Коментар Кривичног законика,

Оливера Бојовић
судија Апелационог суда у Крагујевцу

МЕРЕ ЗА ОБЕЗБЕЂЕЊЕ ПРИСУСТВА ОКРИВЉЕНОГ И ЗА НЕСМЕТАНО ВОЂЕЊЕ КРИВИЧНОГ ПОСТУПКА

- Посебан осврт на притвор (члан 211. став 1. тачка 4. ЗКП) -

Законик о кривичном поступку („Службени гласник РС“, број 72/2011 и др.) у поступцима за кривична дела за која је посебним законом одређено да поступа јавно тужилаштво посебне надлежности примењује се од 15. јануара 2012. године, а у осталим поступцима његова примена је почела 01. октобра 2013. године.

Мере које се могу предузети према окривљеном за обезбеђење његовог присуства и за несметано вођење кривичног поступка (предвиђене чланом 188. ЗКП) су: позив (члан 191-194); довођење (члан 195-196); забрана прилажења, састајање или комуникарање са одређеним лицима (члан 197-198); забрана напуштања боравишта (члан 199-201); јемство (члан 202-209); забрана напуштања стана (члан 208-209) и притвор (члан 210-223 ЗКП).

Притвор представља најтежу меру за обезбеђење присуства окривљеног и несметано вођење кривичног поступка, којом се задире у права и слободе појединца, јер се овом мером окривљени лишава слободе кретања.

Чланом 211. Законика о кривичном поступку одређени су разлози за одређивање притвора. Тако се притвор може одредити против лица за које постоји основана сумња да је учинило кривично дело ако:

1. се крије или се не може утврдити његова истоветност или у својству оптуженог очигледно избегава да дође на главни претрес или ако постоје друге околности које указују на опасност од бекства;
2. постоје околности које указују да ће уништити, сакрити, изменити или фалсификовати доказе или трагове кривичног дела или ако особите околности указују да ће ометати поступак утицањем на сведоке, саучеснике или прикриваче;
3. особите околности указују да ће у кратком временском периоду поновити кривично дело или довршити покушано кривично дело или учинити кривично дело којим прети;
4. ако је за кривично дело које му се ставља на терет прописана казна затвора преко 10 година, односно казна затвора преко 5 година за кривично дело са елементима насиља или му је пресудом првостепеног суда изречена казна затвора од 5 година или тежа казна, а начин извршења или тежина последице кривичног дела су довели до узнемирења јавности које може угрозити несметано и правично вођење кривичног поступка.

Но, пре него што кренемо даље, вратимо се на нормирање кривичног процесног права у Србији, и то на кодификацију из 1976. године посебно на Закон о кривичном поступку (пречишћен текст) који обухвата: Закон о кривичном поступку („Службени лист СФРЈ“, број 4/77 и исправку број 36/77), Закон о изменама и допунама Закона о кривичном поступку („Службени лист СФРЈ“, 14/85) објављен у „Службеном листу СФРЈ“, број 26/86, 74/87, 57/89 и 3/90 и „Службеном листу СРЈ“, број 27/92 и 24/94. Овај Закон је као мере за обезбеђење присуства окривљеног и успешно вођење кривичног поступка у члану 182. предвидео позив, довођење, обећање окривљеног да неће напустити боравиште, јемство и притвор. Притвор као мера обезбеђења регулисана је члановима од 190. до 200. Чланом 191. став 2. је предвиђено да ако постоји основана сумња да је одређено лице учинило кривично дело, а не постоје услови за обавезни притвор, притвор се против тог лица може одредити:

- **Тачка 1.** - ако се крије или ако се не може утврдити његова истоветност, или ако постоје друге околности које указују на опасност од бекства;

- **Тачка 2.** - ако постоји основана бојазан да ће уништити трагове кривичног дела или ако особите околности указују да ће ометати истрагу утицајем на сведоке, саучеснике или прикриваче;

- **Тачка 3.** - ако особите околности оправдавају бојазан да ће поновити кривично дело, или да ће довршити покушано кривично дело, или да ће учинити кривично дело којим прети;

- **Тачка 4.** - ако је у питању кривично дело за које се по закону може изрећи казна 10 година затвора или тежа казна, а услед начина извршења, последица или других околности дела дошло је или би могло да дође до таквог узнемирења грађана да је ради несметаног вођења кривичног поступка или безбедности људи неопходно одређивање притвора.

У том смислу значајне су сентенце објављене у Збирци судских одлука из области кривичног права (1987. године) од стране Врховног суда Србије у Београду:

I - „окривљени је заједно са још једним малолетним лицем ноћу пресретао на улици људе који су се кретали сами и док је малолетник употребљавао силу или претњу он је претресао те људе и одузимао им је новац и ствари од вредности, што представља такав начин извршења дела и такве последице које очигледно указују на то да би могло доћи до узнемирења грађана и ометања кривичног поступка када би се сазнало да је укинута притвор према таквом извршиоцу кривичних дела разбојништва из члана 168. КЗ РС, за које се може изрећи тежа казна од казне строгог затвора“;

II – „када се ради о оцени момента у вези са „другим околностима“ из члана 191. став 2. тачка 4. ЗКП, због којих је дошло или је могло доћи до узнемирења грађана у смислу тог законског прописа, потребно је имати у виду како протек времена од откривања дела до дана одлучивања о притвору, тако и све оне чињенице и околности које су се, у вези са кривичним делом у питању, догодиле у

том међувремену, уколико оне могу бити од утицаја на боље сагледавање сврхе одређивања, односно даљег трајања притвора по том законском основу“.

Затим, сентенца објављена у Билтену Окружног суда у Београду, број 50/99:

„Када је учинилац извршио тешку крађу у време ваздушне опасности за време проглашеног ратног стања, то представља такву околност да би због тога могло доћи до таквог узнемиравања грађана да је ради несметаног вођења кривичног поступка неопходно задржававање оптуженог у притвору“.

Из образложења: Ноторна је чињеница да се за време ваздушне опасности грађани налазе у склоништима, када нису у могућности да заштите своју имовину, те извршење кривичног дела против имовине за које се може изрећи казна затвора од 10 година, у таквим околностима свакако може довести до узнемиравања грађана. Управо због тога је Окружни суд прихватио наводе првостепеног суда да су испуњени услови предвиђени чланом 191. став 2. тачка 4. ЗКП, за продужење притвора према оптуженом;

Сентенца објављена у Билтену Окружног суда Београд број 48/99:

„Начин извршења кривичног дела тешког случаја разбојништва (извршено је по дану испред стана оштећене, при чему су деца оштећене све то гледала) и последице (оштећена је задобила тешке телесне повреде, а одузете ствари су велике вредности), указује да би боравком оптуженог на слободи могло доћи до таквог узнемиравања породице оштећене, пре свега њене деце, а и осталих грађана, да је ради несметаног вођења кривичног поступка неопходно одређивање притвора“.

Из образложења: Против решење којим је укинут притвор према оптуженом од стране првостепеног суда након доношења првостепене пресуде, жалбу је изјавио јавни тужилац. Другостепени суд је нашао да је жалба основана. Осим законом прописане казне за кривично дело из члана 169. став 1. у вези члана 168. став 2. у вези става 1. Кривичног закона Републике Србије, а имајући у виду начин извршења овог кривичног дела (извршено је по дану, испред стана оштећене, на паркингу, при чему су деца оштећене све то гледала) и последица (оштећена је задобила тешке телесне повреде, а одузете ствари су велике вредности), боравком оптуженог на слободи могло би доћи до таквог узнемиравања породице оштећене, пре свега њене деце, а и осталих грађана, да је ради несметаног вођења кривичног поступка неопходно одређивање притвора, па Врховни суд налази да постоје разлози за притвор из члана 191. став 2. тачка 4. ЗКП. Стога је уважавањем жалбе јавног тужиоца преиначено решење Окружног суда и одређен притвор према оптуженом.

Тачка 4. наведеног Закона садржала је два основа и то узнемирење грађана које би могло да утиче на несметано вођење кривичног поступка и узнемирење грађана које би могло да утиче на безбедност људи. Ови основи су имали три заједничке опште компоненте: прва компонента је да се ови основи могу примењивати искључиво када се ради о тешким и најтежим кривичним делима за које је предвиђена казна од 10 година затвора или тежа казна, друга заједничка компонента да је дошло или је могло доћи до узнемирења грађана и да то има

реперкусије на кривични поступак или безбедност људи. Овде је из законске дикције произилазило да се не ради само о наступелом узнемирењу грађана већ и о самој могућности наступања узнемирења и оно треба да је засновано на неким чињеницама које оправдавају закључак о томе да може наступити узнемирење грађана. Трећа компонента је имала три елемента: начин извршења кривичног дела, последице извршења дела и друге околности везане за кривично дело. Овде би биле значајне „друге околности“ везане за кривично дело које могу да изазивају узнемирење грађана и оне треба да буду таквог карактера и интензитета да се не уклапају у уобичајене случајеве, последице и одступање од обичног гледања и схватања кривичног дела. Сем ових компонената постојала су и два посебна елемента, први је могућност штетних последица за нормалан ток, одвијање и окончање кривичног поступка што је било фактичко питање. И други посебан елемент се тичао безбедности људи.

Основ из тачке 3. став 2. напред наведеног ЗКП, овлашћује на одређивање притвора ако постоје особите околности које оправдавају сумњу да ће се поновити кривично дело, или довршити покушано или извршити кривично дело којим се прети. Одређивање притвора због бојазни да ће окривљени извршити кривично дело којим прети зависи од степена друштвене опасности кривичног дела којим се прети и озбиљности претње. Овај притворски основ постојао је и у претходном Закону о кривичном поступку, али је са основом из члана 191. став 2. тачка 4. ЗКП, одлуком Савезног уставног суда из 2000. године утврђена његова неуставност, односно његова несагласност са уставом. Суд је нашао да се код овог основа ради о разлозима ван процесног карактера (заштита безбедности људи и јавног реда), насупрот Уставу који захтева да се притвор заснива само на процесним разлозима, тј. да се одређује само ако је то неопходно ради вођења кривичног поступка. Законодавац је по новом Законику ипак задржао овај притворски основ, али уз један битан нови услов за његово одређивање, који важи не само за овај већ и за све друге основе факултативног притвора: да је то неопходно „у циљу несметаног вођења кривичног поступка“ (члан 142. став 2.). Тако је овај притворски основ добио процесну природу и постао много ужи од ранијег.

Интересантан је и закључак са Саветовања представника кривичних одељења Врховног суда Југославије и Врховних судова од 26. и 27.02.1974. године: „околности које представљају законске услове за одређивање притвора треба да буду утврђене у решењу о одређивању притвора и конкретно наведене. Неправилна је пракса неких судова који законску могућност одређивања притвора на основу члана 176. став 2. тачка 4. ЗКП (тада члан 191. став 2. тачка 4. ЗКП), фактички претварају у обавезан притвор када су у питању кривична дела за која се по закону може изрећи казна 10 година затвора или тежа казна, а образложење решења о одређивању притвора своди се на дословно преношење или парафразирање законског текста). Овом закључку није потребан коментар, јер иако је донет пре више година актуелан је и сада.

Закоником о кривичном поступку („Службени лист СРЈ“, број 70/2001), мере за обезбеђење присуства окривљеног за несметано вођење кривичног поступка обухваћене су одредбама члана 133. до 153. Члан 133. ЗКП, као мере предвиђа

позив, довођење, забрану напуштања боравишта, јемство и притвор. Чланом 142. наведеног ЗКП било је предвиђено да ће се притвор одредити и то у ставу првом под тачком 1. против лица за које постоји основана сумња да је извршило кривично дело за које је по закону прописана казна затвора од 40 година, ако је то оправдано због посебно тешких околности дела и под тачком 2. против оптуженог коме је пресудом првостепеног суда изречена казна затвора од 5 година или тежа казна, ако се оптужени већ не налази у притвору, а то је оправдано због начина извршења или других посебно тешких околности кривичног дела, док је ставом другим било предвиђено да ако постоји основана сумња да је одређено лице учинило кривично дело, а не постоје услови за притвор из става првог овог члана (обавезни притвор), у циљу несметаног вођења кривичног поступка, притвор се против тог лица може одредити:

Тачком 1. ако се крије или ако се не може утврдити његова истоветност, или ако постоје друге околности које указују на опасност од бекства.

Тачком 2. ако постоје околности које указују да ће уништити, сакрити, изменити или фалсификовати доказ или трагове кривичног дела или ако особите околности указују да ће ометати поступак утицањем на сведоке, као учеснике или прикриваче;

Тачком 3. ако особите околности указују да ће поновити кривично дело, или довршити покушано кривично дело, или да ће учинити кривично дело којим прети;

Тачком 4. ако уредно позвани оптужени очигледно избегава да дође на главни претрес;

Тачком 5. ако је за кривично дело прописана казна затвора преко 10 година и ако је то оправдано због начина извршења или других посебно тешких околности кривичног дела. (Ова тачка је унета изменама из 2004. године).

У Законику о кривичном поступку („Службени лист СРЈ“, број 70/2001 и др, „Службени гласник РС“, број 58/2004 и 72/2009) извршене су измене и допуне (03.09.2009. године) између осталих и у глави која се односи на мере за обезбеђење присуства окривљеног за несметано вођење кривичног поступка, па тако након ових измена члан 142. предвиђа, поред осталих основа: да се притвор може одредити против лица за које постоји основана сумња да је учинио кривично дело, ако је за кривично дело које му се ставља на терет прописана казна затвора преко 10 година и ако је то оправдано због посебно тешких околности кривичног дела (став 1. тачка 5 ЗКП).

Притворски основ из тачке 5. става 1. члана 142. ЗКП, учинио је сувишним ранији притворски основ према коме се могао притворити окривљени који одговара за кривично дело за које је предвиђена казна затвора од 20 година (односно 40 година), јер је та казна обухваћена казном затвора „преко 10 година“ из тачке 5. овог става. Увођењем тачке 5. као основа за притвор која захтева да је за кривично дело прописана казна затвора преко 10 година и ако је то оправдано због начина извршења или других посебно тешких околности кривичног дела, дошло се до тога да је притвор по овом основу готово без изузетка одређиван у свим случајевима када је испуњен објективни услов – запрећена казна затвора. С тим у вези у ситуацијама када су испуњени и други услови уз начин извршења дела или

ако постоје или посебно тешке околности очигледно је да је одређивање притвора по овом основу било неопходно. Међутим, оваква формулација тачке 5. је доводила до тога да се под начином извршења или посебно тешким околностима кривичног дела врло често уноси у образложење, чињенични супстракт који чини само биће кривичног дела.

Притвор одређен по овом основу могао се, евентуално, отклонити само при контроли притвора након подизања оптужнице, јер су се околности могле променити након проведене истраге, а готово немогуће у току трајања главног претреса, што је доводило у неким ситуацијама до неоправдано дугог трајања притвора.

Вратићемо се на основ за одређивање притвора по члану 211. став 1. тачка 4. сада важећег Законика о кривичном поступку. За разлику од основа из члана 191. став 2. тачка 4. ЗКП (раније поменути пречишћен текст) који осим објективног елемента – запрећене казне, начина извршења и последице, предвиђа да је дошло или би могло да дође до таквог узнемирења грађана да је ради несметаног вођења кривичног поступка (или безбедности људи) неопходно одређивање притвора, одредба члана 211. став 1. тачка 4. сада важећег ЗКП, захтева да су начин извршења или тежина последице кривичног дела довели до узнемирења јавности које може угрозити несметано и правично вођење кривичног поступка.

Оно што је овде очигледно овај основ овако како је конципиран новим Законом о кривичном поступку грађане замењује јавношћу и захтева да су околности везане за извршење кривичног дела довеле до узнемиравања које је таквог значаја да може угрозити не само несметано, већ и правично вођење кривичног поступка.

Позабавићемо се мало појмом „јавност“ која може бити светска, домаћа и локална. У том смислу су интересантне сентенце :

- узнемиравање јавности, као један од услова за одређивање притвора може бити, поред узнемиравања домаће, и узнемиравање светске јавности (решење Апелационог суда у Београду-Посебно одељење По1.82/12 од 07.03.2012. године и решење Вишег суда у Београду – Посебно одељење Кв-По1.60/11 од 01.02.2012. године),

- узнемиравање јавности као један од разлога за продужење притвора, мора постојати у тренутку доношења одлуке о томе да ли је неопходно задржавање окривљеног у притвору (решење Апелационог суда у Београду - Посебно одељење По1.63/12 од 21.02.2012. године и решење Вишег суда у Београду – Посебно одељење Кв-По1.59/12 од 01.02.2012. године),

- за продужење притвора није довољно да је до узнемиравања јавности дошло у одређеном временском тренутку, већ је потребно да оно траје и да постоји у моменту доношења одлуке о продужењу притвора. (решење Апелационог суда у Београду - Посебно одељење По1.56/12 од 14.02.2012. године и решење Вишег суда у Београду - Посебно одељење Кв-По1.65/11 од 27.01.2012. године),

- Суд мора водити рачуна о дужини трајања узнемирења јавности, као и чињеници да иста не може трајати у недоглед. (решење Апелационог суда у Београду-Посебно одељење По1.93/12 од 08.03.2012. године и решење Вишег суда у Београду – Посебно одељење К-По1.65/11 – Кв-По1.111/12 од 23.02.2012. године).

Како је Законик о кривичном поступку почео да се примењује 15. јануара 2012. године у два одељења Вишег суда у Београду – посебном (за организовани криминал) и Одељењу за ратне злочине и примењује се дуже него што се исти примењује у осталим поступцима где је примена почела 01. октобра 2013. године, напред наведене сентенце су произашле из праксе управо ових одељења.

Међутим, интересантна је и пракса у осталим поступцима примене законског основа за одређивање притвора из члана 211 став 1 тачка 4 ЗКП :

- Првостепени суд је решењем према малолетним М.В. и М.Е. продужио притвор по законском основу из члана 211. став 1. тачка 4 .ЗКП. Њима је стављено на терет да су учинили кривично дело силовање из члана 178. став 4. у вези става 1. Кривичног законика, за које је прописана казна затвора преко 10 година, а начин извршења предметног кривичног дела је довео до узнемирења јавности које је могло угрозити несметано вођење кривичног поступка. Ово са разлога, јер радња коју су предузели малолетни извршиоци на штету оштећене М.В., како им је стављено на терет предлогом, предузета је на тај начин што је један од малолетника силовао малолетну В.М., док су је друга двојица држала и све то посматрала, што је било крајње понижавајуће, а осим тога малолетни М.В. је и у сродству са оштећеном јер му је иста сестра од тетке, живе у малој средини, а што је све довело до узнемирења јавности (решење Апелационог суда у Крагујевцу Кжм.2.29/13 од 24.12.2013. године и решење Вишег суда у Ужицу, Км.бр.65/13 од 17.12.2013. године).

- По налажењу Апелационог суда, правилан је закључак већа Вишег суда у Крагујевцу, да је према окривљеном Ц.Д., а ради несметаног вођења и окончања кривичног поступка нужно било продужити притвор по законском основу из члана 211. став 1. тачка 4. ЗКП. Наиме, за кривично дело тешко убиство из члана 114. став 1. тачка 1. Кривичног законика прописана је казна затвора преко 10 година, а начин извршења предметног кривичног дела довео је до узнемирења јавности које може угрозити несметано вођење кривичног поступка. Ово са разлога јер постоји основана сумња да је окривљени Ц.Д. своју супругу, сада покојну Н., најпре избацио кроз прозорско окно, затим изашао из куће и истој ножем задао више убодних рана, што све указује на показану упорност на страни окривљеног, што је довело до узнемирења јавности јер је сам догађај изнет у средствима јавног информисања, које узнемирење домаће јавности је и сада присутно, како то правилно утврђује првостепени суд (решење Апелационог суда у Крагујевцу, Кж2-140/14 од 03.02.2014. године и решење Вишег суда у Крагујевцу, Кв.бр.27/14 од 30.01.2014. године).

Узнемирење светске и домаће јавности ће зависити како је то изражено и у наведеној одлуци Апелационог суда, од интензитета којим се домаћи и страни медији баве одређеним догађајем. Друга је ситуација кад је у питању локална јавност. Она је, чини се, овде најспорнија.

- У том смислу је интересантна и одлука Апелационог суда у Крагујевцу Кж2-196/14 од 12.02.2014. године и решење Вишег суда у Јагодини Кв.бр.26/14 од 30.01.2014. године.

У овој одлуци су у питању локална јавност и чињеница да је према окривљеном одређен притвор по овом основу иако је протекло више од 20 година од извршења кривичног дела које му је стављено на терет. Окривљеном је стављено на терет кривично дело тешко убиство из члана 114. став 1. тачка 4. у вези члана 33. Кривичног законика, наиме насупрот тврдњи браниоца окривљеног да је од извршења кривичног дела које се окривљеном ставља на терет протекло више од 20 година и да је у том смислу узнемирење јавности изгубило на интензитету и на значају, за кривично дело за чије је извршење окривљени основано сумњив предвиђена је казна затвора преко 10 година, а начин извршења предметног кривичног дела је довео до узнемирења јавности које може угрозити несметано вођење кривичног поступка и огледа се у испољеној безобзирности. По налажењу Апелационог суда лишењем слободе окривљеног предметни догађај постао је поново актуелан у смислу да је јавност поново узнемирена посебно ако се има у виду да се ради о малој средини и да би појављивање окривљеног у јавности додатно провоцирала јавност и изазивала реакције које могу негативно да утичу на правичност поступка и да ометају његов ток, па је по налажењу другостепеног суда правилно према окривљеном продужен притвор по овом основу.

Уместо закључка:

За постојање основа за одређивање притвора по члану 211. став 1. тачка 4. сада важећег ЗКП, неопходно је да буду испуњена три кумулативна услова. Прво, да је за кривично дело које се окривљеном ставља на терет прописана казна затвора у трајању преко 10 година, односно казна затвора преко 5 година за кривична дела са елементима насиља; друго, да су начин извршења кривичног дела и тежина последица кривичног дела довели до узнемирења јавности и треће, да је то узнемирење јавности таквог интензитета да може угрозити несметано и правично вођење кривичног поступка.

Што се тиче првог објективног услова, јасно је да се ради о тежим и тешким кривичним делима, што произилази из запређене, односно изречене казне затвора. Што се тиче начина извршења и последице оне морају довести до узнемирења јавности, која може бити светска, домаћа, али и локална. Најзад, мора постојати узрочно-последична веза између узнемирења јавности и несметаног и правичног вођења кривичног поступка, односно узнемирење јавности мора бити такво да може угрозити несметано и правично вођење кривичног поступка.

Ако изуземо непроцесни разлог за притвор „безбедност људи и јавног реда“, чини се да је формулација основа за притвор из члана 191. став 2. тачка 4. Закона о кривичном поступку, према којој је, не само дошло, већ и могло доћи до таквог узнемирења грађана које би утицало на несметано вођење кривичног поступка, остављала судовима више могућности за одлучивање. Садашња формулација да је дошло до узнемирења јавности и узрочно-последична веза тог узнемирења на несметано и правично вођење кривичног поступка, те да та узнемиреност траје у тренутку одлучивања о притвору по овом основу и сувише уско постављена. Стиче се утисак да се под појмом „јавност“ подразумева шири круг људи првенствено у урбаним срединама који су до информације о извршеном кривичном делу дошли путем јавног информисања, и да се занемарују мале средине, локална јавност, где извршење тешких кривичних дела није честа појава.

При томе, сматрамо да би под претпоставком испуњених услова за притвор по овом основу, до узнемирења јавности могло доћи и код сазнања јавности да је притвор укинут, о чему такође треба озбиљно размислити, поготово имајући у виду да се ова мера може заменити мером за обезбеђење присуства окривљеног и за несметано вођење кривичног поступка предвиђеном члановима 202. – 207. ЗКП, односно јемством.

Литература:

1. Проф. др Т.Васиљевић и Проф. др М.Грубач, ***Коментар Закона о кривичном поступку***, Савремена администрација, 1982.
2. Проф. др Т.Васиљевић и Проф. др. М.Грубач, ***Коментар Законика о кривичном поступку***, „Службени гласник“, 2002.
3. Проф. др Б.Петрић, ***Коментар Закона о кривичном поступку***, „Службени лист“, 1988.
4. Група аутора, ***Коментар Законика о кривичном поступку***, „Службени гласник“ 2013.
5. ***Актуелна судска пракса из кривичног права***, Пословни биро, 1996.
6. ***Закон о кривичном поступку***, Пословни биро, 1997.
7. ***Законик о кривичном поступку***, Пословни биро, 2004.
8. ***Савремене тенденције кривично-процесног права у Србији-мисија ОЕБСА***, 2012.
9. ***Приручник за примену Законика о кривичном поступку***, Пословни биро, 2013.

Јелена Ритопечки Перић

судијски помоћник Апелационог суда у Крагујевцу

СУЂЕЊЕ У РАЗУМНОМ РОКУ КАО ПРАВНИ СТАНДАРД, ЗНАЧАЈ И ПРИМЕНА КРОЗ ПРАКСУ ЕВРОПСКОГ СУДА ЗА ЉУДСКА ПРАВА У СТРАЗБУРУ

У складу са тежњама модерних правних система и оних који их прате, да поштовање људских права доведу до нивоа високог степена заштите и поштовања, све више се говори о доступности и ефикасности судова и поступака, како би се суђења учинила правичнијим и непристрасним. Србија као држава која је у поступку да постане пуноправна чланица Европске Уније, сада реформише своје законодавство у складу са модерним европским решењима, пратећи Европску Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода, као базични документ на чијим ће темељима створити правичан и ефикасан поступак за остваривање природних и законима зајемчених права људи. У вези са поменутиим тежњама све више се говори о томе да је суђење у разумном року једна од основних претпоставки правичног суђења.

Европска конвенција за заштиту људских права и основних слобода, која је усвојена у Риму 4. новембра 1950. године (у даљем тексту Конвенција) је у чл.6 ст.1 предвидела да „свако током одлучивања о његовим грађанским правима и обавезама или о кривичној оптужби против њега, има право на правичну и јавну расправу у **разумном року** пред независним и непристрасним судом, образованим на основу закона.“

Европски суд за људска права у Стразбуру, који је основан Конвенцијом (у даљем тексту Суд), је у низу случајева у којима је одлучивао, развио значење овог правног стандарда, који се сада инкорпорира и у наше законодавство, а у циљу стремљења ка поштовању људских права у складу са савременим европским тенденцијама. У пресуди *Buchholz v. Germany* од 6. маја 1981. године (application no. 7759/77), Суд је заузео став да се оправданост дужине поступка у смислу члана 6. ст. 1 Конвенције мора процењивати у сваком случају у складу са посебним околностима, а уз позивање на следеће критеријуме: сложеност предмета, понашање подносиоца представке и односних органа и од каквог је значаја предмет спора за подносиоца представке (такође став 43. из пресуде *Frydlender v. France* од 27. јуна 2000. године).

Сложеност поступка суд оцењује узимајући у обзир сложеност како чињеничних, тако и правних питања, али и друге специфичности конкретног случаја које могу оправдати дужину једног поступка. У вези са тим, Суд сматра да када природа домаћег предмета није, као таква, сложена, страна у поступку може на основу сопствених поступака учинити њено разматрање сложеним (пресуда *Stoidis v. Greece* од 6. септембра 2005. године, став 51.).

Када је у питању **понашање подносилаца представки**, Суд сматра да се од њих не може очекивати да активно сарађују са правосудним органима, нарочито у

случајевима када је оптужба уперена против њих или због тога што су користили све процесне могућности које су имали на располагању, односно подносилац представке не може да се криви што је у потпуности искористио правна средства која му пружа домаћи закон у одбрани својих интереса (пресуда Нанков против Бивше Југословенске Републике Македоније, број 26541/02, став 47., 29. новембар 2007. године). Међутим, понашање подносиоца представки је објективни критеријум, који се не може увек приписати туженој држави, већ је од значаја приликом утврђивања да ли је поступак трајао дуже од разумног рока или не (пресуда *Eckle v. Germany* од 15. јула 1982. године).

Код критеријума **понашања судских и управних органа, одн. органа власти**, а у вези са сложеношћу поступка, Суд указује на првом месту да Конвенција ставља обавезу државама уговорницама да организују своје правне системе тако да омогуће судовима да поступају у складу са захтевима из члана 6. став 1. Конвенције укључујући ту и суђење у "разумном року" (пресуда *Zimmermann and Steiner v. Switzerland*, од 13. јула 1983. године). То подразумева да су државе дужне да предузму различите врсте мера како би омогућиле да се људска права ефикасно остварују, с тим што ће суд у сваком конкретном случају ценити политички и социјални статус државе уговорнице. Тако је Суд, у случају *Union Alimentaria Sanders S.A. v. Spain* (пресуда од 7. јула 1989. године), изнео да је свестан чињенице да је Шпанија морала да превазиђе озбиљне потешкоће приликом обнове демократије и да је узео у обзир напоре шпанских власти да побољшају јавни приступ судовима и да преиспитају правосудни систем земље, али је истовремено подсетио на обавезу Шпаније коју је преузела ратификацијом Конвенције да свој правосудни систем организује на такав начин да обезбеди испуњење услова из чл.6 ст 1 Конвенције, а самим тим и суђење у разумном року.

У свакој држави постоје поступци за које је од значаја, односно од **велике је важности пре свега за подносиоце представки**, да се у тим предметима поступа са нарочитом хитношћу и ефикасно. То подразумева да је хитно решавање кривичних предмета онда када је према неком лицу одређен притвор или су у питању поступци према малолетницима, док се у грађанским поступцима хитно решавање односи на случајеве када се одлучује о правима из радног односа, старатељства над децом и сл. Тако је, нпр. у предмету *М.В. против Србије*, пред домаћим судовима законски заступник подносиоца представке детета *М.В.* поднела парничну тужбу пред надлежним судом којим је тражила издржавање од биолошког оца детета (пресуда од 22. септембра 2009. године). Суд је приметно да се не ради о посебно сложеној парници, али да она обухвата питања од велике важности за подносиоца представке, а да и Конвенција и релевантно домаће право захтевају посебну марљивост у стварима у вези са дететом. У тренутку одлучивања Суда, предмет је био у његовој надлежности пет година и пет месеци и још увек није био решен у трећој инстанци пред домаћим судовима, те је Суд био мишљења да дужина поступка није у складу са захтевом разумног рока, због чега је нашао да је дошло до повреде чл.6 ст.1 Конвенције. Такође, Суд је у пресуди *Пејчић против Србије*, од 8. октобра 2013. године, нашао да је посебна марљивост неопходна у споровима о пензијама.

Тренутак од када треба започети рачунање рока дужине трајања поступка зависи од сваког конкретног случаја. У "кривичним стварима", "разумно време" предвиђено чл. 6 ст. 1 Конвенције "нежно почиње са даном када је лице оптужено" (ст. 42 пресуде *Deweer v. Belgium*, од 27. фебруара 1980. године). Међутим, у неким случајевима, Суд је узео као полазну тачку тренутак хапшења, односно моменат када је особа званично обавештена да ће бити кривично гоњена и тренутак када је отворена „прелиминарна истрага“ (пресуда *Wemhoff v. Germany*, од 27. јуна 1968. године). У грађанским стварима заузет је став да рок по правилу почиње да тече од тренутка када је поступак покренут пред судом, али је и овде у низу случајева направљено извесно одступање, када је рок почео да тече пре подношења тужбе суду. Тако је у случају Кониг против Немачке (пресуда од 28. јуна 1978. године) изнето да је рок почео да тече од дана када је др Кониг уложио приговор против одлука да му се одузму дозволе за рад (као лекара и власника клинике), с обзиром да није имао могућност подношења тужбе надлежном суду пре него што су законитост и сврсисходност оспорених управних аката размотрени у прелиминарном поступку пред управним органима.

Завршетак рока, било у кривичним, било у грађанским стварима је тренутак када се донесе коначна одлука поводом оптужбе, односно коначна одлука којом се решава спор, рачунајући ту и наравно поступке по жалби (пресуда *B v. Austria*, од 23. фебруара 1990. године, став 48).

Србија је ратификовала Конвенцију 3. марта 2004. године и од тада наши грађани поднели су огроман број представки (закључно са 31.12.2013. године 11230 представки), између осталог, и због повреде права на суђење у разумном року. Од укупно 97 донетих пресуда у поступцима против Србије (до 31.12.2013. године), 24 пресуде односе се на повреду чл. 6 ст. 1 Конвенције, која предвиђа право на правично суђење, па самим тим и на суђење у разумном року. У вези са дужином трајања поступка, Суд је заузео став да се мора узети стање предмета на дан ратификације да би се утврдила оправданост закашњења (пресуда *Styranowski v. Poland*, од 30. октобра 1998. године). У пресуди Илић против Србије, од 9. октобра 2007. године, Суд је нашао да хронична пренатрпаност предметима није ваљано објашњење за прекомерно одлагање поступка, а поновно разматрање једног предмета после упућивања на нижу инстанцу може само по себи открити озбиљан недостатак у систему судства тужене државе.

Један од карактеристичних случајева који су вођени против Републике Србије, а у вези са повредом права на суђење у разумном року, јесте предмет В.А.М против Србије. Подносиатељка представке, иначе држављанка Србије, је 1999. године покренула тужбом поступак ради развода брака од свог супруга - туженог, доделе стрателства над њиховом ћерком и издржавања. Као разлог за развод брака и немогућност остваривања контакта са ћерком навела је зараженост ХИВ вирусом. Од покретања поступка, Општински суд је одложио 15 рочишта, за које време је суд покушавао да дође до исправне адресе туженог од различитих државних органа, укључујући и Привредни суд и Министарство образовања. Општински суд је тек 17. априла 2003. године констатовао да тужени очигледно избегава пријем поднесака.

У међувремену, Општински суд је 23. јула 1999. године, наложио туженом да два пута месечно омогући виђање подносиоце представке са ћерком, до доношења правоснажне пресуде. И поред ове мере, подносиоца представке није око осам година била у могућности да види своје дете, пошто одлука није лично уручена туженом.

Дана 15. јуна 2006. године, Општински суд је подносиоце представке доделио привремено старатељство над ћерком и наложио туженом да преда дете до доношења правоснажне одлуке. У образложењу своје одлуке Општински суд је навео да тужени подносиоце представке није дозвољавао контакт са ћерком јер се плашио да ће се она заразити ХИВ-ом, да је подносиоца представке одговоран и мотивисан родитељ и да њено здравље не представља опасност по ћерку, иако је тужени супротно тврдио, као и да произилази да тужени није поштовао обавезу да обавештава суд о промени своје адресе, да је очигледно избегавао пријем позива, што је проузроковало да подносиоца представке буде лишена сваког контакта са ћерком, а што озбиљно угрожава и интересе њиховог малолетног детета.

Окружни суд је дана 13. новембра 2006. године, усвојио жалбу туженог на одлуку Општинског суда, поништио спорни налог и укинуо одлуку у вези привременог старатељства над дететом, са налогом да се иста одлука преиспита.

У предметном поступку подносиоца представке се жалила, између осталог и на дужину поступка пред домаћим судовима. Суд се и у овој одлуци позвао на добро познате ауторитете из својих одлука и истакао да Суд захтева посебну марљивост у решавању случајева у којима је жалилац ХИВ позитиван, као и у свим предметима који се односе на старатељство над децом. Суд је узео у обзир значај парнице за подносиоцу представке и њено дете, имајући у виду здравствено стање подносиоце представке и донео закључак да власти домаће државе уместо да уложе напоре да додатно убрзају поступак, нису користиле расположиве мере да принуде туженог да учествује у поступку, из којих разлога је суд нашао да је дошло до повреде чл.6 ст.1 Конвенције, у погледу дужине трајања грађанског поступка.

У вези са свим што сам напред изнела, сматрам да је изазов за судије да уложе напоре и да у складу са постојећим законским решењима, дају допринос брзом и ефикасном окончању поступка, а са друге стране, поновићу став Европског суда за људска права да је, у сваком случају, на државама уговорницама да организују своје судове на такав начин да сваком гарантују право на остваривање грађанских права и обавеза „у разумном року“.

Суђење у разумном року биће нужност, а непоштовање овог правног стандарда повлачиће за собом последице у виду жигосања система који не желе да се повинују владавини и поштовању права.

** У изradi рада коришћена HUDOC search page EHCR, као и подаци из Водича за примену чл.6 Европске Конвенције о људским правима аутора, Nuala Mole and Catharina Harby, и подаци са интернет стране AIRE CENTRE (Advice on individual rights in Europe).*

**Одговори Кривичног одељења Апелационог суда у Крагујевцу
на спорна правна питања Основног суда у Јагодини
са седнице одржане дана 13.05.2013. године**

1. Када прекршајни суд обустави прекршајни поступак, услед наступања апсолутне застарелости вођења прекршајног поступка, па се поводом истог догађаја поднесе оптужни предлог суду од стране ОЈТ, где се описује исти животни догађај и чињенични опис кривичног дела не разликује се од чињеничног описа догађаја који је представљен у прекршајном поступку, да ли се у тој ситуацији може сматрати да је ствар правноснажно пресуђена обуставом прекршајног поступка и да ли има места вођењу кривичног поступка о истом догађају?

Одговор Кривичног одељења Апелационог суда у Крагујевцу: Ради о пресуђеној кривичној ствари и нема места вођењу кривичног поступка о истом догађају.

2. Уколико кривични поступак буде обустављен, услед наступеле апсолутне застарелости кривичног гоњења која се не може приписати у кривицу приватном тужиоцу, да ли у том случају, окривљени и приватни тужилац, имају управо на накнаду трошкова кривичног поступка на терет буџетских средстава суда (чл. 197 ст. 3 ЗКП)?

Одговор Кривичног одељења Апелационог суда у Крагујевцу: Окривљени увек код обуставе поступка има право на накнаду трошкова (нужни издаци окривљеног и нужни издаци и награда браниоца), али ће се у сваком конкретном случају ценити на чији терет падају ови трошкови, тј. да ли по општој одредби чл. 197 ст. 1 ЗКП, трошкови падају на терет буџетских средстава или применом одредбе чл. 197 ст. 3 ЗКП, падају на терет приватног тужиоца. Насупрот томе, приватни тужилац нема право на накнаду трошкова код обуставе поступка, будући да су његови трошкови обухваћени одредбом чл. 193 ст. 2 тач. 7 ЗКП (нужни издаци приватног тужиоца, његовог законског заступника и награда и нужни издаци његовог пуномоћника), а на те трошкове не односе се одредбе чл. 197 ст. 1 и ст. 3 ЗКП.

3. У поступцима покренутим због кривичног дела клевете, које дело више не предвиђа Кривични законик, на чији терет треба досудити настале трошкове кривичног поступка, које траже приватни тужилац и окривљени, код одбијајућих пресуда за ово дело (Закон о изменама КЗ од 24.12.2012. године)?

Одговор Кривичног одељења Апелационог суда у Крагујевцу: Одговор је као на претходно питање, будући да поменуте одредбе не праве разлику у погледу основа по којем је поступак обустављен, оптужба одбијена или пак донета ослобађајућа пресуда, осим у ситуацији када је наступила застарелост кривичног гоњења (када се цени кривица приватног тужиоца у погледу одуговлачења

кривичног поступка). Сходно томе, приватни тужилац нема право на накнаду трошкова на терет буџетских средстава, а окривљени има.

4. У којој форми треба израдити одлуку којом се вештацима досуђује награда за ангажовање у предмету, да ли у форми наредбе рачуноводству суда, која не садржи правну поуку или у форми решења, са поуком о праву на жалбу, које би се доставило учесницима поступка и вештаку.

Одговор Кривичног одељења Апелационог суда у Крагујевцу: Од стране Кривичног одељења Апелационог суда у Крагујевцу исто питање постављено је Кривичном одељењу Врховног касационог суда у Београду, с обзиром да је на подручју овог суда, али и на подручју цене Републике, уочено различито поступање, па је овом Суду достављен следећи одговор:

„На седници Кривичног одељења Врховног касационог суда, одржаној дана 03.07.2012. године и настављеној дана 18.09.2012. године, разматран је проблем на који указујете, па је закључено да различите одлуке (решења) судова којима се вештацима одређују трошкови и награде, нису решења у кривично-процесном смислу, којима се одлучује о трошковима поступка у смислу одговарајућих одредаба ЗКП, већ иста представљају само наредбу са налогом судије за исплату трошкова, па се сугерише да се наредном налаже рачуноводству да вештаку исплати одређене трошкове и награду за обављено вештачење“.

Овај одговор Кривичног одељења Врховног касационог суда достављен је од стране председника Кривичног одељења Апелационог суда у Крагујевцу свим судовима са подручја овог суда (основним судовима преко виших судова).

5. У ситуацији, када ОЈТ захтева од истражног судије спровођење појединих истражних радњи које је немогуће спровести, нпр. да се саслуша осумњичени у вези кривичног дела недавање издржавања и законски заступник – мајка детета, за које се у поступку после низа полицијских провера, утврђује да нису доступни органима гоњења, ни једно ни друго, осумњичени је у иностранству, законска заступника – мајка се преудала и живи у Хрватској на непознатој адреси, а прети наступање апсолутне застарелости покретања и вођења кривичног поступка, а ОЈТ упорно враћа предмет истражном судији да спроведе истражне радње, како решити ситуацију, а да не наступи застарелост у истражном поступку?

Одговор Кривичног одељења Апелационог суда у Крагујевцу: Ову ситуацију треба решити применом одредаба чл. 435 ст. 2 и ст. 3 ЗКП (истражни судија неслагање може да изјави из разлога што сматра да су истражне радње недозвољене, али и из разлога што их сматра нецелисходним, након чега јавни тужилац није онемогућен да поднесе оптужни предлог или пак одбаци кривичну пријаву).

*Приредио
Председник Кривичног одељења
Александар Блануша*

Одговори на спорна правна питања, усвојени на заједничком састанку судија III већа Кривичног одељења Врховног касационог суда са судијама Кривичног одељења Апелационог суда у Крагујевцу, одржаног дана 13.12.2013. године у Апелационом суду у Крагујевцу

1. Судија који је одлучивао о приговору на оптужницу (по одредбама чл. 272 до чл. 278 Законика о кривичном поступку – „Службени лист СРЈ“ бр. 70/01 и 68/02 и „Службени гласник РС“ бр. 58/04 до 76/10) изузет је од судијске дужности у том кривичном предмету, у смислу одредбе чл. 37 ст. 1 тач. 4 Законика о кривичном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 до 45/13).

2. Признање окривљеног, без обзира што је дато у време примене „старог“ Законика о кривичном поступку („Службени лист СРЈ“ бр. 70/01 и 68/02 и „Службени гласник РС“ бр. 58/04 до 76/10), треба ценити у смислу одредбе чл. 88 Законика о кривичном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 до 45/13). Уколико признање испуњава све услове из одредбе чл. 88 Законика о кривичном поступку, образложење писмено израђене пресуде ће бити у складу са одредбом чл. 429 ст. 3 тач. 1 Законика о кривичном поступку, а под условима из одредбе чл. 429 ст. 1 тач. 2 Законика о кривичном поступку писмено израђена пресуда не мора да садржи образложење.

3. Судија појединац овлашћен је да у скраћеном поступку, на главном претресу, одлучује о притвору, било да је реч о укидању, продужењу или пак одређивању притвора, па је овлашћен и да одлучује о притвору када изрекне пресуду.

4. Прибављање евиденције остварене телефонске комуникације, коришћених базних станица или лоцирање места са којег је обављена комуникација, не спада у посебне доказне радње, па тиме ни у посебну доказну радњу рачунарско претраживање података (чл. 178 до чл. 180 Законика о кривичном поступку – „Службени гласник РС“ бр. 72/11 до 45/13), али се ови подаци могу прибавити само по налогу судије за претходни поступак. Овај одговор се заснива на одлуци Уставног суда РС Уз-1245/10 од 13.06.2013. године, која се не односи непосредно на „нови“ Законик о кривичном поступку, али посредно садржи правни став о овом правном питању, будући да се наведени подаци подводе под податке о приватности чија је тајност загарантована и сходно томе се, по Уставу РС, могу давати само на основу одлуке суда, а не јавног тужиоца. Сходно томе, подаци прибављени на други начин не могу се користити у поступку иако је одредбом чл. 286 ст. 3 Законика о кривичном поступку прописано да се ове евиденције прибављају по налогу јавног тужиоца.

5. Посебна доказна радња рачунарско претраживање података (од чл. 178 до чл. 180 Законика о кривичном поступку – „Службени гласник РС“ бр. 72/11 до 45/13), не може се односити на „НН“ лице, будући да је одредбом чл. 179 ст. 2 Законика о кривичном поступку прописано да ову посебну доказну радњу одређује

судија за претходни поступак образложеном наредбом која садржи, поред осталог, податке о осумњиченом.

6. Оштећени као тужилац, који је то својство стекао по „старом“ Законнику о кривичном поступку („Службени лист СРЈ“ бр. 70/01 и 68/02 и „Службени гласник РС“ бр. 58/04 до 76/10), не губи то својство после 01.10.2013. године, односно са почетком примене „новог“ Законика о кривичном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 до 45/13), тако да се поступци по оптужним актима оштећеног као тужиоца имају наставити, будући да у тим поступцима поступа овлашћени тужилац, који је то својство стекао и задржава га у смислу одредбе чл. 604 ст. 1 „новог“ Законика о кривичном поступку.

7. Главни претрес у предметима у којима је поступало веће по „старом“ Законнику о кривичном поступку, а сада у тим предметима треба да поступа судија појединац, (по одредбама „новог“ Законика о кривичном поступку), не морају почети изнова тј. главни претрес се може наставити пред судијом појединцем.

8. У складу са одредбом чл. 406 ст. 1 тач. 2 Законика о кривичном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 до 45/13) може се прочитати исказ сведока, односно упознати са садржином записника о исказу раније испитаног сведока, уместо непосредног испитивања сведока, без обзира што је сведок испитан од стране истражног судије по одредбама „старог“ Законика о кривичном поступку („Службени лист СРЈ“ бр. 70/01 и 68/02 и „Службени гласник РС“ бр. 58/04 до 76/10) или је испитан пред иностраним надлежним органом и без обзира да ли је пре испитивања положио заклетву.

9. Суд не може, код осуђујуће пресуде, у смислу одредбе чл. 424 ст. 3 Законика о кривичном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 до 45/13), да у изреци пресуде алтернативно наведе начин замене новчане казне (ако окривљени не плати новчану казну у одређеном року), већ је дужан да одреди начин замене новчане казне, и то да ће се новчана казна заменити казном затвора или пак да ће се новчана казна заменити казном рада у јавном интересу, према околностима случаја.

10. Обавезна одбрана, у смислу одредбе чл. 74 ст. 1 тач. 2 Законика о кривичном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 до 45/13), односи се и на кривична дела за која је прописана, у смислу посебног законског максимума, казна затвора до 8 (осам) година, а не само на кривична дела за која је прописана казна затвора преко 8 (осам) година, па је дакле обавезна одбрана прописана и за кривично дело тешка крађа из чл. 204 Кривичног законика.

11. Приликом испитивања оптужнице (од чл. 337 до чл. 341 Законика о кривичном поступку – „Службени гласник РС“ бр. 72/11 до 45/13), сачињава се записник, будући да се испитивање оптужнице врши од стране већа (из чл. 21 ст. 4 Законика о кривичном поступку), а не од стране председника већа.

12. Након што је надлежни јавни тужилац покренуо истрагу наредбом, у смислу одредбе чл. 296 ст. 1 Законика о кривичном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 до 45/13) и потом ставио судији за претходни поступак предлог за одређивање притвора, у смислу одредбе чл. 212 ст. 1 Законика о кривичном поступку, судија за претходни поступак треба да одлучи о предлогу за одређивање притвора, а не да цени да ли се у конкретном случају ради о лакшем облику кривичног дела за које би био надлежан за спровођење истраге нижи јавни тужилац и сходно томе за доношење одлуке о притвору судија за претходни поступак нижестепеног суда.

13. Код подношења молбе за одлагање извршења казне затвора, у ситуацији када је претходна молба уважена, осуђени може и у новој молби поновити разлоге за одлагање извршења казне затвора, односно навести разлоге које је и претходно наводио, уколико сматра да они и даље постоје и оправдавају одлагање извршења казне.

14. Нису испуњени услови за признање стране судске одлуке, када се ради о кривичном делу недозвољен прелаз државне границе и кријумчарење људи из чл. 350 Кривичног законика, јер је заштитни објект овог кривичног дела државна граница РС, па према кривичном законодавству РС није кажњиво омогућавање другом недозвољеног прелаза других државних граница, већ само државне границе РС.

15. У ситуацији када је пред основним судом донето решење о спровођењу истраге, по одредбама „старог“ Законика о кривичном поступку („Службени лист СРЈ“ бр. 70/01 и 68/02 и „Службени гласник РС“ бр. 58/04 до 76/10), па је једним делом истрага по овом решењу и спроведена, а потом је виши јавни тужилац у вези истог животног догађаја поднео захтев за спровођење истраге вишем суду, налазећи да се ради о кривичном делу из надлежности вишег јавног тужиоца и вишег суда (првобитно је поднет захтев за спровођење истраге и потом донето решење о спровођењу истраге за кривично дело из чл. 297 ст. 4 у вези чл. 289 ст. 3 у вези ст. 1 Кривичног законика, а потом је стављен захтев за спровођење истраге за кривично дело из чл. 297 ст. 2 у вези чл. 289 ст. 1 Кривичног законика), не може се применити одредба чл. 603 Законика о кривичном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 до 45/13), односно не може се тумачити да је у конкретном случају реч о истрази која је у току и која се има довршити по одредбама „старог“ Законика о кривичном поступку, већ је за спровођење истраге за ово теже кривично дело надлежан јавни тужилац.

16. Предузетник не може бити учинилац кривичног дела злоупотреба положаја одговорног лица из чл. 234 Кривичног законика, будући да је изменама и допунама кривичног законика у чл. 112 тач. 5 наведено ко се у правном лицу сматра одговорним лицем, где је изостављен власник предузећа или другог субјекта привредног пословања, а са друге стране поједина кривична дела из главе 22 Кривичног законика (кривична дела против привреде) прописују да као учинилац предметног кривичног дела може бити, поред одговорног лица, и предузетник, што није случај са кривичним делом из чл. 234 Кривичног законика, а

при чему треба имати у виду и да Закон о привредним друштвима предузетнику не даје својство правног лица.

17. Другостепени суд је дужан да по службеној дужности пази да ли је наступила застарелост кривичног гоњења, па ће у таквој ситуацији преиначити првостепену пресуду у смислу одбијања оптужбе, уз позивање на одредбу чл. 459 ст. 1 у вези одредаба чл. 451 ст. 2 и ст. 3 Законика о кривичном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 до 45/13).

Приредио:
Председник Кривичног одељења
судија
Александар Блануша

**Одговори Кривичног одељења Апелационог суда у Крагујевцу,
на спорна правна питања Кривичног одељења Основног суда у Јагодини,
усвојени на седници Кривичног одељења Апелационог суда у Крагујевцу,
дана 25.12.2013. године**

1. Питање: На који начин треба тумачити чл. 603 Законика о кривичном поступку?

Одговор Кривичног одељења Апелационог суда у Крагујевцу: чл. 603 Законика о кривичном поступку („Сл. гласник РС“, бр. 72/11 до 45/13) треба тумачити управо како ова одредба и гласи и то да се све истраге које су на дан почетка примене овог Законика (01.10.2013. године) у току имају довршити по одредбама Законика о кривичном поступку („Сл. лист СРЈ“, бр. 70/01 и 68/02 и „Сл. гласник РС“, бр. 58/04 до 76/10), без обзира да ли је сада за предметно кривично дело прописано спровођење скраћеног поступка, будући да је овом одредбом предвиђено да ће се тек по окончању истраге даљи ток поступка спровести по одредбама „новог“ Законика о кривичном поступку („Сл. гласник РС“, бр. 72/11 до 45/13).

2. Питање: како поступати са предметима у којима је у фази истраге расписана потерница и који се по основу Судског пословника воде као довршени?

Одговор Кривичног одељења Апелационог суда у Крагујевцу: Прихваћен је став Кривичног одељења Основног суда у Јагодини, будући да се у наведеној процесној ситуацији има решењем прекинути истрага, док се не стекну услови да се истрага настави, па како је дошло до прекида истраге то се истрага када се стекну услови за настављање не може третирати као истрага која је на дан почетка примене Законика о кривичном поступку („Сл. гласник РС“, бр. 72/11 до 45/13) у току.

3. Треће питање Кривичног одељења Основног суда у Јагодини односи се на примену одредбе чл. 286 ст. 3 Законика о кривичном поступку („Сл. гласник РС“, бр. 72/11 до 45/13), односно на прибављање евиденције остварене телефонске комуникације, коришћење базних станица или вршење лоцирања места са којег се обавља комуникација, али о овом питању није поново расправљано на седници Кривичног одељења, одржаној дана 25.12.2013. године, будући да је одговор на ово спорно правно питање већ дат на заједничком састанку судија Трећег већа Кривичног одељења Врховног касационог суда, са судијама Кривичног одељења Апелационог суда у Крагујевцу, а одговори су у међувремену достављени свим судијама са подручја Апелационог суда у Крагујевцу.

Приредио:
Председник Кривичног одељења
судија
Александар Блануша

**Одговори Кривичног одељења Апелационог суда у Крагујевцу,
на спорна правна питања кривичних одељења Основног суда у Јагодини и
Основног суда у Новом Пазару, усвојени на седници Кривичног одељења
Апелационог суда у Крагујевцу,
одржаној дана 05.02.2014.**

Оба суда поставила су у суштини исто питање, односно да ли је истражни судија који је поступао у поступку истраге или поступку по предлогу за предузимање одређених истражних радњи по Законнику о кривичном поступку („Сл. лист СРЈ“ бр. 70/01 и 68/02 и „Сл. гласник РС“ бр. 58/04 до 76/10) изузет од судијске дужности у истом предмету по одредбама чл. 37 Законика о кривичном поступку („Сл. гласник РС“ бр. 72/11 до 45/13).

Кривично одељење Апелационог суда у Крагујевцу усвојило је следећи одговор: Судија који је у истом предмету поступао у својству истражног судије, без обзира да ли се ради о скраћеном или редовном поступку, изузет је од судијске дужности у истом предмету.

При давању одговора, Одељење се руководило одредбом чл. 37 ст. 1 тач. 4 Законика о кривичном поступку („Сл. гласник РС“ бр. 72/11 до 45/13), којом је судија за претходни поступак изузет од судијске дужности у истом предмету, па је тим пре изузет и истражни судија који је по Законнику о кривичном поступку („Сл. лист СРЈ“ бр. 70/01 и 68/02 и „Сл. гласник РС“ бр. 58/04 до 76/10) имао, у фази поступка пре оптужења, далеко шира овлашћења од овлашћења која сада има судија за претходни поступак.

***Приредио:
Председник Кривичног одељења
судија
Александар Блануша***

Одговори Кривичног одељења Апелационог суда у Крагујевцу, на спорна правна питања Кривичног одељења Основног суда у Јагодини, усвојени на седници Кривичног одељења Апелационог суда у Крагујевцу, одржаној дана 05.03.2014. године

1. На основу одредаба чл. 283 Законика о кривичном поступку („Сл. гласник РС“, бр. 72/11 до 45/13) јавни тужилац је овлашћен да одложи кривично гоњење за кривична дела за која је предвиђена новчана казна или казна затвора до пет година, ако осумњичени прихвати једну или више обавеза прописаних одредбама овог члана, а при чему се не тражи одобрење већа из чл. 21 ст. 4 Законика о кривичном поступку, па је дакле за сва ова кривична дела јавни тужилац овлашћен да самостално одлучи о одлагању кривичног гоњења.

За разлику од садашњег законског решења, одредбом чл. 236 ст. 2 Законика о кривичном поступку („Сл. лист СРЈ“, бр. 70/01 и 68/02 и „Сл. гласник РС“, бр. 58/04 до 76/10) било је прописано да јавни тужилац може одложити кривично гоњење за кривична дела за која је предвиђена казна затвора преко три године, а до пет година, само по одобрењу већа из чл. 24 ст. 6 тог Законика.

Дакле, по сада важећем Законика о кривичном поступку, сходно одредбама чл. 283, јавном тужиоцу није потребно одобрење за одлагање кривичног гоњења, сходно чему суд такво одобрење и не треба да да, чак и ако јавни тужилац то захтева, из разлога што не постоји законска одредба на коју би се суд позвао дајући то одобрење, нити је одобрење јавном тужиоцу потребно за доношење одлуке о одлагању кривичног гоњења, нити је суд овлашћен да такво одобрење да.

2. У вези питања да ли се у смислу одредаба чл. 381 Законика о кривичном поступку може под „нарочито оправдане разлоге“ подвести „суђење у разумном року“, Кривично одељење Апелационог суда у Крагујевцу стало је на становиште да се у сваком конкретном случају, зависно од околности самог случаја, цени да ли су испуњени услови за суђење у одсуству у смислу одредбе чл. 381 ст. 1 Законика о кривичном поступку, па се не може дати генерални одговор за све случајеве, с тим што треба имати у виду да је суђење у разумном року прописано одредбом чл. 68 ст. 1 тач. 5 Законика о кривичном поступку, као једно од права окривљеног.

3. У погледу питања да ли треба раздвојити поступак и судити окривљенима који су доступни или предмет „држати међу потерницама“, у ситуацији када се ради о саизвршиоцима и када је један од саизвршилаца недоступан органима гоњења, Кривично одељење Апелационог суда у Крагујевцу указује да је реч о фактичком питању и у сваком конкретном случају цениће се да ли су испуњени услови за раздвајање кривичног поступка из одредаба чл. 31 Законика о кривичном поступку, нарочито имајући у виду да се ради о саизвршиоцима, па дакле и о истим доказима које треба извести у односу на све окривљене и кривично дело које им се ставља на терет. Могућа је ситуација да се

неко од саизвршилаца, односно окривљених, налази у притвору док је други окривљени недоступан органима гоњења, када би имало места раздвајању поступка или пак суђењу у одсуству, како би се испоштовало начело хитности у смислу одредбе чл. 210 ст. 2 Законика о кривичном поступку. Вођење јединственог поступка у односу на све саизвршиоце је правило, али је дакле фактичко питање да ли ће се у конкретном случају евентуално раздвојити кривични поступак.

4. У погледу питања које се односи на одређивање притвора у поступку опозивање условне осуде, који се спроводи у смислу одредаба чл. 545 – 551 Законика о кривичном поступку, Кривично одељење Апелационог суда у Крагујевцу, схватања је да се у том поступку не може одредити притвор према окривљеном (осуђеном), већ се достављање позива окривљеном има учинити у смислу одредаба чл. 246 Законика о кривичном поступку, па када буду испуњени законски услови да се сматра да је окривљени уредно позван, то се у смислу одредбе чл. 547 ст. 3 Законика о кривичном поступку рочиште у поступку за опозивање условне осуде може одржати без присуства окривљеног.

5. Питање се односи се на процесну ситуацију када је оштећени „истовремено“ поднео кривичну пријаву и оптужни предлог суду за исто кривично дело, те да ли у тој ситуацији треба поступати по том оптужном предлогу „оштећеног као тужиоца“, па је Кривично одељење Апелационог суда у Крагујевцу стало на становиште да у овој ситуацији, према томе како је у питању процесна ситуација формулисана, оштећени још увек није стекао својство оштећеног као тужиоца, будући да је оптужни акт поднео истовремено када и кривичну пријаву, па дакле није сачекао да о пријави одлучи надлежни јавни тужилац, те да у ситуацији ако би пријава била одбачена, или би касније у току поступка одустао од гоњења јавни тужилац, преузме кривично гоњење. Имајући то у виду, став је овог Одељења да у односу на тај оптужни акт треба поступити као и у погледу сваког другог оптужног акта поднетог од стране неовлашћеног лица.

6. Ово питање слично је претходном, с тим што се односи на приватну кривичну тужбу, за дело за које се гони по приватној кривичној тужби, у ситуацији када је надлежном јавном тужиоцу поднета кривична пријава, а истовремено је поднета и приватна кривична тужба, с тим што у овој ситуацији за дело које се гони по приватној кривичној тужби постоји овлашћени тужилац, тако да по том оптужном акту треба поступати, под условом да је оптужни акт уредан и испуњава све формалне услове да би се по њему могло поступати, с тим што је и у овој ситуацији могуће да се приватна тужба односи на радње које су обухваћене и кривичном пријавом за теже кривично дело, односно за дело које се гони по захтеву јавног тужиоца, па да потом јавни тужилац у чињеничном опису дела за које по служеној дужности буде предузео кривично гоњење обухвати и те радње на које се односи и приватна кривична тужба, што је већ фактичко питање и цениће се у сваком конкретном случају.

Приредио:
Председник Кривичног одељења
судија Александар Блануша

СЕНТЕНЦЕ ИЗ ОДЛУКА СУДОВА

МАТЕРИЈАЛНО ПРАВО

РЕЛАТИВНА ЗАСТАРЕЛОСТ КРИВИЧНОГ ГОЊЕЊА

Наступила је релативна застарелост кривичног гоњења када је од дана извршења кривичног дела које је окривљеном стављено на терет, за које је запређена казна затвора од три месеца до три године, до стављања предлога за предузимање истражних радњи протекао рок од три године, при чему није дошло до прекида рока застарелости.

Из образложења:

Пресудом Основног суда у Ужицу, К.бр.732/11 од 02.10.2013. године, окривљени С.Н. је под ставом првим изреке првостепене пресуде ослобођен од оптужбе да је учинио кривично дело злоупотреба положаја одговорног лица из чл. 234 ст. 1 КЗ, на основу чл. 423 тач. 2 ЗКП, јер није доказано да је окривљени учинио кривично дело за које је оптужен.

Ставом другим изреке побијане пресуде према окривљеном С.Н. одбијена је оптужба да је учинио кривично дело злоупотреба положаја одговорног лица из чл. 234 ст. 1 КЗ, на основу одредбе чл. 422 ст. 3 ЗКП, јер се гоњење не може предузети због застарелости (чл. 103 тач. 6 КЗ).

Наиме, како је по налажењу Апелационог суда правилно правно закључивање првостепеног суда да нема доказа да је окривљени С.Н. учинио кривично дело из чл. 234 ст. 1 КЗ описаног под ставом првим изреке побијане пресуде и да га је требало на основу чл. 423 тач. 2 ЗКП а у вези чл. 16 ст. 5 ЗКП ослободити од оптужбе, то је по налажењу овог суда као другостепеног правилно правно закључивање првостепеног суда да је наступила релативна застарелост кривичног гоњења у односу на радње извршења кривичног дела описаног под ставом другим изреке побијане пресуде јер није дошло до прекида тока рока застарелости. Наиме, окривљеном је стављено на терет да је кривично дело извршио дана 15.01.2008. године а предлог за предузимање истражних радњи поднет је 18.7.2011. године и то по протеку рока од 3 године. Сходно наведеном, правилно је првостепени суд сходно чл. 422 ст. 3 ЗКПм одбио оптужбу према окривљеном, јер се гоњење не може предузети због застарелости (у смислу чл. 103 тач. 6 КЗ).

(пресуда Основног суда у Ужицу, К.бр.732/11 од 02.10.2013. године и пресуда Апелационог суда у Крагујевцу, Кж.1.5191/13 од 19.11.2013. године)

**Сентенцу приредила: Оливера Бојовић,
судија Апелационог суда у Крагујевцу**

АМНЕСТИЈА
(Чл. 4 ст. 1 Закона о амнестији)

Да би се на правилан начин применила одредба чл. 4 ст. 1 Закона о амнестији мора се утврдити из којих разлога је за окривљеним наређено расписивање потернице.

Из образложења:

Решењем Вишег суда у Крагујевцу утврђено је да осуђени М.Г. не испуњава услове за примену амнестије прописане одредбом чл. 4 ст. 1 Закона о амнестији, јер је према њему издата наредба за расписивање потернице.

Одредбом чл. 4 ст. 1 Закона о амнестији, прописано је да амнестији не подлежу правноснажно осуђена лица за које је до дана ступања на снагу овог Закона наређено издавање потернице због нејављања на издржавање казне затвора или због бекства са издржавања казне затвора.

У наведеној ситуацији и када је бранилац осуђеног уз жалбу приложио да је осуђени, по решењу Основног суда у Пожаревцу, био у притвору од 13.04.2012. године до 13.12.2012. године, те када првостепени суд није утврдио зашто је за осуђеним наређено издавање потернице, да ли због нејављања на издржавање казне затвора или због бекства са издржавања казне затвора, Апелациони суд је укинуо првостепено решење уз налог првостепеном суду да у поновном поступку утврди ову чињеницу као одлучну за доношење одлуке у предметној кривичноправној ствари.

(решење Вишег суда у Крагујевцу, Кв.157/13 од 11.04.2013. године и решење Апелационог суда у Крагујевцу, КЖ.2-1029/13 од 30.04.2013. године)

Сентенцу приредила: Јелена Јовановић
судијски помоћник Апелационог суда у Крагујевцу

АМНЕСТИЈА
(Чл. 1 ст. 1 Закона о амнестији)

Датум правноснажности пресуде, којом је извршено спајање казни, у смислу чл. 552 ст. 1 тач. 1 ЗКП, није од значаја за оцену да ли осуђени испуњава услове за примену Закона о амнестији, у смислу одредбе чл. 1 ст. 1 Закона о амнестији.

Из образложења:

Решењем Основног суда у Крагујевцу утврђено је да нема места примени Закона о амнестији према осуђеном И.Д., јер је пресудом Основног суда у Крагујевцу Кв.бр.1620/13 од 10.12.2013. године, којом је осуђени И.Д., у смислу одредбе чл. 552 ст. 1 тач. 1 ЗКП, осуђен на јединствену казну затвора у трајању од 1 године и 5 месеци, а која је постала правноснажна 31.12.2013. године, дакле након ступања на снагу Закона о амнестији, а који је ступио на снагу 17.11.2012. године, те да с тога осуђени не испуњава услове прописане одредбом чл. 1 ст. 1 Закона о амнестији.

Одредбом чл. 1 ст. 1 Закона о амнестији, прописано је да се ослобађају од извршења 25% изречене казне затвора лица правноснажно осуђена за кривична дела која су прописана законима Републике Србије или су била прописана законима који су престали да важе, а која се на дан ступања на снагу овог закона налазе на издржавању казне затвора у Републици Србији или још нису ступила на издржавање казне затвора или чији је премештај ради издржавања те казне извршен у иностранство.

У наведеној ситуацији, Апелациони суд је нашао да су разлози које првостепени суд даје потпуно нејасни, с обзиром да из одредбе чл. 1 ст. 1 Закона о амнестији произилази да је од значаја датум правноснажности пресуде којом је осуђени оглашен кривим за кривично дело, а не датум правноснажности пресуде којом је извршено спајање казне изречених правноснажним пресудама, у смислу чл. 552 ст. 1 тач. 1 ЗКП.

(решење Основног суда у Крагујевцу, Кв.28/14 од 14.01.2014. године и решење Апелационог суда у Крагујевцу, КЖ.2-124/14 од 30.01.2014. године)

**Сентенцу приредила: Јелена Јовановић,
судијски помоћник Апелационог суда у Крагујевцу**

ДЕЛО МАЛОГ ЗНАЧАЈА (Чл.18 КЗ)

Када суд утврди да у радњама окривљене нема противправности, јер су исте предузете у најбољем интересу детета, нема места примени института дело малог значаја из чл.18 Кривичног законика, већ доношењу ослобађајуће пресуде по чл. 355 тач. 1 ЗКП.

Из образложења:

Пресудом Основног суда у Чачку, окривљена Д.Д. је, на основу одредбе чл.355 тач.1 ЗКП у вези чл. 18 КЗ, ослобођена од оптужбе да је извршила кривично дело из чл. 191 ст. 2 КЗ, из разлога што у радњама окривљене нема противправности, будући да у време које је оптужним актом одређено као време извршења кривичног дела није било у интересу детета да се виђа са оцем на начин како је то одређено у судској одлуци.

Апелациони суд налази да је првостепени суд тиме што је утврдио да у радњама окривљене нема противправности, а истовремено нашао и да се ради о делу малог значаја повредио кривични закон на штету окривљене, јер само одсуство противправности у радњама окривљене искључује постојање кривичног дела, што је довољан и правилан разлог да окривљена буде ослобођена од оптужбе применом одредбе чл. 355 тач. 1 ЗКП.

(пресуда Основног суда у Чачку, К-1343/11 од 18.05.2012.године и пресуда Апелационог суда у Крагујевцу, Кж.1-4744/12 од 24.10.2012.године)

**Сентенцу приредила: Милевка Миленковић,
судија Апелационог суда у Крагујевцу**

ДЕЛО МАЛОГ ЗНАЧАЈА (Чл.18 КЗ)

Дело малог значаја, у смислу одредбе чл.,18 КЗ, постоји када је степен кривице учиниоца низак чиме није искључена могућност примене овог института на кривична дела извршена са директним умишљајем уколико постоји нижи степен свести о противправности предузетих радњи.

Из образложења:

Пресудом Основног суда у Крушевцу, окривљени С.С. је ослобођен од оптужбе да је, између осталог, у периоду од 3.12.2009.године до 16.06.2010.године у Ћелијама, Град Крушевац, на кп. Бр. 2632/2 КО Ћелије,урачунљив, при чему је био свестан свог дела и хтео његово извршење, а био је свестан да је његово дело забрањено, као инвеститор градио објекте без грађевинске дозволе...“, јер је суд нашао да се ради о делу малог значаја у смислу одредбе чл. 18 КЗ. У образложењу пресуде првостепени суд је утврдио да је окривљени по решењу грађевинског инспектора уклонио два зида димензија 4 x 4 метра, као и да је две надстрешнице, као помоћне објекте, које су сведене на димензије 2,5 x 4 метра, окривљени у извршном поступку порушио по налогу извршитеља, те да је из наведеног разлога степен кривице окривљеног низак.

Жалбом јавног тужиоца се, између осталог, указује да се у конкретном случају не ради о делу малог значаја у смислу чл. 18 КЗ, с обзиром да је окривљени кривично дело учинио са директним умишљајем.

Одредбом чл. 18, прописано је да дело малог значаја ако је степен кривице учиниоца низак, ако су штетне последице одсутне или незнатне и ако општа сврха кривичних санкција не захтева изрицање кривичних санкција, а Законом о изменама и допунама Кривичног законика („Службени гласник РС“, бр. 72/09) , који се примењује од 11.09.2009.године, прописано је да се одредбе, којима је

прописано дело малог значаја, могу применити и на кривична дела за која је прописана казна затвора до пет година или новчана казна.

Апелациони суд, насупротив наводима жалбе, налази да је правилно првостепени суд закључио да су остварени сви законом прописани елементи предвиђени у чл. 18 КЗ, иако је окривљени кривично дело извршио са директним умишљајем, с обзиром да Закон самим начином на који су формулисане одредбе чл. 18 КЗ, као и тиме што се ова одредба може применити за кривична дела за која је прописана казна затвора до пет година није искључио могућност примене овог института и на кривична дела извршена са директним умишљајем уколико је степен кривице учиниоца низак.

Формулацију „степен кривице“ треба тумачити у смислу чл. 22 КЗ, којим је прописано да кривица постоји ако учинилац у време када је учинио кривично дело био урачунљив и поступао са умишљајем, а био је свестан или је био дужан и могао бити свестан да је његово дело забрањено. Дакле, елемент кривице у смислу чл. 22 КЗ су урачунљивост, виност (умишљај или нехат) и свест о забрањености дела, односно свест о противправности, па с обзиром да је окривљени у поступку инспекцијске контроле спроведеном од стране грађевинског инспектора у Градској управи Града Крушевца у свему поступао по налогу грађевинског инспектора, правилан је закључак првостепеног суда да је степен кривице учиниоца низак, с обзиром на нижи степен његове свести о противправности предузетих радњи, иако не у мери да би се могло говорити о неотклоњивој и отклоњивој правној заблуди, у смислу чл. 29 КЗ, што и није неопходно за примену овог института јер би се у том случају радило о искључењу кривице и другом основу за ослобађање од оптужбе.

(пресуда Основног суда у Крушевцу, 7К-1292/12 од 25.10.2012. године и пресуда Апелационог суда у Крагујевцу, КЖ1-708/13 од 25.02.2013. године)

*Сентенцу приредила: Милевка Миленковић,
судија Апелационог суда у Крагујевцу*

ЛАКШЕ КРИВИЧНО ДЕЛО (Чл. 64 ст. 2 КЗ)

Приликом оцене да ли кривично дело представља лакше кривично дело, у смислу чл. 64 ст. 2 КЗ, те да ли има места изрицању условне осуде, суд ће поред висине запрећене казне узети у обзир и друге околности које прате извршење кривичног дела и учиниоца.

Из образложења:

Пресудом Основног суда у Краљеву, окривљени Д.Д. оглашен је кривим, да је извршио кривично дело тешка крађа из чл. 204 ст. 1 тач. 1 КЗ, за које му је изречена условна осуда, тако што му је утврђена казна затвора у трајању од шест

месеци, која се неће извршити под условом да окривљени у року од једне године од дана правноснажности пресуде не учини ново кривично дело.

Жалбом јавног тужиоца се указује да кривично дело из чл. 204 ст. 1 тач. 1 КЗ, не спада у лакша кривична дела имајући у виду запрећену казну затвора у трајању од једне до осам година, те да се условном осудом према окривљеном не може постићи сврха кривичних санкција и кажњавања, како на индивидуалном, тако и на генералном нивоу превенције.

Апелациони суд налази да је приликом оцене да ли има места изрицању условне осуде, потребно водити рачуна о одредби чл. 64 ст. 2 КЗ, којом је прописано да је сврха условне осуде да се према учиниоцу лакшег кривичног дела не примени казна. При оцени да ли је реч о лакшем кривичном делу, не узима се у обзир само висина запрећене казне, већ се мора имати у виду и одредба чл. 66 ст. 1 и 2. КЗ, којом је прописано у којим случајевима је забрањено изрицање условне осуде и шта представља границу, да се, имајући у виду висину запрећене казне (став 2.) и утврђену казну (став 1.), не може говорити о лакшем кривичном делу, док се у осталим случајевима, осим висине запрећене казне, узимају у обзир и друге околности које прате извршења кривичног дела и учиниоца, ради оцене да ли се ради о лакшем кривичном делу.

Следствено томе, иако је за кривично дело из чл. 204 ст. 1 тач. 1 КЗ, запрећена казна затвора од једне до осам година, у конкретном случају, када се има у виду висина противправне имовинске користи у износу од 11.295,00 динара, као и да је оштећени у потпуности обештећен јер су одузете ствари враћене, наведене околности заједно посматрано представљају околности које предметно кривично дело чине лакшим у смислу чл. 64 ст. 2 КЗ.

(пресуда Основног суда у Краљеву, 6К-2258/12 од 21.05.2013. године и пресуда Апелационог суда у Крагујевцу, КЖ1-4728/13 од 22.10.2013. године)

*Сентенцу приредила: Милевка Миленковић,
судија Апелационог суда у Крагујевцу*

МЕРА БЕЗБЕДНОСТИ И КРИВИЧНА ДЕЛА У СТИЦАЈУ (Чл. 80 ст. 7 КЗ)

Окривљеном који је извршио у стицају кривична дела пореска утаја и злоупотреба службеног положаја, не може се уз јединствену казну затвора изрећи мера безбедности забрана вршења позива, делатности и дужности (чл. 85 КЗ), ако мера безбедности није претходно утврђена за једно од кривичних дела у стицају.

Из образложења:

Пресудом Вишег суда окривљени је оглашен кривим због кривичног дела злоупотреба службеног положаја из чл. 359 ст. 3 у вези са ст. 1 Кривичног

законика, и за то извршено кривично дело му претходно утврђена казна затвора у трајању од осам месеци и због продуженог кривичног дела пореска утаја из чл. 229 ст. 2 у вези са ст.1, у вези са чл. 61 КЗ, и за то извршено кривично дело му претходно утврђена казна затвора у трајању од једне године и споредна новчана казна у одређеном износу од 100.000,00 динара, па је за кривична дела извршена у стицају, осуђен на јединствену казну затвора у трајању од једне године и шест месеци и споредну новчану казну у износу од 100.000,00 динара.

Истом пресудом, на основу чл. 85 КЗ, окривљеном је изречена мера безбедности забрана вршења позива, делатности и дужности у трајању од две године, рачунајући од дана правноснажности пресуде.

Против првостепене пресуде жалбе су изјавили виши јавни тужилац, окривљени и његов бранилац.

Апелациони суд је уважавањем жалби, а поводом изјављених жалби и по службеној дужности укинуо првостепену пресуду, поред осталог и због повреде кривичног закона из чл. 369 тач. 4 ЗКП.

У конкретном случају првостепени суд је поред учињених битних повреда одредаба кривичног поступка из чл. 368 ст.1 тач. 11 ЗКП, учинио и повреду кривичног закона из чл. 369 тач. 4. ЗКП у вези са чл. 80 ст. 7 КЗ, што је нужно имало за последицу укидање пресуде.

Наиме, из изреке првостепене пресуде произилази да је првостепени суд, окривљеном уз изречену јединствену казну затвора и споредну новчану казну, изрекао и меру безбедности забрана вршења позива, делатности и дужности из чл. 85 КЗ, а да исту претходно није утврдио ни за једно од кривичних дела извршених у стицају, чиме је по налажењу Апелационог суда, повређена одредба чл.80 ст. 7 КЗ и учињена повреда кривичног закона на штету окривљеног из чл. 369 тач. 4 ЗКП.

Према одредби чл. 80 ст. 7 КЗ, за кривична дела у стицају мера безбедности ће се изрећи, ако је утврђена за једно од кривичних дела у стицају.

По налажењу Апелационог суда, повреду кривичног закона из чл. 369 тач. 4 ЗКП, првостепени суд је учинио на тај начин што је одлуком о мери безбедности прекорачио овлашћење које суд има по закону, јер изречена јединствена казна не може садржати ништа преко онога што је утврђено за поједина кривична дела у стицају.

(решење Апелационог суда у Крагујевцу, Кж1.бр.2861/13 од 20.08.2013. године и пресуда Вишег суда у Чачку, К.бр.30/2011 од 25.03.2013. године)

**Сентенцу приредио: Љубинко Ћетеновић
судија Апелационог суда у Крагујевцу**

ЗЛОУПОТРЕБА ОВЛАШЋЕЊА У ПРИВРЕДИ
(Чл. 139 ст. 2 у вези ст. 1 тач. 5 КЗ РС)

Кривично дело се може извршити само у намери прибављања противправне имовинске користи за другу организацију, која претпоставља постојање директног умишљаја, а жалбени навод да је окривљеном „било лакше“ да робу разврста у секундарне сировине и прода по нижим ценама од тржишне не указује на битне субјективне елементе дела, већ на евентуално нехатно поступање.

Из образложења:

Пресудом Основног суда у Краљеву, окривљени Р.П. ослобођен је од оптужбе да је извршио продужено кривично дело злоупотреба овлашћења у привреди из чл. 139 ст. 2 у вези ст. 1 тач.5 КЗ РС, из разлога што није доказано да је окривљени критичном приликом поступао у намери да прибави противправну имовинску корист за другу организацију.

Овакав закључак првостепеног суда се побија жалбом уз навођење исказа сведока Г.Г. у којем се изјаснио да је „руководиоцима било лакше да се роба сврста у секундарне сировине и технолошки вишак и прода по много нижим ценама од тржишне“ него да се иста реатестира и одреди јој се порекло, који исказ, по ставу жалбе, указује да је окривљени извршио кривично дело које му је оптужним актом стављено на терет.

Међутим, Апелациони суд налази да се оваквим жалбеним наводима да је окривљеном „било лакше“ да робу разврста у секундарне сировине и прода по нижим ценама од тржишне, не доводи у сумњу закључак првостепеног суда да није доказано да је окривљени деловао у намери прибављања противправне имовинске користи за другу организацију, која претпоставља постојање директног умишљаја, с обзиром да сами жалбени наводи не указују на умишљајно поступање, нити на намеру, већ на евентуално нехатно поступање, а што не представља битан субјективни елемент кривичног дела из чл. 139 ст. 2 у вези ст. 1 тач. 5 КЗ РС.

(пресуда Основног суда у Краљеву ЗК-731/10 од 8.11.2012. године и пресуда Апелационог суда у Крагујевцу КЖ1-1307/13 од 27.03.2013. године)

***Сентенцу приредила: Милевка Миленковић,
судија Апелационог суда у Крагујевцу***

ТЕШКА КРАЂА
(Чл. 204 ст. 1 тач. 1 КЗ)

Када је кривично дело крађа извршено обијањем или проваљивањем, а вредност украдених ствари прелази износ од 450.000,00 динара остварени су битни елементи кривичног дела тешка крађа из чл. 204 ст. 1 тач. 1 КЗ.

Из образложења:

Пресудом Основног суда у Јагодини, окривљени З.М. је оглашен кривим да је извршио шест радњи на штету разних оштећених у појединачним вредностима од: 129.100,00 динара, 114.150,00 динара, 77.800,00 динара, 162.602,00 динара, 44.560,00 динара и 7.600,00 динара, при чему су две радње извршене обијањем (вредност украдених ствари износи 129.100,00 динара и 77.800,00 динара), а једна радња проваљивањем (вредност украдених ствари износи 44.560,00 динара), док остале радње садрже обележја кривичног дела из чл. 203 ст. 1 КЗ (обична крађа), које радње је суд правно оценио као продужено кривично дело тешка крађа из чл. 204 ст. 1 тач. 1 КЗ и ст. 2 КЗ у вези чл. 61 КЗ, наводећи као разлог чињеницу да збирни износ прибављене противправне имовинске користи износи 536.202,00 динара, на који начин је првостепени суд повредио кривични закон на штету окривљеног.

Правилним тумачењем одредбе чл. 204 КЗ (Закон о изменама и допунама Кривичног законика, „Сл.гласник РС“, број 72/09, који се примењује од 11.09.2009.године), произилази да ће учинилац кривичног дела крађа (чл. 203 КЗ) одговарати за кривично дело тешка крађа из чл. 204 КЗ, уколико је кривично дело извршио на један од законом прописаних квалификованих облика у виду начина извршења кривичног дела или уколико вредност украдене ствари прелази одређени износ прописан у ставу 2. или уколико по врсти туђа покретна ствар представља културно односно добро које ужива претходну заштиту или природно добро, а да за кривично дело из става 3. одговара учинилац кривичног дела из става 1., односно уколико је извршио тешку крађу на један од квалификованих начина извршења, а вредност украдених ствари прелази прописани имовински цензус од 1.500.000,00 динара.

Следствено томе, уколико је извршилац кривично дело из чл. 204 ст. 1 тач. 1 КЗ, извршио обијањем или проваљивањем, како је то правилно утврђено у конкретном случају, а вредност украдених ствари прелази износ од 450.000,00 динара, његове радње ће се правно оценити као кривично дело тешка крађа из чл. 204 ст. 1 тач. 1 КЗ, а не како је то погрешно првостепени суд учинио и радње оквалификовао као кривично дело из чл. 204 ст. 1 тач. 1 и ст. 2 КЗ, јер није било услова за самостално егзистирање квалификованог облика из става 2. наведеног члана.

(пресуда Основног суда у Јагодини, 10К-599712 од 13.02.2013.године и пресуда Апелационог суда у Крагујевцу, Кж.1-2303/13 од 17.05.2013.године)

**Сентенцу приредила: Милевка Миленковић,
судија Апелационог суда у Крагујевцу**

НЕУПЛАЋИВАЊЕ ПОРЕЗА ПО ОДБИТКУ (Чл.229а КЗ)

Извршилац кривичног дела из чл.229а КЗ, мора имати статус одговорног лица у правном лицу као пореском платцу, односно пореском обвезнику или другом правном лицу кога закон обавезује као пореског дужника.

Из образложења:

Пресудом Основног суда у Чачку, окривљени С.В., на основу чл. 355 тач. 2 ЗКП, ослобођен је од оптужбе да је извршио кривично дело неуплаћивање пореза по одбитку из чл. 229а ст. 2 у вези ст. 1 КЗ.

Кривично дело из чл. 229а КЗ, врши одговорно лице у правном лицу – пореском платцу, као и предузетник – порески платац који, у намери да не плати порез, не уплати на прописани уплатни рачун јавних прихода износ који је обрачунат на име пореза по одбитку.

Порески платац, у смислу чл.12 ст.3 тач.2 Закона о пореском поступку и пореској администрацији, исплатилац је прихода пореском обвезнику који је дужан да обрачуна и по одбитку плати прописани порез на тај приход, у име и за рачун пореског обвезника, на одговарајући уплатни рачун, а истим чланом су регулисани порески обвезници и други порески дужници, па се пореским обвезником сматра порески дужник који је обавезан да плати порез, односно споредно пореско давање, а порески платац представља један од модалитета других пореских дужника. Дакле, порески платац може бити сам порески обвезник, али и неко друго лице. Порески платац није порески обвезник јер поступа за рачун обвезника, али га закон обавезује као пореског дужника.

С обзиром да из списка предмета не произилази, нити су на ту околност пружени докази, да је Привредно друштво „Цер комерц“ ДОО било субјект приватизације, нити у списима постоји некакав документ којим би се регулисале међусобне обавезе између привредних субјеката „Цер“ АД као субјекта приватизације, „Цер комерц“ ДОО и „Словас“ ДОО као већинског власника акционарског друштва које је приватизовано, а које је у име и за рачун предузећа „Цер“ АД као пореског обвезника извршило исплату нето зараде по вансудским поравнањима запосленим радницима на име потраживања која су настала пре

приватизације, а о чему окривљени није имао сазнања приликом закључења уговора о продаји са Агенцијом за приватизацију, то је у свему правилан закључак првостепеног суда да није доказано да окривљени, као физичко лице и власник и директор Привредног друштва „Словас“ ДОО, има статус одговорног лица у пореском обвезнику или пореском дужнику – пореском платцу, услед чега је правилном применом одредбе чл. 355 тач. 2 ЗКП, окривљеног ослободио од оптужбе да је извршио предметно кривично дело.

(пресуда Основног суда у Чачку, 7К.бр.691/12 од 30.01.2013. године и пресуда Апелационог суда у Крагујевцу, КЖ1-1618/13 од 12.04.2013. године)

**Сентенцу приредила: Милевка Миленковић,
судија Апелационог суда у Крагујевцу**

НАСИЛНИЧКО ПОНАШАЊЕ НА СПОРТСКИМ ПРИРЕДБАМА ИЛИ ЈАВНОМ СКУПУ (Чл. 344а ст. 1 КЗ)

Паљење пиротехничког средства, махање истим до сагоревања, држање пиротехничког средства и спуштање поред себе или предаја другом лицу ради гашења, не представља радњу извршења кривичног дела насилничко понашање на спортским приредбама или јавном скупу.

Из образложења:

Пресудом Вишег суда у Крушевцу, окривљени М.М. и М.С. су оглашени кривим да су као гледаоци „држали или бацали на спортски терен и међу гледаоце пиротехничка средства која могу да угрозе здравље учесника спортске приредбе или јавног скупа“ и то тако што је окривљени М.М. на северној трибини стадиона ... држао упаљено пиротехничко средство, тзв. бакљу, махао њоме неколико секунди, а затим је бацио испред себе, а окривљени М.С. на северној трибини стадиона на простору ближе западној трибини држао запаљено пиротехничко средство и њиме махао, а затим га предао другом лицу које је исто угасило.

Радња извршења кривичног дела насилничко понашање на спортским приредбама или јавном скупу из чл. 344а ст. 1 КЗ, састоји се у уношењу у спортски објект или бацању на спортски терен или међу гледаоце или учеснике јавног скупа предмета или пиротехничких или других експлозивних, запаљивих или штетних супстанци која могу да изазову телесне повреде или угрозе здравље учесника спортске приредбе или јавног скупа.

Апелациони суд налази да паљење пиротехничког средства, махање њиме до сагоревања, држање пиротехничког средства и спуштање поред себе или предаја другом лицу ради гашења, не представља ни једну од могућих законом предвиђених радњи извршења кривичног дела насилничко понашање на спортској

приредби из чл. 344а ст. 1 КЗ, па су нејасни разлози првостепеног суда да су окр. М.М. и М.С. тиме што су држали запаљено пиротехничко средство и њиме махали остарили елементе, како објективне тако и субјективне предметног кривичног дела.

(пресуда Вишег суда у Крушевцу, у К-99/12 од 23.01.2013. године и решење Апелационог суда у Крагујевцу, КЖ1-1384/13 од 16.04.2013. године)

**Сентенцу приредила: Милевка Миленковић,
судија Апелационог суда у Крагујевцу**

ПРИВИДНИ РЕАЛНИ СТИЦАЈ

Када окривљени истовремено узгаја конопљу рода „*cannabi*“s и за сопствене потребе држи мању количину опојне дроге, тзв. марихуане, врши кривично дело неовлашћена производња и стављање у промет опојних дрога из чл.246 ст. 2 КЗ, које као теже консумира кривично дело неовлашћено држање опојних дрога из чл. 246а ст. 1 КЗ, као лакше.

Из образложења:

Оптужним актом оптуженом А.С. је стављено на терет да је неовлашћено држао ради даље продаје опојну дрогу и неовлашћено узгајао биљке – конопљу из којих се добија опојна дрога, које радње су правно квалификоване као кривично дело неовлашћена производња и стављање у промет опојних дрога из чл. 246 ст. 1 КЗ. Првостепени суд је утврдио да је окривљени у дворишту породичне стамбене зграде узгајао две стабљике конопље рода „*cannabis*“ из којих се добија опојна дрога, а за које је вештачењем од стране НКТИЦ Београд, несумњиво утврђено да је реч о опојној дроги марихуани рода „*cannabis*“, те да није доказано да је окривљени опојну дрогу марихуану пронађену приликом претреса у његовој кући и паковану у 31 пакетић, која количина није била прецизно измерена у приближно једнаким тежинама по пакетићима држао ради продаје, па је имајући у виду да је окривљени дугогодишњи зависник од употребе опојних дрога и његове потребе за опојном дрогом, радње окривљеног правно оценио као кривично дело из чл. 246а ст. 1 КЗ, јер је у питању мања количина за сопствену употребу.

Апелациони суд налази да је на наведени начин првостепени суд повредио закон у корист окривљеног, с обзиром да је било места да се окривљени огласи кривим за теже кривично дело из чл. 246 ст. 2 КЗ, које дело врши лице које неовлашћено узгаја мак или психоактивну конопљу или друге биљке из којих се добија опојна дрога или које саме садрже опојну дрогу, с обзиром да у радњама окривљеног које су обухваћене јединственим чињеничним описом кривичног постоји привидни реални стицај по основу консумпције, јер је извршење тежег

кривичног дела (чл. 246 ст. 2 КЗ) праћено извршењем лакшег кривичног дела (чл. 246а ст. 1 КЗ), па теже кривично дело консумира лакше.

(пресуда Вишег суда у Новом Пазару, К-9/13 од 27.03.2014. године и пресуда Апелационог суда у Крагујевцу, КЖ1-1999/13 од 8.05.2013.године)

**Сентенцу приредила: Јелица Марашевић,
Судијски помоћник Апелационог суда у Крагујевцу**

ПРИВИДНИ ИДЕАЛНИ СТИЦАЈ

Када је извршење кривичног дела неовлашћена производња и стављање у промет опојних дрога из чл. 246 ст. 1 КЗ, као тежег, праћено извршењем кривичног дела неовлашћено држање опојних дрога из чл. 246а ст. 1 КЗ, као лакшег, постоји привидни идеални стицај по основу консумпције.

Из образложења:

Изреком пресуде Вишег суда у Крагујевцу, окривљени М.М. је оглашен кривим да је, тиме што је обрао цветове и батове и однео својој кући и сушењем, на тавану произвео опојну дрогу марихуану у количини од које је могло да се направи 20-так тзв. цоинта, извршио кривично дело неовлашћена производња и стављање у промет опојних дрога из чл. 246 ст. 1 КЗ, а с обзиром да су истовремена два бата индијске конопље нето масе 0,28 грама пронађена у његовој соби, на столу, оглашен је кривим да је неовлашћено у мањој количини за сопствену употребу држао опојну дрогу, односно да је извршио и кривично дело из чл. 246а ст. 1 КЗ.

Апелациони суд налази да је првостепени суд повредио кривични закон на штету окривљеног, јер у његовим радњама постоји привидни идеални стицај по основу консумпције, јер извршење тежег кривичног дела (чл. 246 ст. 1 КЗ) праћено извршењем лакшег кривичног дела (чл. 246а ст. 1 КЗ), па окривљени одговара само за извршење кривичног дела из чл.246 ст.1 КЗ.

(пресуда Вишег суда у Крагујевцу, 4К-108/12 од 14.02.2013. године и пресуда Апелационог суда у Крагујевцу, КЖ1-1934/13 од 24.05.2013. године)

**Сентенцу приредила: Милевка Миленковић,
судија Апелационог суда у Крагујевцу**

ЗЛОУПОТРЕБА ПОЛОЖАЈА ОДГОВОРНОГ ЛИЦА (Чл. 234 КЗ)

Када је окривљени оглашен кривим да је извршио продужено кривично дело злоупотреба службеног положаја из чл. 359 ст. 4 у вези ст. 1 КЗ у вези чл. 61 КЗ, има места преиначењу пресуде у погледу правне квалификације дела и

оглашавању окривљеног кривим због продуженог кривичног дела злоупотреба положаја одговорног лица из чл. 234 ст. 1 у вези чл. 61 КЗ („Службени гласник РС“, бр. 121/12), ако је окривљени као одговорно лице у предузећу, искоришћавањем свог положаја или овлашћења прибавио себи или другом физичком или правном лицу противправну имовинску корист, али не и када је повредио права другог.

Из образложења:

Пресудом Основног суда у Пожеги, окривљени М.Б. оглашен је кривим да је извршио продужено кривично дело злоупотреба службеног положаја из чл. 359 ст. 4 у вези ст.1 КЗ у вези чл. 61 КЗ, с тим што из чињеничног описа радњи описаних у ставу II, под тачкама в) и г), произилази да је окривљени у својству одговорног лица искоришћавањем својих овлашћења као одговорно лице прибавио.... противправну имовинску корист, а из чињеничног описа радње под тачком б) да је невршењем својих овлашћења као одговорно лице теже повредио права другог.

С обзиром да је након доношења првостепене пресуде ступио на снагу Закон о изменама и допунама Кривичног законика („Службени гласник РС“, бр. 121/12) којим Законом је измењен чл. 359 ст. 1 КЗ, тако што су брисане речи „или одговорно лице“, сходно чему се од 15.04.2013.године учинилац овог кривичног дела не може да буде „одговорно лице“ већ искључиво „службено лице“, и прописано ново кривично дело злоупотреба положаја одговорног лица из чл. 234 КЗ, које дело у свом бићу садржи „искоришћавање положаја или овлашћења ... и да је тиме прибављена себи или другом физичком или правном лицу „противправна имовинска корист ...“, Апелациони суд је преиначио првостепену пресуду и окривљеног Б.М. за радње описане под тачком в) и г) става II изреке побијане пресуде, огласио кривим за продужено кривично дело злоупотреба положаја одговорног лица из чл. 234 ст. 1 у вези чл. 61 КЗ, које дело је блаже по учиниоце у смислу одредбе чл. 5 КЗ.

Апелациони суд је делимичним уважавањем жалбе браниоца окривљеног Б.М., преиначио првостепену пресуду под тачком б) става II изреке пресуде и окривљеног ослободио од оптужбе, на основу чл. 423 тач. 1 ЗКП, јер дело које му је стављено на терет по закону није кривично дело, с обзиром да је ступањем на снагу Закона о изменама и допунама кривичног законика („Службени гласник РС“, бр. 121/12) из чл. 359 ст. 1 КЗ, изостављено „одговорно лице“, а да се овом окривљеном ставља на терет да је искоришћавањем својих овлашћења као одговорно лице „повредио права другог“ који елемент кривичног дела из чл. 359 КЗ, није садржан у бићу кривичног дела злоупотреба положаја одговорног лица из чл. 234 ст. 1 КЗ.

(пресуда Основног суда у Пожеги, К-149/10 од 07.12.2012.године и пресуда Апелационог суда у Крагујевцу, Кж.1-5233/13 од 16.12.2013.године)

***Сентенцу приредила: Оливера Бојовић,
судија Апелационог суда у Крагујевцу***

ЗЛОУПОТРЕБА ПОЛОЖАЈА ОДГОВОРНОГ ЛИЦА (Чл. 234 ст. 1 КЗ)

Када окривљени у предузећима чији су власници, закључују уговоре о раду, исплаћују зараде радницима, организују и надзиру процес рада, имају својство одговорних лица, у смислу одредбе чл. 12 ст. 2 Закона о изменама и допунама Кривичног законика („Службени гласник РС“, бр. 121/12).

Из образложења:

Пресудом Основног суда у Пожеги, окривљени Д.Р. и др. оглашени су кривим да су, између осталог, извршили тешко дело против опште сигурности из чл. 288 КЗ, а из чињеничног описа радњи извршења кривичних дела које се окривљенима стављају на терет произилази да су окривљени, као одговорна лица у својим предузећима, били овлашћени да врше одређене послове управљања предузећима, односно да фактички врше послове из делатности предузећа, као што су ангажовање радника, односно закључење уговора о раду, исплата зарада радницима, организовање и надзор процеса рада.

Одредбом чл. 12 ст. 2 Закона о изменама и допунама Кривичног законика („Службени гласник РС“, бр. 121/12), који је ступио на снагу 01.01.2013. године, прописано је да се одговорним лицем у правном лицу сматра лице које на основу закона, прописа или овлашћења врши одређене послове управљања, надзора или друге послове из делатности правног лица, као и лице коме је фактички поверено обављање тих послова. Одговорним лицем сматра се и службено лице, кад су у питању кривична дела код којих је као извршилац означено одговорно лице, а у овом закону нису предвиђена у глави о кривичним делима против службене дужности, односно као кривична дела службеног лица.

Апелациони суд налази да су неосновани наводи у жалби да окривљени немају статус одговорних лица, из разлога што су власници истих, јер налази да наведеном изменом Кривичног законика одговорним лицем у правном лицу више се не сматра власник предузећа или другог субјекта привредног пословања, али само уколико му на основу закона, прописа или овлашћења није поверено вршење одређених послова управљања, надзора или других послова из делатности правног лица или их он фактички обавља, па како су у конкретној ситуацији окривљени били овлашћени да врше управљачке, надзорне и друге послове из делатности својих предузећа организовањем процеса производње и ангажовањем радника, то се они сматрају одговорним лицем.

(пресуда Основног суда у Пожеги, К-149/10 од 07.12.2012.године и пресуда Апелационог суда у Крагујевцу, Кж.1-5233/13 од 16.12.2013.године)

**Сентенцу приредила: Јелица Марашевић,
Судијски помоћник Апелационог суда у Крагујевцу**

**ДАВАЊЕ ЛАЖНОГ ИСКАЗА
(Чл. 335 ст. 1 КЗ)**

Лице које у полицији у својству грађанина да неистинит исказ не чини кривично дело давање лажног исказа из чл. 335 ст. 1 КЗ.

Из образложења:

Оптужним предлогом супсидијарног тужиоца, окривљеном Д.Ј. је стављено на терет да је извршио кривично дело давање лажног исказа из чл. 335 ст. 1 КЗ, тиме што је у ПС у Ћуприји, дао неистинит исказ, а у току поступка је несумњиво утврђено да је окривљени наведени исказ дао у својству грађанина приликом прикупљања обавештења од грађана у форми службене белешке коју је сачинио ОСЛ ПС у Ћуприји.

Одредбом чл. 335 ст. 1 КЗ, прописано је да кривично дело давање лажног исказа чини сведок, вештак, преводилац или тумач који да лажан исказ пред судом, у дисциплинском, прекршајном или управном поступку или другом законом прописаном поступку.

Апелациони суд налази да се радња извршења кривичног дела из чл. 335 ст. 1 КЗ, састоји у давању лажног исказа од стране сведока, па како окривљени свој исказ није дао у том својству, нити је у том својству могао бити саслушан, односно испитан од стране органа унутрашњих послова у преткривичном поступку, то дело за које је окривљени оптужен није кривично дело из чл. 335 ст. 1 КЗ, па је окривљеног потребно ослободити од оптужбе применом одредбе чл. 355 тач. 1 ЗКП.

(пресуда Основног суда у Параћину, 1К-578/12 од 08.11.2012. године и пресуда Апелационог суда у Крагујевцу, КЖ1-535/13 од 06.02.2013. године)

***Сентенцу приредила: Јелица Марашевић,
Судијски помоћник Апелационог суда у Крагујевцу***

**ФАЛСИФИКОВАЊЕ СЛУЖБЕНЕ ИСПРАВЕ
(Чл. 357 ст. 1 КЗ)**

Окривљени не врши кривично дело фалсификовање службене исправе из чл. 357 ст. 1 КЗ, када не сачињава и не подноси пореске пријаве на неисплаћене зараде и доприносе.

Из образложења:

Оптужним актом јавног тужиоца, окривљеном Б.П. је стављено на терет да у периоду од 01.01.2006. године до 31.12.2009. године, у службену исправу није унео

важан податак, на тај начин што у својим пословним књигама није обрачунавао порезе и доприносе на исплаћене зараде као и доприносе за социјално осигурање на неисплаћене зараде за своја два радника и надлежној Пореској управи није поднео обрасце ПП ОПЈ и ПП ОД.

У првостепеном поступку је утврђено да је окривљени као предузетник имао два запослена радника који су били пријављени код надлежне службе за ПИО и то М.П., која је пријављена у периоду од 01.08.2005. године до 04.05.2008. године и за коју зарада није исплаћивана и В.Н. пријављену у периоду од 05.02.2007. године до 31.12.2009. године, за коју је зарада исплаћивана, али нису обрачунати ни уплаћени доприноси за обавезно социјално осигурање.

Апелациони суд налази да, сходно одредби чл. 5 Правилника о начину утврђивања, плаћања и евидентирања пореза по одбитку и о садржини збирне пореске пријаве о обрачунатом и плаћеном порезу по одбитку („Службени гласник РС“, бр. 137/2004, 82/2006), којом је прописан обрачун и плаћање пореза по одбитку, следи да образац ПП ОПЈ послодавац попуњава и доставља Пореској управи само у случају када запосленима исплаћује зараде и врши уплату пореза, а ако послодавац не исплаћује зараде запосленима нема ни плаћања пореза, те у том случају не постоји обавеза достављања обрасца ПП ОПЈ, а да се образац ПП ОД о плаћеним доприносима за обавезно социјално осигурање, подноси Пореској управи приликом плаћања доприноса (односно приликом исплата зарада запосленима, а када се не исплаћују зараде, већ само плаћају доприноси до краја месеца за претходни месец сходно одредби чл. 51 ст. 3 Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање). Дакле, одредбама Правилника којима су прописани обрасци ПП ОПЈ и ПП ОД и дата њихова садржина, није прописана обавеза послодавца да Пореској управи доставља ове обрасце (празне или попуњене) и у случају када порез, односно доприноси нису плаћени, па нису остварена обележја кривичног дела из чл. 357 ст. 1 КЗ.

Ово, тим пре, што се у јавној тужби помиње службена исправа у коју није унет важан податак, а потом у даљем тексту обрасци ПП ОПЈ и ПП ОД, као службене исправе, те сходно законским прописима за окривљеног као паушално опорезованог обвезника - предузетника, не стоји обавеза вођења пословних књига, сем књиге промета, која је уредно вођена, а у коју се књиже само приходи од продатих производа и извршених услуга, сходно Правилнику о начину утврђивања, плаћања и евидентирања пореза по одбитку и о садржини збирне пореске пријаве о обрачунатом и плаћеном порезу по одбитку („Службени гласник РС“, бр. 137/2004, 82/2006).

(пресуда Основног суда у Крагујевцу, 3К-1676711 од 03.08.2012.године и пресуда Апелационог суда у Крагујевцу, Кж.1-422/13 од 04.02.2013.године)

**Сентенцу приредила: Милевка Миленковић,
судија Апелационог суда у Крагујевцу**

ЗЛОУПОТРЕБА СЛУЖБЕНОГ ПОЛОЖАЈА (Чл. 359 ст. 1 КЗ)

У радњи окривљеног, који је, поступајући у својству службеног лица одузео међународне пошиљке ради проналажења новца у истима након њиховог отварања, изнео их из зграде поште у којој ради и оставио у свом возилу, стичу се објективни и субјективни елементи кривичног дела злоупотреба службеног положаја из чл. 359 ст. 1 КЗ, па је без утицаја на наступање последице кривичног дела околност да су међународне пошиљке од стране овлашћених службених лица одузете пре отварања.

Из образложења:

Оптужним актом Основног јавног тужиоца у Јагодини, окривљеном Н.М. је стављено на терет да је извршио кривично дело злоупотреба службеног положаја из чл. 359 ст. 1 КЗ, тако што је у периоду од 16.01.2011. године до 09.03.2011. године у Јагодини, у својству службеног лица – техничара Поштанског центра у ЈП ПТТ Саобраћаја Србије - РЈ поште у Јагодини, искористио свој службени положај и прекорачио границе својих службених овлашћења тако што је присвајао међународне и друге пошиљке адресиране на разна физичка лица у циљу проналажења и одузимања новца из истих након њиховог отварања, јер је било уобичајено да се у њима, поготово обичним међународним пошиљкама налази новац, исте је износио из просторија поштанског центра и саме зграде поште, што је радио и у смени 08./09.03.2011. године, када је одузео 10 обичних међународних пошиљки адресираних на поименице одређене примаоце, од којих су се у четири пошиљке налазили новчани износи, а у којим износима је себи прибавио имовинску корист, а наведене пошиљке су му са новчаним износима одузела овлашћена службена лица ПУ у Јагодини, након обављеног претреса његовог возила дана 09.03.2011. године.

Првостепени суд је нашао да је окривљени дана 08./09.03.2011.године предузео радњу извршења дела из чл. 359 ст. 1 КЗ, али да последица није наступила, јер окривљени није прибавио конкретну корист, с обзиром да су му пошиљке одузете пре отварања и није му било познато да ли је и у којој од писмених пошиљки било новца, а изостала је и штета јер су све пошиљке уручене крајњим примаоцима, па је окривљеног Н.М. огласио кривим да је извршио кривично дело злоупотреба службеног положаја из чл. 359 ст. 1 КЗ у покушају у вези чл. 30 КЗ.

Основано се жалбом јавног тужиоца указује да је окривљени након одузимања предметних пошиљки, њиховим изношењем из зграде у којој ради и остављањем у свом возилу, засновао државину на истим и могао је слободно да располаже новцем који се у писмима налазио, с обзиром да је и сам признао да је то учинио искључиво због проналажења новца и да је у неким ранијим ситуацијама проналазио новац у писмима у мањем износу, па је окривљени очигледно био

убеђен да се новац налази у писмима које је критичном приликом одузео, а што се испоставило као тачно, с обзиром да је новац постојао у четири писма, на који начин је, и по нахођењу Апелационог суда, окривљени остварио сва субјективна и објективна обележја предметног кривичног дела.

Апелациони суд налази да је окривљени био свестан да на описани начин искоришћава свој службени положај и прекорачује границе својих службених овлашћења поступајући супротно општим актима ЈП ПТТ саобраћаја Србије, противно интересима службе, ради остваривања имовинске користи за себе, и да присвајањем међународних и других пошиљки у којима је очекивао да ће се наћи новац, који је и постојао критичном приликом, прибавља себи имовинску корист, да је управо то и хтео и жељену последицу и остварио, с обзиром да су писма, иако неотворена, била у његовој државини, ван радног места, у његовом возилу, од кога је само он имао кључеве, на који начин је остварено субјективно биће предметног кривичног дела, па се, по правилној примени закона, окривљени има огласити кривим за једно кривично дело злоупотреба службеног положаја из чл. 359 ст. 1 КЗ, како му је то и стављено на терет јавном тужбом, јер је дело извршено на дан 08/09.03. 2011.године свршено.

(пресуда Основног суда у Јагодини, 6К-13/13 од 04.04.2013.године и пресуда Апелационог суда у Крагујевцу, Кж.1-4317/13 од 07.11.2013.године)

***Сентенцу приредила: Јелица Марашевић,
судијски помоћник Апелационог суда у Крагујевцу***

ПРОЦЕСНО ПРАВО

ТРОШКОВИ КРИВИЧНОГ ПОСТУПКА (Чл. 197 ст. 3 ЗКП)

Приватни тужилац у кривичном поступку не може бити ослобођен плаћања судских такси на основу одредаба Законика о кривичном поступку, већ сходно одредбама Закона о судским таксама, који захтев је, као таксени обвезник, дужан да поднесе у поступку пред првостепеним судом.

Из образложења:

Пресудом Основног суда у Краљеву, којом је окривљени Р.Б, на основу чл. 355 тач. 2 ЗКП, ослобођен од оптужбе да је извршио кривично дело оштећење туђе ствари из чл. 212 ст. 1 КЗ. Приватни тужилац М.И. је обавезан да плати у корист буџетских средстава суда и то на име паушала износ од 2.000,00 динара и на име трошкова кривичног поступка, односно на име такси за тужбу и одлуку износ од 1.960,00 динара, све у року од 15 дана од правноснажности пресуде, под претњом принудног извршења.

Без утицаја на одлуку о трошковима кривичног поступка су наводи у жалби да приватни тужилац није у могућности да сноси трошкове кривичног поступка, јер одредбама ЗКП није прописано да приватни тужилац, у целини или делимично, може да буде ослобођен од дужности да надокнади трошкове кривичног поступка (одредбом чл. 196 ст. 4 ЗКП предвиђени су случајеви када се окривљени може ослободити од дужности да надокнади трошкове кривичног поступка у целини или делимично), већ је могућност ослобађања од плаћања судских такси под законом прописаним условима предвиђена одредбом чл. 10 Закона о судским таксама, коју одлуку у смислу става 2. наведеног члана доноси првостепени суд по захтеву таксеног обвезника, а који захтев је приватни тужилац пропустио да поднесе.

(пресуда Основног суда у Краљеву, ЗК-833/11 од 11.03.2013. године и пресуда Апелационог суда у Крагујевцу, КЖ1-2221/13 од 30.04.2013. године)

**Сентенцу приредила: Милевка Миленковић,
судија Апелационог суда у Крагујевцу**

ОБУСТАВЉАЊЕ КРИВИЧНОГ ПОСТУПКА (Чл. 290 ЗКП)

Председник већа овлашћен је да применом чл. 290 ЗКП, решењем обустави кривични поступак ако је јавни тужилац одустао од оптужнице између два рочишта за главни претрес, ако оштећеног упозори на његово право да може наставити гоњење и ако оштећени гоњење не настави, без обзира да ли би заказани главни претрес морао почети изнова или не, уз обавезу председника већа да сва лица позвана на главни претрес обавести да је јавни тужилац од оптужнице одустао. Жалба оштећеног против решења о обустављању кривичног поступка није дозвољена, јер пре него што се изјасни да кривични поступак наставља оштећени није странка у поступку који се води по захтеву јавног тужиоца и никакво му право није повређено доношењем решења о обустављању поступка услед одустанка овлашћеног тужиоца од оптужбе.

Из образложења:

Решењем Основног суда у Краљеву, ЗК.бр.590/11 од 16.10.2012. године, обустављен је кривични поступак против окривљеног Д.М., због кривичног дела насиље у породици из чл. 194 ст.3 у вези ст. 2 у вези ст. 1 КЗ, а по оптужном предлогу Општинског јавног тужиоца у Рашки, који је измењен 28.05.2012. године, услед одустанка Основног јавног тужиоца у Краљеву од даљег кривичног гоњења.

Пуномоћник сматра да након почетка главни претрес представља целину, има свој ток и свако наредно рочиште представља његов наставак тако да не почиње испочетка, а глава XXI Законика о кривичном поступку (у којој је и примењен чл. 290) односи се на „припрему главног претреса“ и не може се применити између два рочишта за главни претрес, осим ако би главни претрес морао почети изнова због промене судећег већа или судије појединца.

Овакав жалбени навод није основан, јер веће између два рочишта за главни претрес није у заседању, па се не може узети да главни претрес траје непрекидно, између осталог и зато што се не зна унапред може ли се главни претрес наставити пред већем у неизмењеном саставу (или пред истим судијом појединцем). Зато се одредба чл. 290 налази пре главе XXII Законика о кривичном поступку („главни претрес“) и овлашћује председника већа да решењем обустави кривични поступак ако оштећени, поучен о праву да настави гоњење, гоњење не настави (а јавни тужилац одустане од оптужнице пре него што главни претрес почне).

Суд ће проценити да ли оштећени или његов пуномоћник уопште имају право жалбе против решења о обустављању кривичног поступка услед одустанка јавног тужиоца од оптужбе или не, ако није наставио кривично гоњење од кога је јавни тужилац одустао, односно да ли је пре него што настави поступак оштећени

уопште странка у поступку који се води по захтеву јавног тужиоца и да ли му је неко право повређено доношењем решења о обустављању кривичног поступка.

(решење Основног суда у Краљеву, ЗК.бр.590/11 од 16.10.2012. године и решење Апелационог суда у Крагујевцу, Кж2 бр.51/13 од 23.01.2013. године)

*Сентенцу приредила: Весна Димитријевић,
судија Апелационог суда у Крагујевцу*

Потврђивање оптужнице (чл. 341 ст. 1 ЗКП „Службени Гласник РС“, бр. 72/11 и др.)

Учињена је битна повреда одредаба кривичног поступка из чл. 438 ст. 2 тач. 3 ЗКП, јер је првостепени суд у поступку оптужења, потврђујући оптужницу, неправилно применио одредбу чл. 11 ст. 3 ЗКП, као и одредбу чл. 336 ст. 1 ЗКП, што је било од утицаја на доношење законите и правилне одлуке, на чију примену упућује одредба чл. 468 ЗКП.

Из образложења:

Решењем Вишег суда у Јагодини, Кв.бр.26/14 од 26.02.2014. године, потврђена је оптужница Вишег јавног тужилаштва у Јагодини, Кт.бр.39/04 од 29.01.2014. године, исправљена је поднеском Кт.бр.39/04 од 24.02.2014. године.

Против наведеног решења жалбу је изјавио бранилац окривљеног И.И., адвокат Д.А., због битне повреде одредаба кривичног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права, са предлогом да Апелациони суд у Крагујевцу, побијано решење укине у целости и предмет врати првостепеном суду на поновно одлучивање.

Из списка предмета произилази да је Виши јавни тужилац у Јагодини подигао оптужницу против окривљеног И.И., због кривичног дела тешко убиство из чл. 114 ст. 1 тач. 4 у вези чл. 206 ст. 1 у вези чл. 33 КЗ, која оптужница је достављена окривљеном и браниоцу окривљеног адвокату Д.А.. Веће из чл. 21 ст. 4 ЗКП је, сходно чл. 333 ст. 2 ЗКП, оптужницу вратило Вишем јавном тужиоцу како би се отклонили недостаци у истој. Такође, произилази да је Виши јавни тужилац у Јагодини, дописом Кт.бр.39/04 од 24.02.2014. године, извршио допуну оптужног акта, а коју допуну је заједно са решењем о потврђивању оптужнице, Кв.бр.26/14 од 26.02.2014. године, доставио браниоцу окривљеног и окривљеном И.И.

Другостепени суд је, испитујући првостепено решење у оквиру основа, дела и правца побијања истакнутим у жалби браниоца окривљеног, нашао да је побијано решење захваћено битном повредом одредаба кривичног поступка из чл. 438 ст. 2 тач. 3 ЗКП, с обзиром да је првостепени суд у поступку оптужења неправилно применио одредбу чл. 11 ст. 3 ЗКП, као и одредбу чл. 336 ст. 1 ЗКП, што је било од

утицаја на доношење законите и правилне одлуке, на чију примену упућује одредба чл. 468 ЗКП.

Наиме, основано се у жалби браниоца окривљеног И.И. указује да је окривљеном првостепени суд оптужницу Вишег јавног тужиоца у Јагодини морао превести на матерњи језик, јер је окривљени Румунски држављанин, који се приликом саслушања пред истражним судијом изјаснио да не разуме језик на коме се води кривични поступак, па је саслушан у присуству преводиоца, како то произилази из списка предмета, а након тога преведену оптужницу да достави окривљеном, како би исти могао да да одговор на подигнуту оптужницу.

Како то првостепени суд није учинио, повредио је одредбу чл. 11 ст. 3 ЗКП, којом је прописано да странке, сведоци и друга лица која учествују поступку имају право да у току поступка употребљавају свој језик и писмо, а ако се поступак не води на њиховом језику и ако, након поуке о праву на превођење, не изјаве да знају језик на коме се поступак води и да се одричу права на превођење, обезбедиће им се на терет буџетских средстава превођење онога што они или други износе, као и превођење исправа и другог писаног доказног материјала.

Осим тога, првостепени суд је повредио одредбу чл. 336 ЗКП, како се то основано указује у изјављеној жалби браниоца окривљеног. Ово са разлога, јер је оптужница достављена на језику који исти не разуме, а допуна оптужног акта, како окривљеном, тако и његовом браниоцу, достављена је истовремено са достављањем решења Кв.бр.26/14 од 26.02.2014. године, то је на овај начин окривљени онемогућен да доставу суду одговор на оптужницу, на који начин је учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из чл. 438 ст. 2 тачка 3 ЗКП, на коју се основано указује у жалби.

(решење Вишег суда у Јагодини, Кв.бр.26/14 од 26.02.2014. године, и решење Апелационог суда у Крагујевцу, Кж.2.343/14 од 11.03.2014. године)

***Сентенцу приредила: Марина Славковић
судијски помоћник Апелационог суда у Крагујевцу***

ОСЛОБАЂАЊЕ ОД ОПТУЖБЕ (Чл. 355 тач. 1 ЗКП)

Чињеница да је окривљени испунио обавезе на име издржавања детета није основ који искључује постојање кривичног дела, па ни основ за ослобађање од оптужбе применом одредбе чл. 355 тач. 1 ЗКП.

Из образложења:

Пресудом Основног суда у Чачку, у делу изреке под II, окривљени С.М. је, на основу чл. 355 тач. 1 ЗКП, ослобођен од оптужбе да је у временском периоду од 01.01.2010. године до октобра месеца 2010. године, способан да схвати значај свога

дела и да управља својим поступцима, није давао издржавање за кћерку Д. М, коју је по закону био дужан да издржава, која дужност је утврђена закљученим поравнањем пред Општинским судом у Чачку, П.бр. 110/07 од 05.04.2007. године, чиме би извршио кривично дело недавање издржавања из чл. 195 ст. 1 КЗ, из разлога што је суд у току поступка утврдио је у спорном периоду окривљени извршавао своје обавезе по поравнању и у целокупном износу према кћерки Д.

Одредбом чл. 355 тач. 1 ЗКП, предвиђено је да ће суд донети пресуду којом се оптужени ослобађа од оптужбе ако дело за које је оптужен по закону није кривично дело, односно ако постоји неки од општих основа искључења противправности дела предвиђених одредбом чл. 18 КЗ (дело малог значаја), чл. 19 КЗ (нужна одбрана) и чл. 20 КЗ (крајња нужда), или општих основа искључења кривице окривљеног: сила и претња (чл. 21 ст. 1 КЗ), неурачунљивост (чл. 23 ст. 1 КЗ), стварна заблуда (чл. 28 ст. 1 КЗ) и правна заблуда (чл. 29 ст. 1 КЗ), или ако постоји посебан основ искључења противправности дела предвиђен одредбом чл.195 ст.2 КЗ („неће се казнити учинилац дела, ако из оправданих разлога није давао издржавање“).

С обзиром да испуњеност обавеза на име издржавања детета није законским одредбама предвиђена као општи или посебни основ искључења противправности или општи основ искључења кривице, то је првостепени суд погрешно применио одредбу чл. 355 тач. 1 ЗКП, чиме је учинио битну повреду одредаба кривичног поступка из чл. 368 ст. 1 тач. 11 ЗКП, која се огледа у томе што је изрека пресуде противречна сама себи и датим разлозима, па је укидање исте, у смислу одредбе чл. 389 ст. 1 ЗКП, обавезно.

(пресуда Основног суда у Чачку, К-518/2011 од 01.06.2012.године и пресуда Апелационог суда у Крагујевцу, Кж.1-909/13 од 14.03.2013.године)

*Сентенцу приредила: Милевка Миленковић,
судија Апелационог суда у Крагујевцу*

НЕДОЗВОЉЕНИ ДОКАЗИ (Чл. 368 ст. 1 тач. 10 ЗКП)

Пресуда се не може заснивати на листингу позива, локацији корисника и другим елементима комуникације окривљених, које су прибавила овлашћена лица полиције уз знање и сагласност надлежног јавног тужиоца.

Из образложења :

Пресудом Вишег суда окривљени су оглашени кривим због кривичног дела разбојништво из чл. 206 ст. 2 у вези са ст. 1 КЗ и осуђени на казну затвора.

Против наведене пресуде жалбе су изјавили Виши јавни тужилац и браниоци окривљених.

Уважавањем жалби, а поводом изјављених жалби и по службеној дужности, првостепена пресуда је укинута поред осталог и због битне повреде одредаба кривичног поступка из чл. 368 ст. 1 тач. 10 ЗКП.

- битна повреда одредаба кривичног поступка из чл. 368 ст. 1 тач. 10 ЗКП.

Наведену битну повреду одредаба кривичног поступка првостепени суд је, по налажењу Апелационог суда, учинио на тај начин што је побијану пресуду засновао на листингу телефонских разговора и извештају ПУ Чачак - Одељење за логистику, од 15.01.2010. године, на ком доказу се по одредбама законика не може заснивати судска одлука у смислу чл. 18 ст. 2 ЗКП. Ово стога, по оцени Апелационог суда, што је листинг телефонских разговора прибављен без наредбе суда, супротно одредби чл. 41 Устава Републике Србије; чл. 26 Конвенције Уједињених нација против транснационалног организованог криминала (међународни уговори бр. 6/2001 од 27.06.2001. године), одредби чл. 504а и чл. 504љ ЗКП, као и одредби чл. 232 ЗКП, који је важио у време предузимања наведене истражне радње.

Апелациони суд указује првостепеном суду да се ради о мерама коришћења посебних доказних механизма у преткривичном и кривичном поступку, па и прибављање личних података, које поседује правно лице, које на основу закона врши овлашћења (па и подаци о комуникацијама између лица телефоном), могу се прибављати у односу на прикупљање и обезбеђење доказа у погледу најтежих кривичних дела, где по правилу спада и кривично дело разбојништво из чл. 206 ст. 2 у вези са ст. 1 КЗ, али се такве могућности одређују као изузеци у односу на општа правила, те њихова примена не може постати рутинска мера, већ се ти подаци морају прибављати на начин предвиђен законом (чл. 41 ст. 2 Устава Републике Србије). По оцени Апелационог суда, прибављање и коришћење података о томе са ким неко комуницира, у ком временском периоду, којом врстом везе и коју врсту апарата користи, као и података о томе са које локације комуницира, поготову узети сви заједно, несумњиво представља одступање од начела неповредивости писама и других средстава општења у смислу чл. 41 Устава Републике Србије, која одредба јемчи да је „тајност писама и других средстава комуникације неповредива“. Уосталом, и Европски суд за људска права, већ више од 25 година, стоји на становишту да прикупљање информација о названим телефонским бројевима, времену и дужини позива потпада под појам комуникације. По оцени Апелационог суда, одступања од гаранције која се јемчи одредбом чл. 41 ст. 1 Устава Републике Србије, могућа су само на основу одлуке Суда.

По оцени Апелационог суда, прибављање листинга позива, локација корисника и других елемената комуникације од стране овлашћених лица полиције уз сагласност надлежног јавног тужиоца не заснива се на некој законској одредби већ на „тумачењу да прикупљање ових података не представља појам комуникације, у смислу одредбе чл. 41 Устава Републике Србије“, што је погрешно тумачење појма комуникација у смислу одредбе чл. 41 Устава Републике Србије. У

конкретној ситуацији, како су предметни листинзи позива и локација корисника прибављени од стране овлашћених лица полиције уз сагласност јавног тужиоца и како су овлашћена лица ПУ у Чачку сачинила извештај од 15.01.2010. године, без наредбе надлежног Суда, а првостепени суд те доказе извео на главном претресу и на њима засновао пресуду то је учинио битну повреду одредаба кривичног поступка из чл. 368 ст. 1 тач. 10 ЗКП, због чега је укидање првостепене пресуде било обавезно.

(пресуда Вишег суда у Чачку, К.бр. 124/10 од 06.09.2012 године и решење Апелационог суда у Крагујевцу, Кж1 бр. 5559/12 од 31.01.2013. године.)

**Сентенцу приредио: Љубинко Ћетеновић
судија Апелационог суда у Крагујевцу**

ПРАВО НА ОДБРАНУ (Чл. 368 ст. 2 ЗКП)

Одржавањем главног претреса у одсуству окривљеног, у смислу одредбе чл. 445 ст. 3 ЗКП („Службени гласник РС“, бр.70/01...,72/09), који није уредно позван, а који је у току главног претреса примао писмена и није мењао адресу боравишта повређено је право на одбрану.

Из образложења:

Пресудом Основног суда у Параћину, окривљена К.Б. оглашена је кривом да је извршила кривично дело из чл.122 ст.2 у вези ст.1 КЗ.

Из списка предмета произилази да је дана 11.09.2012.године одржан главни претрес у одсуству окривљене К.Б., која није била уредно позвана, као и да је окривљена пре овог главног претреса и након тога уредно примала писмена.

Чланом 445. став 3. ЗКП („Службени гласник РС“, бр.70/01...,72/09) прописано је да ће се главни претрес одржати ако окривљени не дође на главни претрес, уредно је позван, или му се позив није могао уручити због непријављивања суду промене адресе или боравишта, а под условом да његово присуство није нужно и да је пре тога био саслушан.

Како, у конкретном случају, окривљена није приступила на главни претрес из разлога што није била уредно позвана, а раније у току поступка, као и након главног претреса одржаног дана 11.09.2012.године је примала писмена, што указује да није мењала адресу боравишта, то првостепени суд није на правилан начин применио одредбу чл. 445 ст. 3 ЗКП, чиме је учинио битну повреду одредаба кривичног поступка из чл. 368 ст. 2 ЗКП, односно повредио право на одбрану окривљене.

(пресуда Основног суда у Параћину, К-256/11 од 11.09.2013.године и решење Апелационог суда у Крагујевцу, Кж.1.5232/13 од 22.11.2013.године)

*Сентенцу приредила: Оливера Бојовић,
судија Апелационог суда у Крагујевцу*

**ПОНАВЉАЊЕ КРИВИЧНОГ ПОСТУПКА
И ПОВРЕЂЕНО ПРАВО НА ОДБРАНУ
(Чл.368 ст.2 ЗКП)**

Суд је повредио право окривљеног на одбрану када је у поновном поступку, који је, након што је дозвољено понављање кривичног поступка, вођен пред другим судијом појединцем, прочитао исказе сведока из првобитног поступка без сагласности окривљеног.

Из образложења:

Након што је решењем Основног суда у Новом Пазару, којим је уважен захтев осуђеног Е.Б. и дозвољено понављање кривичног поступка у којем је окривљеном суђено у одсуству, а који је завршен правноснажном пресудом Општинског суда у Новом Пазару, првостепени суд је у поновном поступку заказао главни претрес дана 01.10.2012. године, на којем је окривљени изнео своју одбрану и суд констатовао да не постоји сагласност за читање исказа четворице оштећених и других сведока који су испитани у првобитном поступку када је окривљеном суђено у одсуству, након чега је првостепени суд заказао главни претрес за 19.12.2012. године, исти одржао у одсуству окривљеног и у доказном поступку прочитао исказе наведених сведока, без сагласности окривљеног.

С обзиром да је одредбом чл. 412 ст. 1 ЗКП, прописано да за нови поступак који се води на основу решења којим је дозвољено понављање кривичног поступка, важе исте одредбе као и за прво поступак, а да је нови поступак водио судија који није донео пресуду у поступку у којем је окривљеном суђено у одсуству, то је првостепени суд био дужан да се у доказном поступку придржава одредби чл. 326-340 ЗКП, које се односе на доказни поступак.

Одредбом чл. 337 ст. 2 ЗКП, прописано је да веће може, уз сагласност странака, да одлучи да се записник о ранијем испитивању сведока или вештака, односно његов писани налаз и мишљење прочита иако сведок односно вештак није присутан, без обзира да ли је био позван на главни претрес. Изузетно и без сагласности странака, али по узимању њихових изјава, веће може одлучити да се прочита записник о испитивању сведока или вештака на ранијем главном претресу који је одржан пред истим председником већа иако је протекао рок из чл.309 ст.3 овог Законика, а кад записник односно писани налаз и мишљење буду прочитани и саслушане примедбе странака (чл.339), веће ће, узимајући у обзир и остале изведене доказе одлучити да ли ће непосредно испитати сведока или вештака.

Имајући у виду цитиране одредбе процесног законика, које је првостепени суд погрешно применио занемарујући да се нови главни претрес држи пред другим судијом појединцем и у одсуству окривљеног, основано се указује да је првостепени суд повредио право окривљеног на одбрану, тим пре што се ради о поновном поступку у ситуацији када је понављање дозвољено у корист окривљеног, коме је у првобитном поступку суђено у одсуству.

(пресуда Основног суда у Новом Пазару, 22К-387/11 од 19.12.2012. године и решење Апелационог суда у Крагујевцу, КЖ1-2263/13 од 08.05.2013. године)

**Сентенцу приредила: Милевка Миленковић,
судија Апелационог суда у Крагујевцу**

ПРАВО НА ОДБРАНУ (Чл. 368 ст. 2 ЗКП)

Да би окривљени, који се налази у установи за извршење кривичних санкција, био уредно позван на главни претрес, није довољно да му је уручен позив за главни претрес преко управе установе, већ је потребно да о одржавању главног претреса буде обавештена установа у којој се окривљени налази и издата наредба да се исти спроведе на главни претрес.

Из образложења:

Пресуда Основног суда у Пожеги, којом је окривљени Ж.Г. оглашен кривим да је извршио кривично дело ситна крађа, утаја и превара из чл. 210 ст. 2 у вези ст. 1 КЗ, донета је на главном претресу, који је, према констатацији првостепеног суда са записника о главном претресу, одржан у смислу одредбе чл. 445 ст. 3 ЗКП, у одсуству уредно позваног окривљеног Ж.Г., који се у том тренутку налазио на издржавању казне затвора у КПЗ Забела у Пожаревцу, с обзиром да је истом позив за главни претрес уручен дописом, о чему је као доказ постојала уредно потписана доставница од стране окривљеног.

Међутим, окривљени је лице које је лишено слободе и не може да донесе самосталну одлуку да ли ће присуствовати главном претресу како би се изношењем одбране, предлагањем доказа, стављањем примедби на изведене доказе и на други начин, користио својим правом на одбрану, па Апелациони суд налази да је погрешан закључак првостепеног суда да је окривљени уредно позван на главни претрес тиме што му је уручен позив, а да истовремено установа у којој окривљени издржава казну затвора није обавештена о одржавању главног претреса нити је издата наредба да се окривљени спроведе на главни претрес.

(Пресуда Основног суда у Пожеги, К-1762/10 од 22.01.2013.године и решење Апелационог суда у Крагујевцу, Кж.1.2175/13 од 08.05.2013.године)

**Сентенцу приредила: Милевка Миленковић,
судија Апелационог суда у Крагујевцу**

**БИТНЕ ПОВРЕДЕ ОДРЕДАБА КРИВИЧНОГ ПОСТУПКА
(Чл. 438 ст. 1 тач. 9 ЗКП - „Службени гласник РС“, бр. 72/11 и др.)**

Уносећи у чињенични опис изреке пресуде радње извршења окривљеног које нису обухваћене приватном кривичном тужбом првостепени суд је прекорачио оптужбу.

Из образложења:

Пресудом Основног суда у Крагујевцу 13К-7983/10 од 11.09.2013. године, окривљени З.Б. оглашен је кривим да је извршио кривично дело самовлашће из чл. 330 ст. 1 КЗ, па му је изречена условна осуда тако што му је утврђена казна затвора у трајању од 30 дана, са временом провере од једне године.

По налажењу Апелационог суда основано се у жалби браниоца окривљеног З.Б. истиче да је побијана пресуда захваћена битном повредом одредаба кривичног поступка из чл. 368 ст. 1 тач. 11 раније важећег ЗКП, која одговара битној повреди одредаба кривичног поступка из чл. 438 ст. 1 тач. 11 ЗКП („Службени гласник РС“, бр. 72/11 и др.), као и битном повредом одредаба кривичног поступка из чл. 438 ст. 1 тач. 9 ЗКП, односно да је пресудом оптужба прекорачена.

Наиме, у жалби браниоца окривљеног се основано истиче да је остало нејасно шта представља радњу извршења кривичног дела, као и време и место извршења кривичног дела које се окривљеном ставља на терет приватном кривичном тужбом, што указује на неразумљиву изреку побијане пресуде.

По налажењу Апелационог суда, с тим у вези, основано се истиче и да је оптужба прекорачена јер је радња извршења у приватној кривичној тужби која је уређена поднеском од 16.07.2010. године: „да је окривљени и поред судске одлуке Основног суда у Крагујевцу - Судска јединица у Баточини, И.бр.12341/10 од 21.6.2010. године, којим је наложио окривљеном да одмах престане са коришћењем дела плаца приватног тужиоца обележеног као кп.бр. 13694/1, као и извођење било каквих грађевинских радова на том плацу, а на објекту лоцираном на кп.бр. 13395, без сагласности и одобрења приватног тужиоца, под претњом изрицања новчане казне“, док је првостепени суд оглашавајући окривљеног кривим у чињенични опис унео да је окривљени дана 15.06.2010. године самовласно прибавио право за које сматра да му припада, на тај начин што је искористио део плаца приватног тужиоца Н.Б. на кп.бр. 13694/1 КО Лапово, приликом извођења грађевинских радова на свом плацу – растурања старе куће, тако што су шут и цигла падали на парцелу приватног тужиоца, без његове сагласности и одобрења, и затим није поступио по решењу Основног суда у Крагујевцу - Судске јединице у Баточини, И.бр.12341/10 од 21.06.2010. године, поступајући у урачунљивом стању са умишљајем, а био је свестан да је његово дело забрањено, чиме би извршио кривично дело самовлашће из чл. 330 ст. 1 КЗ.

По налажењу Апелационог суда и овакав чињенични опис дат у изреци првостепене пресуде, где првостепени суд додаје да је окривљени приликом извођења грађевинских радова на свом плацу, растурању старе куће, користио део плаца приватног тужиоца Н.Б., тако што су шут и цигла падали на парцелу приватног тужиоца, без његове сагласности и одобрења, те да није поступио по решењу Основног суда у Крагујевцу - Судске јединице у Баточини, осим што је прекорачио оптужбу из приватне кривичне тужбе приватног тужиоца, изреку пресуде је учинио и неразумљивом јер је и даље остало нејасно шта представља радњу извршења кривичног дела самовлашће, као и време и место извршења овог кривичног дела које се окривљеном ставља на терет, а на шта се основано указује у жалби браниоца окривљеног.

Имајући наведено у виду, првостепени суд ће у поновном поступку отклонити наведене битне повреде одредаба кривичног поступка, имаће у виду и остале наводе у изјављеној жалби браниоца окривљеног, па ће моћи да донесе правилну и на закону засновану одлуку.

(пресуда Основног суда у Крагујевцу, 13К-7983/10 од 11.09.2013. године и решење Апелационог суда у Крагујевцу, Кж.1.5815/13 од 25.12.2013. године)

**Сентенцу приредила: Оливера Бојовић,
судија Апелационог суда у Крагујевцу**

ОСЛОБАЂАЈУЋА ПРЕСУДА

(Чл. 423 тач.2 ЗКП - „Службени гласник РС“, бр. 72/11 и др.)

Код чињенице да је несумњиво утврђено да је окривљени из продавнице противправно одузео три ствари укупне вредности од 2.450,00 динара, правилно је поступио првостепени суд када је применом чл. 423 тач. 2 ЗКП, донео ослобађајућу пресуду за продужено кривично дело крађа из чл. 203 ст. 1 у вези чл. 61 КЗ.

Из образложења:

Пресудом Основног суда у Крагујевцу К-941/13 од 23.10.2013. године, окривљени Д.Ћ., ослобођен је од оптужбе на основу чл. 423 тач. 2 ЗКП, да је учинио продужено кривично дело крађе из чл. 203 ст. 1 у вези чл. 61 Кривичног законика.

По налажењу Апелационог суда, првостепени суд је правилно утврдио чињенично стање, наиме, да је окривљени из продавнице, власништво предузећа „ТРИ-О“ ДОО Аранђеловац, у Ул. Војислава Калановића бр. 3, одузео роцангле црвене боје, вентил за воду са црвеним завртњем и ноћну лампу беле боје, све укупне вредности од 2.450,00 динара, а које ствари су и пронађене код окривљеног. Код чињенице да представник оштећеног предузећа нема прецизан податак колико је ствари узето, наводећи да тај податак има руководилац Б.Ћ., а сведок Б.Ћ. је са

сигурношћу навео да је окривљени узео само три ствари, при чему није извршен ни комисијски попис робе, то је правилан закључак првостепеног суда да нема доказа да су ствари које недостају у радњи, а које су предмет оптужног предлога одузете од стране окривљеног.

Сходно наведеном, првостепена пресуда је, по налажењу Апелационог суда, законита и правилна када се оцењују чињенице које су предмет доказивања и када се доноси правни закључак, о томе да није доказано да је окривљени извршио кривично дело које му је оптужним актом стављено на терет. Апелациони суд цени разлоге из побијане пресуде као ваљане, а посебно закључак да је окривљеног требало ослободити од оптужбе на основу чл. 423 тач. 2 ЗКП.

(пресуда Основног суда у Крагујевцу, 9К-941/12 од 23.10.2013. године и пресуда Апелационог суда у Крагујевцу, Кж.1.5791/13 од 26.12.2013. године)

**Сентенцу приредила: Оливера Бојовић,
судија Апелационог суда у Крагујевцу**

НАЛАЗ И МИШЉЕЊЕ ВЕШТАКА (Чл. 123 ЗКП - „Службени гласник РС“, бр. 72/11 и др.)

Када су налаз и мишљење дати у писаном облику и достављени странкама, које су потом на главном претресу могле да ставе евентуалне примедбе, поступљено је сходно чл. 123 ЗКП.

Из образложења:

Пресудом Основног суда у Параћину К.бр.951/11 од 20.05.2013. године, окривљени М.М. из Крушевца, на основу чл. 355 тач. 2 ЗКП, ослобођен је од оптужбе да је учинио кривично дело фалсификовање исправе из чл. 355 ст. 1 КЗ, јер није доказано да је извршио дело за које је окривљен.

Неосновано се жалбом пуномоћника оштећеног као тужиоца адвоката М.В. првостепена пресуда побија због битне повреде одредаба кривичног поступка, уз навођење да је образложење првостепене одлуке контрадикторно битним доказима изведеним током поступка и да је суд своју одлуку засновао на мишљењу вештака графолога који је имао очигледне недостатке и које је дато супротно чл. 123 ЗКП. Наиме, пуномоћник оштећеног као тужиоца није конкретизовао битне повреде одредаба кривичног поступка на које се позива, а налаз и мишљење вештака графолога је дат у складу са чл. 123 ЗКП, с обзиром да је по налогу суда дат у писаном облику, да је достављен странкама које су имале могућност да га разгледају и које су на такав налаз дале своје примедбе на које је вештак саслушан на главном претресу, одговорио.

(пресуда Основног суда у Параћину, К.бр.951/11 од 20.05.2013. године и пресуда Апелационог суда у Крагујевцу, Кж.1.4645/13 од 11.10.2013. године)

*Сентенцу приредила: Марина Славковић,
Судијски помоћник Апелационог суда у Крагујевцу*

**ОЦЕНА ДОКАЗА
У СМИСЛУ ЧЛ.16 СТ.1 У ВЕЗИ ЧЛ. 282 СТ. 1 ТАЧ. 2 ЗКП
(„Службени гласник РС“, бр. 72/11 и др.)**

Службена белешка о обавештењу примљеном од грађана је доказ на коме се не може засновати одлука суда.

Из образложења:

Пресудом Основног суда у Параћину К.бр.951/11 од 20.05.2013. године, окривљени М.М. из Крушевца на основу чл. 355 тач. 2 ЗКП, ослобођен је од оптужбе да је учинио кривично дело фалсификовање исправе из чл. 355 ст. 1 КЗ, јер није доказано да је извршио дело за које је окривљен.

По налажењу Апелационог суда, не може се прихватити тврдња изражена у жалби пуномоћника оштећеног као тужиоца да је првостепени суд био у обавези да изврши увид у списе предмета Полицијске станице у Туприји, Ку.1572/10 и да изведе као доказ увид у службене белешке о обавештењу примљеном од грађана, будући да су то докази на којима се пресуда не може заснивати што би представљало битну повреду одредаба кривичног поступка на коју се управо и позива пуномоћник оштећеног као тужиоца.

Наиме, и службена белешка о примљеним обавештењима у разговору са грађанима у смислу чл. 282 ст. 1 тач. 2 ЗКП у вези чл. 16 ст. 1 ЗКП („Службени гласник РС“, бр.72/11 и др.), је доказ на коме се не може засновати одлука суда.

(пресуда Основног суда у Параћину, К.бр.951/11 од 20.05.2013. године и пресуда Апелационог суда у Крагујевцу, Кж.1.4645/13 од 11.10.2013. године)

*Сентенцу приредила: Марина Славковић
судијски помоћник Апелационог суда у Крагујевцу*

**ПРИМЕНА ЧЛ. 451 ЗКП
(„Службени гласник РС“, бр. 72/11 и др.)**

Одлучујући у делу одлуке о изреченој казни, другостепени суд ће испитати првостепену пресуду и по службеној дужности у смислу чл. 451 ЗКП.

Из образложења:

Пресудом Основног суда у Јагодини К.бр.596/13 од 27.09.2013. године, а која је исправљена решењем од 18.11.2013. године, окривљени Б.Р. је оглашен кривим да је учинио кривично дело тешко дело против безбедности јавног саобраћаја из чл. 297 ст. 4 у вези чл. 289 ст. 3 у вези ст. 1 КЗ, па је осуђен на казну затвора у трајању од две године и шест месеци, у коју му се урачунава време проведено у притвору почев од 07.07.2013. године па надаље.

Одлучујући о делу одлуке о изреченој казни, Апелациони суд је, поводом жалбе браниоца окр. Б.Р., који је предложио да се окривљени ослободи од оптужбе или да се првостепена пресуда укине, а која је изјављена у корист окривљеног, и поводом жалбе јавног тужиоца који је тражио строжије кажњавање окривљеног, по службеној дужности испитао првостепену пресуду у овом делу у смислу чл. 451 ЗКП, те је нашао да првостепену пресуду треба преиначити у делу одлуке о казни. Наиме, првостепени суд је правилно, у смислу чл. 54 КЗ, као олакшавајуће околности ценио да окривљени до сада није осуђиван, да се коректно држао пред судом, изразио жаљење због наведеног догађаја, да је породичан човек и отац четворо деце од којих је једно малолетно, да је сада пок. Ј.Т. млада жена и да је за собом оставила двоје деце, међутим, овим околностима није дао правилан значај, тако да је Апелациони суд преиначио првостепену пресуду и окривљеног осудио на казну затвора у трајању од две године у коју му се урачунава време проведено у притвору.

Приликом одређивања висине казне Апелациони суд је имао у виду тежину извршеног кривичног дела и степен кривице окривљеног, па је нашао да ће се оваквом казном затвора у свему постићи сврха кажњавања из чл. 42 КЗ, а у оквиру опште сврхе изрицања кривичних санкција из чл. 4 КЗ.

Апелациони суд је нашао да су наводи жалбе јавног тужиоца којим се тражи строжије кажњавање оцењени као неосновани.

(пресуда Основног суда у Јагодини, К.бр.596/13 од 27.09.2013. године и пресуда Апелационог суда у Крагујевцу, Кж.1.5645/13 од 26.12.2013. године)

**Сентенцу приредила: Оливера Бојовић,
судија Апелационог суда у Крагујевцу**

**ПРИМЕНА ЧЛ.604 ст.1 ЗКП
(„Службени гласник РС“, бр. 72/11, 101/11, 121/12)**

Како се законитост радњи суда које су предузете пре 01.10.2013.године оцењује према одредбама Законика о кривичном поступку („Службени гласник РС“, бр.70/01...,72/09), у смислу чл. 604 ст. 1 ЗКП („Службени гласник РС“, бр. 72/11, 101/11, 121/12), другостепени суд је оценио да је првостепени суд

повредио право одбране окривљене када је одржао главни претрес и на истом испитао вештака, у одсуству окривљене, која није била уредно позвана и тиме јој онемогућио да му поставља питања.

Из образложења:

Пресуда Основног суда у Параћину, којом је окривљена К.Б. оглашена кривом због извршења кривичног дела из чл. 122 ст. 2 у вези ст. 1 КЗ, донета је 11.09.2013.године, у време када је важио ЗКП („Службени гласник РС“, бр.70/01...,72/09).

Жалбом браниоца окривљеног се указује да је главни претрес, заказан за дан 11.09.2012.године, одржан у одсуству окривљене Б.К. која није била уредно позвана и да је тиме повређено њено право на одбрану.

Из списка предмета произилази да је одржан главни претрес дана 11.09.2012. године у одсуству окривљене Б. К., која није била уредно позвана и на том главном претресу је саслушан вештак медицинске струке др И.М. Из списка предмета се даље утврђује да је окривљена К.Б. пре овог главног претреса и након тога уредно примала писмена.

Чланом 368. став 2. ЗКП ("Службени гласник РС", бр. 70/01...,72/09) је предвиђено да постоји битна повреда одредаба кривичног поступка, уколико је суд на главном претресу повредио право одбране, а то је било или је могло бити од утицаја на законитост и правилност доношења пресуде.

Одредбом чл. 604 ст. 1 ЗКП („Службени гласник РС“, бр.72/11, 101/11, 121/12), који се примењује од 01.10.2013.године, прописано је да се законитост радњи предузетих пре почетка примене тог Законика оцењује по одредбама Законика о кривичном поступку („Службени гласник РС“, бр.70/01...,72/09), па је Апелациони суд у смислу цитиране законске одредбе испитао законитост побијане пресуде и нашао да је повређено право на одбрану окривљене, а што је могло бити од утицаја на законитост и правилност доношења пресуде, а наша се основано указивало у жалби браниоца окривљеног.

(пресуда Основног суда у Параћину, К-256/11 од 11.09.2013.године и решење Апелационог суда у Крагујевцу, Кж.1.5232/13 од 22.11.2013.године)

***Сентенцу приредила: Оливера Бојовић,
судија Апелационог суда у Крагујевцу***

НЕДОЗВОЉЕНОСТ ЖАЛБЕ

Против решења, којим се одбија предлог браниоца окривљеног да се из списка предмета издвоје записници или обавештења из чл. 237 ст. 1 и 3. ЗКП, није дозвољена посебна жалба.

Из образложења:

Првостепеним решењем, одбијен је предлог браниоца окривљеног А.Н., адвоката С.Ц, да се из списка предмета издвоје следећи докази и то: записник о саслушању А.Н. пред истражним судијом тог суда, записник о саслушању А.Н. пред ОСЛ ПУ у Пожаревцу, у присуству браниоца, налаз и мишљење вештака финансијске струке С.Ш., снимак видео надзора објекта „С.“ и записник о препознавању предмета, обзиром да се ради о предметима који су прибављени на незаконит начин противно чл. 16 ст. 1 ЗКП.

Апелациони суд је жалбу браниоца окривљеног одбацио као недозвољену.

Како из списка предмета произилази, веће Основног суда у Пожаревцу донело побијано решење којим је одлучено да се одбије предлог браниоца окривљеног А.Н., адвоката С.Ц., да се из списка предмета издвоје записници, видео снимак и налаз и мишљење вештака, ближе наведени у диспозитиву тог решења, а одредбом чл. 407 ст. 2 ЗКП је прописано да против решења којим је одлучено да се из списка издвоје и чувају записници о ранијем испитивању лица који се не могу прочитати из разлога наведених у чл. 406 ст. 2 овог Законика и записници или обавештења из чл. 237 ст. 1 и 3. овог Законика, дозвољена је посебна жалба, а одредбом чл. 465 ст. 2 истог Законика је прописано да против решења већа донесеног у истрази и у поступку оптужења жалба није дозвољена осим ако овим законом другачије није одређено, то је по налажењу Апелационог суда жалба браниоца окривљеног А.Н. изјављена против побијаног решења недозвољена, будући да одредбе новог Законика изричито не прописују да је против решења којим је одбијен предлог браниоца окривљеног да се из списка предмета издвоје одређени докази.

(решење Основног суда у Пожаревцу, К.667/2013-50 од 28.11.2013. године и решење Апелационог суда у Крагујевцу, Кж2-167/14 од 13.02.2014. године)

***Сентенцу приредио: Далибор Јаблановић,
Судијски помоћник Апелационог суда у Крагујевцу***

ГРАЂАНСКО ПРАВО

Јасминка Вукановић
судија Апелационог суда у Крагујевцу

НЕКА СПОРНА ПИТАЊА У ВЕЗИ СА ОБРАЧУНОМ И ДОСУЂИВАЊЕМ ТРОШКОВА ПАРНИЧНОГ ПОСТУПКА

У пракси судова опште надлежности, па и Апелационог суда у Крагујевцу, појавила су се одређена спорна питања у вези обрачуна и признавања, односно досуђивања трошкова парничног поступка, која доводе до различитог поступања судова у тој материји, а што је предмет овог реферата и то:

1. Да ли је парнична странка дужна да опредељен захтев за досуђивање трошкова парничног поступка постави најкасније до закључења главне расправе пред првостепеним судом, односно до завршетка расправљања пред другостепеним судом у случају отварања расправе пред већем другостепеног суда?

Законска регулатива процесног права - Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 124/05 и 111/09) предвиђа одредбом чл. 159 ст. 1, 2. и 3. ЗПП, да о накнади трошкова одлучује суд на одређени захтев странке без расправљања; да је странка дужна да у захтеву опредељено наведе трошкове за које тражи накнаду и да је странка дужна да захтев за накнаду трошкова стави најдоцније до завршетка расправљања које претходи одлучивању о трошковима, а ако се ради о доношењу одлуке без претходног расправљања, странка је дужна да захтев за накнаду трошкова стави у предлогу о коме суд треба да одлучи. Готово истоветне одредбе садржане су у чл. 163 ст. 1, 2. и 3. ЗПП („Службени гласник РС“, бр.72/11). У устаљеној досадашњој пракси при подношењу тужбе, тужиоци као парничне странке не опредељују свој захтев за накнаду трошкова парничног поступка прецизно, већ уопштено ("по одмерењу суда"; "колико буду изнели" и слично), што је и логично, јер тужилац не може унапред определити захтев за накнаду трошкова поступка у моменту када парница тек почиње да тече. Та непрецизност се у току трајања главне расправе пред првостепеним судом може превазићи на два начина. Први начин је што ће парнична странка (не само тужилац већ и тужени), означити износ парничног трошка приликом предузимања сваке процесне радње која трошак изазива (трошковник на крају сваког писаног поднеска којим се тражи одређени новчани износ за састав поднеска по адвокату или захтев за накнаду трошкова заступања на одржаним или трошкова приступа пуномоћника адвоката на неодржаним рочиштима за главну расправу, захтев за накнаду превозних трошкова и дангубе уз доказ о висини, које захтеве странке и њихови пуномоћници могу поставити у својој речи на записнику на сваком рочишту за главну расправу). По мишљењу писца овог реферата, овако постављен захтев за досуђивање трошкова парничног поступка уколико је специфициран по врсти предузете парничне радње и висини трошка који је она изазвала поводом поступка, опредељен је у смислу цитиране одредбе чл. 159 ЗПП и суд га увек мора узети у обзир приликом доношења одлуке о трошковима парничног поступка, иако парничне странке до закључења главне расправе нису у спис предмета предале

јединствен, писани обједињени трошковник. Другачија ситуација од наведене постоји у случају када парнична странка у речи на завршном рочишту тражи трошкове парничног поступка, односно накнаду истих, опредељујући их по висини насталог трошка у динарском износу, али „за сва одржана рочишта“; „за сва неодржана рочишта“; „за сваки писани поднесак“. Сматрам да је и овако постављен захтев за накнаду трошкова парничног поступка довољно опредељен и одредив у смислу цитиране одредбе ЗПП, јер се број одржаних и неодржаних рочишта, као и број образложених писаних поднеска може лако утврдити једноставним прегледом списка предмета, због чега сматрам да је суд обавезан и у оваквој ситуацији да одлучи о постављеном захтеву за накнаду трошкова парничног поступка и у оквиру захтева.

Други начин подразумева управо подношење писаног, јединственог трошковника у виду поднеска у коме су наведене све предузете процесне радње и опредељени износи трошкова који се за њих траже, као и укупан износ трошкова поступка, у свему у складу са одредбом чл. 159 ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 124/05 и 111/09) и одредбом чл. 163 ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11). Овим одредбама је прописано да захтев за трошкове мора бити опредељен по врсти и износу трошка који се тражи, као и да захтев мора бити постављен најкасније до завршетка расправљања које претходи одлучивању о трошковима парничног поступка, што је практично до закључења главне расправе пред првостепеним судом за трошкове настале у првостепеном поступку. Логично, трошкове другостепеног поступка парничне странке могу тражити у жалби (трошак за састав жалбе по адвокату, за судску таксу за жалбу и за другостепену одлуку), односно у одговору на жалбу (трошак за састав одговора на жалбу и за судску таксу за одговор на жалбу) или најкасније до завршетка расправе пред већем другостепеног суда, за трошкове другостепеног поступка који су настали до тог момента. Износ трошка за наведене судске таксе је износ који се може израчунати према параметрима прописаним одговарајућим тарифним бројем Таксене тарифе, мада то парничне странке, односно њихови пуномоћници не практикују, не траже ове трошкове опредељене по висини, већ „по одмерању суда“ и не проверавају ни износе које је приликом обрачуна судске таксе одредио суд, а који понекад нису одговарајући.

Према досадашњој устаљеној пракси пред судовима, парничне странке су писани трошковник предавале или на последњем рочишту за главну расправу или у краћем року (најчешће 3 дана) у односу на дан закључења главне расправе, који им је остављан од стране суда, али таква пракса, осим што је била устаљена, нема, по мишљењу писца овог реферата, упориште у нормама процесног права. Сасвим супротно, одредбе процесног закона изричито предвиђају да се опредељени захтев за накнаду трошкова парничног поступка мора поставити најкасније до окончања расправљања које претходи одлучивању о трошковима, при чему ће првостепени суд бити у прилици да одлучује о захтеву за накнаду трошкова парничног поступка који је постављен специфицирано јединственим писаним поднеском - трошковником, али ако таквог поднеска, поднетог до закључења главне расправе нема, мора имати у виду и евентуално раније поднете трошковнике, реч странака усмерену на досуђивање трошкова поступка или евентуални појединачни

опредељени захтев на крају сваког писаног поднеска предатог у спис предмета. У сваком од наведених случајева, суд се креће у границама постављеног захтева за накнаду трошкова парничног поступка у складу са чл. 3 ст. 1 ЗПП, због чега по мом мишљењу више не може бити толерисана пракса да странка постави неодредељени захтев за досуђење трошкова ("по Адвокатској тарифи" без навођења за коју процесну радњу се трошак тражи), па онда суд обрачун трошкова поступка врши сам према стању у спису предмета, чиме се ставља у позицију која није улога суда у парничном поступку. Наиме, суд о захтеву за накнаду трошкова парничног поступка одлучује као о сваком другом захтеву који странка постави у поступку, само применом одговарајућих одредби Закона о парничном поступку, Закона о судским таксама и Тарифе о наградама и накнади трошкова за рад адвоката, при чему за своју одлуку о трошковима и њиховом обрачуну мора дати јасне и основане разлоге да би правилност обрачуна могла бити предмет оцене и провере од стране другостепеног суда у случају жалбе на одлуку о трошковима парничног поступка.

2. Да ли је оправдано досудити парничној странци која је успела у спору трошак парничног поступка у висини прописане судске таксе за поједине предузете парничне радње у ситуацији када парнична странка није пружила доказ да је те трошкове имала, односно да се ради о стварно насталом трошку?

Законом о судским таксама („Службени гласник РС“, бр. 28/94, 53/95, 16/97, 34/2001, 9/2002, 29/2004, 61/2005, 116/2008, 31/2009, 101/2011 и 93/2012), прописано је када и под којим условима предузимање одређених радњи у поступку пред судовима подлеже обавези плаћања судске таксе, поступак одређивања и наплате таксе, рокови за плаћање и застарелост наплате судске таксе. Судске таксе представљају јавни приход у смислу одредбе чл. 7, 9. и 11. Закона о јавним приходима и расходима („Службени гласник РС“, бр. 76/91, 18/93, 22/93, 37/93, 67/93, 45/94, 42/98, 54/99, 22/2001, 33/2004) и одредаба чл. 2 тач. 14, чл. 13 и чл. 14 тач. 2а под (1) Закона о буџетском систему („Службени гласник РС“, бр. 54/09) и као такве одређују се и наплаћују у поступку који је прописан одредбама Закона о судским таксама, при чему је обавеза суда да одреди судску таксу за сваку предузету парничну радњу за коју је Законом прописана наплата судске таксе, да парничној странци достави налог за плаћање, у случају неплаћања у остављеном року опомену за плаћање судске таксе са роком за поступање по истој и у случају да странка не поступи ни по налогу ни по опомени, ако је странка физичко лице да покрене поступак за принудну наплату судске таксе пред Пореском управом, а ако је странка правно лице да донесе решење о принудној наплати судске таксе са рачуна правног лица и то у оба случаја износа судске таксе увећане за законом прописани проценат.

У досадашњој устаљеној судској пракси, трошак у висини одмерене судске таксе се као трошак парничног поступка досуђивао странци која успе у спору, уколико је та странка предузела у поступку радњу која подлеже плаћању таксе, по некој врсти аутоматизма, чак и онда када судске таксе нису ни тражене ни плаћене. У пракси Одељења за радне спорове Апелационог суда у Крагујевцу, примећен је велики број судских предмета у којима судска такса од стране суда није тражена од

прве предузете парничне радње - подношења тужбе, иако се ради о имовинско правном захтеву поводом радног односа по коме подношење тужбе и друге парничне радње подлежу наплати судске таксе. Такође се радило о предметима старим више година, у којима је обавеза плаћања судске таксе већ била застарела у смислу одредбе чл. 8 Закона о судским таксама, а парничним странкама које су успеле у спору, у оквиру обрачуна паничних трошкова, били су досуђени и износи неплаћених, а застарелих судских такси.

У пракси Одељења за радне спорове овом питању се приступа другачије у односу на наведени аутоматизам у признавању и досуђивању таквих парничних трошкова (који су тражени, иако нису плаћени), што је изазвало реакције парничних странака и њихових пуномоћника адвоката, са аргументацијом да ће трошак судске таксе бити од парничне странке којој није досуђен, јер иста није плаћена, а ради се о физичком лицу, свакако бити принудно наплаћен од стране Пореске управе и то у увећаном износу, што би довело до настанка штете за ту парничну странку, а у висини износа судске таксе који јој није признат и досуђен. Сматрам да оваква аргументација нема упоришта у законским одредбама. Ово из разлога, што је Законом о парничном поступку прописано да ће суд странци која је успела у спору, а према успеху у спору, досудити оне парничне трошкове који су били нужни и потребни ради вођења парнице, ценећи све околности, на терет странке која је изгубила спор, а дала је повода парници. Трошак судске таксе свакако јесте нужан трошак који за парничну странку настаје поводом парнице, под условима и у висини прописаној одредбама Закона о судским таксама. Поштовањем своје обавезе да плати прописану судску таксу у складу са налогом о наплати судске таксе или опоменом добијенима од стране суда, као и да о извршеној уплати благовремено достави доказ суду, парнична странка испуњава дужност која је прописана Законом о судским таксама и врши уплату јавног прихода у корист његовог титулара - Републике Србије и то је правни однос између грађанина који тражи судску заштиту свог права у законом прописаном поступку у коме предузимање одређених радњи подлеже обавези плаћања судске таксе и Републике Србије у чију корист се таксе као јавни приход плаћају и из којих јавних прихода се, у склопу осталих, финансирају права и дужности Републике. Уколико странка не поступи по наведеној обавези уплате судске таксе као врсте јавног прихода, исти ће од ње бити наплаћен принудним путем уз увећање од стране Пореске управе, али тек након што је суд странци издао налог и опомену за плаћање судске таксе по којима странка није поступила у остављеном року и након што суд обавештење о неплаћеној судској такси са доказима да је такса тражена а да није плаћена, достави Пореској управи у писаној форми. Плаћање судске таксе и принудна наплата исте саставни су део односа који настаје поводом наплате прописаног јавног прихода. Након плаћања судске таксе од стране парничне странке која је била обвезник плаћања исте, за ту странку наступио је трошак, умањење њене имовине поводом парничног поступка, које, у случају да странка успе у спору, може бити по одлуци суда преваљено на терет друге странке, која је изгубила спор и која ће добровољно или принудно тај трошак накнадити. Судску таксу је дужна платити и странка која није успела у спору за ону предузету радњу или радње за које је прописано плаћање судске таксе.

Тек након што судска такса буде плаћена од стране парничне странке чија је обавеза била да је плати, по мом мишљењу дошло је до умањења имовине те странке у висини плаћене судске таксе, односно плаћена судска такса за ту парничну странку постаје стварни трошак који је у њеној имовини настао, а поводом парничног поступка, који може бити надокнађен на терет друге стране у поступку, а по одлуци суда. Тек тада, тако стварно настали трошак може бити преваљен на парничну странку која је спор изгубила, применом одговарајућих одредби Закона о парничном поступку и одлуком суда о трошковима парничног поступка. У таквој чињеничној и правној ситуацији, прописани јавни приход је плаћен свом титулару у чију корист је установљен, а она парнична странка која је тај трошак стварно поднела, може тај трошак основано наплатити по основу судске одлуке од друге парничне странке која је спор изгубила, а дала је повода парници. У супротном, ако парнична странка која је добила спор, а била је обвезник плаћања судске таксе, није до окончања првостепеног, односно жалбеног поступка доставила суду доказ о плаћеној судској такси, биће у позицији да (уколико је трошак судске таксе коју није платила садржан у обрачунатим и досуђеним трошковима парничног поступка), наплати од супротне странке новчани износ који представља јавни приход који није платила, односно трошак који у њеној имовини није настао, због чега сматрам да је овакво досуђивање неосновано, јер странка наплаћује трошкове које није стварно имала. Оваква ситуација не може се посматрати поједностављено, а у смислу да таквој странци трошак судске таксе треба досудити по аутоматизму иако га није стварно имала, јер таксу није платила, па када наплати трошкове од супротне стране у поступку, странка ће платити судску таксу накнадно. Ово из два разлога: први је што странка може наплатити од супротне странке у поступку трошак у висини судских такса, а затим не платити судске таксе, што је ван контроле суда, а други је што је у великом броју судских предмета таксена обавеза већ застарела, тако да би од супротне странке били наплаћени трошкови који нису стварно настали, а титулар јавног прихода би остао без истог. У оваквом случају, поставља се питање обавезе суда да у сваком судском предмету у коме је застарела таксена обавеза, а неплаћени износи судске таксе наплаћени од супротне парничне странке, сачини попис неплаћене судске таксе, и уз доказ о исплати судских трошкова који укључују неплаћену судску таксу странци која је успела у спору, такво комплетно обавештење достави Републичком јавном правобранилаштву, ради евентуалног утужења по основу стицања без основа.

На основу изнетог, сматрам да је потребно подићи ниво дисциплине парничних странака у плаћању прописаних судских такси и у благовременом достављању доказа о плаћеним таксама у току трајања поступка, али и ниво дисциплине судова у достављању странкама налога и опомена за неплаћене судске таксе, као и у вођењу пописа неплаћених судских такси и достављања обавештења о неплаћеним судским таксама Пореској управи. Напуштање устаљене праксе досуђивања трошкова у висини судске таксе по аутоматизму, без обзира да ли је судска такса плаћена или не, по мом мишљењу довешће до повећања нивоа дисциплине у плаћању прописаног јавног прихода, при чему се не губи из вида тежак економски моменат у нашем друштву и евентуална немогућност странке да своју обавезу на плаћање прописане таксе плати, јер у пракси постоји могућност да

се прописани износ таксе плати у ратама током поступка по решењу суда, а у складу са одредбом чл. 38 Закона о судским таксама, а странка која није у могућности да судску таксу исплати ни у раздвојеним износима из објективних разлога, може се обратити суду са захтевом за ослобађање од плаћања судских такси у смислу одредбе чл. 10 истог Закона. У сваком случају, није оправдано досудити парничној странци трошак судске таксе који није платила, јер у имовини те странке није дошло до умањења које би се могло превалити на терет друге парничне странке у моменту доношења одлуке о трошковима парничног поступка.

Оваквом закључивању може се супротставити ваљан аргумент – да се ни за парничне трошкове који су настали поводом ангажовања пуномоћника из реда адвоката у поступку, у моменту доношења одлуке суда о трошковима парничног поступка, такође са сигурношћу не зна да ли се ради о стварно насталим трошковима, односно да ли је парнична странка и у ком обиму заиста платила ангазоване адвокатске услуге састава иницијалних аката и поднесака, заступања и састава правних лекова свом пуномоћнику адвокату, па ипак се наведени трошкови редовно досуђују парничној странци која је у спору успела и то у складу са важећом судском праксом, према Тарифи о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката која је на снази у моменту доношења судске одлуке, независно од чињенице када је радња пуномоћника предузета у поступку и колика је била њена прописана вредност према адвокатској тарифи која је била на снази у моменту предузимања исте. Овоме треба додати и могућност да пуномоћник адвокат и парнична странка закључе уговор о заступању са утврђеним правима и обавезама који суду по правилу није доступан, а који може садржати одредбу о уговореној награди за извршене адвокатске услуге у проценту од новчаног износа за који се успе у спору; са одредбом да ће награду и трошкове пуномоћник адвокат наплатити након позитивног окончања парнице и након наплате трошкова поступка од супротне парничне странке; са одредбом о наплати награде и трошкова у умањеној висини у односу на висину прописану адвокатском тарифом због нарочито лошег материјалног положаја странке или чак са одредбом о заступању *pro bono*. Сви наведени модалитети уговора о заступању нису у супротности са одредбама ЗОО, а ни са Кодексом адвокатске етике, а суд, који доноси одлуку о трошковима парничног поступка о истима није обавештен, нити их може узети у обзир приликом одлучивања о трошковима поступка. Управо због наведеног, трошкови парничног поступка за парничне радње предузете од стране пуномоћника адвоката се и признају у висини прописаној Тарифом о наградама и накнади трошкова за рад адвоката, као прописом утврђеног мерила о висини накнаде за пружене адвокатске услуге, које су несумњиво пружене према стању у судским списима, независно од евентуално другачије уговорених услова заступања, односно као прописом утврђеног трошка који се странци може признати и досудити, јер има право да ангажује пуномоћника адвоката, а измене процесних закона воде закључку да ће то бити и обавеза парничних странака. Отворено је питање да ли овај аргумент потпуно отклања и спорно питање аутоматизма у признању трошкова судске таксе која није ни тражена ни плаћена.

У пракси рада судова је уочена и појава да пуномоћници странака у достављеним овлашћењима за заступање уносе клаузулу да нису овлашћени да у

име странака примају налоге за плаћање судске таксе. Сматрам да је дозвољеност таквих овлашћења за заступање за дискусију. Наиме, одредбом чл. 88 ст. 1 и ст. 2 Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 124/05 и 111/09) и истоветном одредбом чл. 88 ст. 1 и ст. 2 Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11), прописано је да парнична странка одређује обим датог пуномоћја, али је одредбом чл. 37 ст. 5 Закона о судским таксама изричито предвиђено да, ако странка има пуномоћника, налог или опомена за плаћање таксе имају се доставити пуномоћнику, што је у складу и са одредбом чл. 132 Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 124/05 и 111/09), којом је прописано да, кад странка има законског заступника, односно пуномоћника, достављање се врши законском заступнику, односно пуномоћнику ако у закону није што друго одређено. У таквој ситуацији сматрам да се пријем писмена, па и налога и опомена за плаћање таксе током парничног поступка не може подвести под обим датог овлашћења, односно да се никаквом клаузулом у датом овлашћењу та обавеза пријема писмена од стране пуномоћника адвоката не може искључити.

3. Да ли се може досудити законска затезна камата на износ досуђених трошкова парничног поступка и од када?

У досадашњој судској пракси одлуком суда, парничној странци која је успела у спору досуђивани су трошкови парничног поступка и обавезивана је супротна странка на плаћање истих у одређеном року - 8 или 15 дана. За време важења Закона о извршном поступку („Службени гласник РС“, бр. 124/05), питање законске затезне камате на износ досуђених трошкова парничног поступка се није постављало као спорно, јер је овај Закон одредбом чл. 35 ст. 2 прописивао следеће: ако су у извршној исправи одређени трошкови поступка, суд ће, на предлог извршног повериоца, решењем одредити наплату затезне камате на износе досуђених трошкова по прописаној стопи, од дана доношења извршне исправе до исплате. Међутим, Закон о извршењу и обезбеђењу више овакву одредбу нема, због чега су се у пракси појавиле тужбе са захтевом за досуђење трошкова парничног поступка, али и законске затезне камате на исте почев од дана пресуђења или од првог дана након истека париционог рока. У Апелационом суду у Крагујевцу, по мом сазнању, до сада је одлучивано тако што су потврђиване првостепене пресуде у којима је странци која је успела у спору досуђивана и законска затезна камата на досуђени износ трошкова парничног поступка почев од дана доношења судске одлуке, па до исплате. На пример, у пресуди овога суда Гж1-1533/13 изражено је мишљење да је обавеза накнаде трошкова парничног поступка новчана обавеза, која доспева даном доношења одлуке суда, од када тече и обавеза на плаћање законске затезне камате на износ парничних трошкова, који је том одлуком досуђен, у складу са одредбом чл. 277 ст. 1 ЗОО а у вези чл. 163 ст. 1 и 3 ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11). Према овом схватању, износ трошкова парничног поступка досуђен судском одлуком је новчана обавеза, која се може принудно извршити и на коју се имају применити одредбе ЗОО о новчаним обавезама, па и одредба чл. 277 ст. 1 ЗОО. По сазнању писца овог реферата и Апелациони суд у Београду, такође, има праксу досуђивања законске затезне камате на износ трошкова парничног поступка досуђених судском одлуком почев од дана пресуђења па до исплате. Међутим, пракса Апелационог привредног суда у

Београду је, поводом истог правног питања, супротна и садржана је у сентенци која гласи: не постоји законски основ да се на досуђени износ трошкова насталих у току или поводом парничног поступка одреди плаћање затезне камате (пресуда Привредног апелационог суда у Београду, Пж.7078/2012 од 20.09.2012. године - Судска пракса привредних судова - Билтен бр. 4/2012 и пресуда Привредног апелационог суда у Београду, Пж 5209/2013 од 17. 07. 2013. године). Према овим одлукама, ЗПП уређује под којим условима и које трошкове је једна страна у парничном поступку дужна надокнадити другој страни. Овај закон не утврђује право на затезну камату на трошкове парничног поступка, а Закон о облигационим односима није пропис релевантан за одлучивање о захтеву за накнаду трошкова парничног поступка, јер је чланом 1 тога закона одређено који правни односи се уређују овим законом, а обавеза накнаде трошкова парничног поступка не настаје из облигационих односа предвиђених у чл. 1 ЗОО. Стога, нема места примени тог закона у целини, па ни чл. 277 или чл. 324 ст. 1 ЗОО, те нема законског основа за досуђење парничној странци законске затезне камате на износ досуђених трошкова парничног поступка.

Поредећи два изражена супротна мишљења у наведеним судским одлукама и формирану супротну праксу судова, долази се до закључка да је кључ проблема у различитом поимању природе обавезе на накнаду трошкова парничног поступка, а наиме да ли је обавеза парничне странке која је спор изгубила да супротној странци која је у спору успела накнади трошкове парничног поступка новчана обавеза у облигационо правном смислу и који је извор те облигације – да ли се правни однос између парничних странака поводом досуђених трошкова парничног поступка може подвести под чл. 1 ЗОО. Сматрам да парнична странка која је у спору успела и у обиму успеха, може основано потраживати накнаду трошкова парничног поступка које је стварно и имала, који су произвели умањење у имовини те странке, а поводом парнице, те у крајњем и штету у висини предујмљених и плаћених трошкова, коју је дужна надокнадити, према мерилима процесног права, Закона о судским таксама и Тарифе о наградама и накнади трошкова за рад адвоката супротна странка у поступку, која је дала повода парници, а у истој није успела, чиме обавеза накнаде парничних трошкова ипак представља новчану обавезу, која доспева даном доношења одлуке суда о трошковима парничног поступка.

Предлог закључка:

1. Парнична странка је дужна да, опредељен по врсти и висини трошкова, постави захтев за накнаду трошкова поступка, најкасније на последњем рочишту за главну расправу у поступку пред првостепеним судом, односно пре закључења расправе пред већем другостепеног суда, без остављања накнадног, судског инструктивног рока за предузимање те радње (осим у случају повлачења тужбе или правног лека које није извршено на расправи у ком случају парнична странка захтев за накнаду парничних трошкова мора поднети одмах по пријему обавештења о повлачењу и у року за изјашњење о истом).

2. Парнична странка која је у спору успела, за коју је наступила обавеза на плаћање прописане судске таксе за предузету радњу у поступку, а која таксу није платила и није о уплати доставила доказ суду до окончања расправљања које претходи одлучивању о трошковима, не може основано потраживати од друге парничне странке, која је спор изгубила, износ неплаћених судских такси као трошак парничног поступка, јер исти није стварно настао.

3. Износ трошкова парничног поступка досуђен судском одлуком је новчана обавеза на коју се може тражити и досудити у складу са одредбом чл. 277 ст. 1 ЗОО, затезна камата по стопи прописаној Законом о висини стопе затезне камате почев од доношења пресуде до исплате.

На заједничкој седници Грађанског одељења и Одељења за радне спорове одржаној дана 26.12.2013. године, поводом реферата о трошковима спора усвојени су следећи

З А К Љ У Ч Ц И

1. Суд је дужан да о захтеву за накнаду трошкова спора одлучи одлуком којом се окончава поступак пред тим судом.

2. Парнична странка је дужна да опредељен захтев по врсти и висини трошкова постави најкасније на последњем рочишту за главну расправу у поступку пред првостепеним судом, односно пре закључења расправе пред већем другостепеног суда, без остављања накнадно судског инструктивног рока за предузимање те радње, осим у случају повлачења тужбе или правног лека које није извршено на расправи у ком случају парнична странка захтев за накнаду парничних трошкова мора поднети одмах по пријему обавештења о повлачењу и у року за изјашњење о истом.

Опредељен захтев значи да се у њему мора навести врста предузете радње за коју се трошкови траже, број предузетих радњи (поднесака, заступања и слично) и износ који се потражује за ту радњу.

Захтев за трошкове спора не мора бити постављен јединственим трошковником на завршној расправи, већ се може износити сукцесивно током трајања поступка за поједине предузете радње и то кроз поднесак или на записник.

3. Износ трошкова парничног поступка досуђен судском одлуком је новчана обавеза на коју се може тражити и досудити у складу са чланом 277. став 2. ЗОО затезна камата прописана Законом о висини стопе затезне камате, почев од дана доношења судске одлуке па до исплате.

Захтев за камату на трошкове спора, не може бити предмет посебног тужбеног захтева (парнице), а уколико је таква тужба поднета, одбацује се као недопуштена.

4. Досуђивање трошкова спора сразмерно успеху у спору значи да странци припада онај проценат укупних трошкова са којим је успела у спору, тј. у сразмери између траженог и досуђеног, осим за трошкове вештачења који се признају у целини, ако је вештачење било нужно код нематеријалне штете.

Код тужбе и противтужбе успех странака у парници се одређује на исти начин као у ставу један ове тачке.

5. Одговор на жалбу, одговор на ревизију или одговор на неко друго правно средство, ако није нужан трошак, накнада за исте неће се признати.

6. Пошто се одлука о трошковима спора сматра решењем, у случају укидања само тог дела судске пресуде, у другостепеној одлуци се мора навести да се укида решење о трошковима спора.

7. Парнична странка која је у спору успела за коју је наступила обавеза на плаћање прописане судске таксе за предузету радњу у поступку, а која таксу није платила и није о уплати доставила доказ суду до окончања расправљања који претходи одлучивању о трошковима, не може основано потраживати од друге парничне странке која је спор изгубила, износ неплаћених а доспелих судских такси као трошак парничног поступка, јер исти није стварно настао, а о томе суд води рачуна по службеној дужности.

*Председник Грађанског одељења
судија Смиљана Ристић*

*Председник Одељења за радне спорове
судија Симонида Милорадовић*

ПРАВНИ СТАВОВИ И ЗАКЉУЧЦИ

ГРАЂАНСКОГ ОДЕЉЕЊА И ОДЕЉЕЊА ЗА РАДНЕ СПОРОВЕ

На заједничкој седници судија Грађанског одељења и Одељења за радне спорове Апелационог суда у Крагујевцу, одржаној дана 06.03.2013. године, по питању права полицијских службеника на исплату додатака на плату за прековремени, ноћни и рад у дане државних и верских празника по Закону о унутрашњим пословима и по Закону о полицији, усвојен је следећи

ЗАКЉУЧАК

1. Закон о унутрашњим пословима није искључио примену општих радноправних прописа код увећања плате полицијског службеника за нередовности у раду по основу прековременог, ноћног и рада у дане државних и верских празника.

2. Закон о полицији искључује примену општих радно правних прописа, али само под условом да је запослени остварио право на увећање коефицијента зараде за 30%-50% номинално већег у односу на друге државне службенике у полицији.

3. Отуда правилна примена оба наведена закона захтева да се несумњиво утврди да ли је запосленом полицијском службенику (тужиоцу) решењем послодавца извршено увећање коефицијента за обрачун плате за најмање 30% (у време важења Закона о унутрашњим пословима), односно 30-50% (у време важења Закона о полицији) и да ли му је тако увећана плата у спорном периоду исплаћена, а што је чињенично питање.

4. Обе парничне странке су дужне да доказују постојање чињеница на које се позивају. Ако се спорне чињенице утврђују вештачењем, нужно је да се упореди решење о распоређивању и коефицијенту за обрачун плате тужиоца и исто решење упоредног радника, с тим што решења која се пореде морају бити донета и у важности током целог спорног периода у конкретној парници, а адекватни упоредни запослени је запослени у Министарству унутрашњих послова који је распоређен у истом или приближном платном разреду, са истим степеном стручне спреме, истим или сличним статусом - УОСЛ, ОСЛ, ОД или ПД, али без нередовности у раду.

5. На напред наведени начин може се поступати у парницама у којима је спорни период за који се тражи исплата додатака на плату опредељен до 08.12.2011. године када је ступио на снагу Закон о изменама и допунама Закона о полицији („Службени гласник РС“, бр.92/2011), којим је Закон о полицији измењен у погледу права на додатак на плату утолико што је измењен чл. 147 ст. 1 (којим је прописано да додатни коефицијент утврђен у складу са чл. 146 ст. 2 овог Закона, применом на основицу увећава плату за 30%-50% у односу на плате других државних службеника) и додат чл. 147а (којим је прописано да запослени има право на додатак на плату у случајевима и у висини који су детаљно регулисани овом законском одредбом), а у свему у складу са Посебним колективним уговором за полицијске службенике („Службени гласник РС“, бр.18/2011) који је ступио на снагу 24.03.2011. године.

*Председник Грађанског одељења,
судија Биљана Николић*

**На заједничкој седници Грађанског одељења и Одељења за радне спорове
Апелационог суда у Крагујевцу,
одржаној дана 17.04.2013. године, усвојен је следећи**

ЗАКЉУЧАК

У поступку продужења родитељског права који је регулисан одредбама Закона о ванпарничном поступку члан 72.-74. („Службени гласник СРС“ бр. 25/82, 48/88, „Службени гласник РС“ бр. 46/95, 18/2005, 85/2012), примењује се одредба раније важећег члана 203. став 2. Породичног закона („Службени гласник РС“ бр.18/2005), па судија који поступа у овом поступку мора бити лице које је стекло посебна знања из области права детета. То значи да се у овом ванпарничном поступку примењује одредба члана 35. став 4. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ 72/11), а сходно члану 30. став 2. Закона о ванпарничном поступку.

Грађанско одељење и Одељење за радне спорове Апелационог суда у Крагујевцу,

*Заменик председника Грађанског одељења
судија Смиљана Ристић*

*Председник Одељења за радне спорове
судија Изет Суљовић*

**На заједничкој седници Грађанског одељења и Одељења за радне спорове
Апелационог суда у Крагујевцу,
одржаној дана 18.07.2013. године, усвојен је следећи**

З А К Л Ј У Ч А К

Лица из чл. 201 ст.1 и 2. Закона о облигационим односима, имају право на накнаду штете на терет средстава осигурања, под условом да је умрло треће лице из чл. 21 Закона о обавезном осигурању у саобраћају и чл. 85 Закона о осигурању имовине и лица.

*Председник Грађанског одељења
судија Смиљана Ристић*

*Председник Одељења за радне спорове
судија Симонида Милорадовић*

На заједничкој седници судија Грађанског одељења и Одељења за радне спорове Апелационог суда у Крагујевцу, одржаној дана 26.12.2013.године, усвојени су следећи

ЗАКЉУЧЦИ

1. Лица из члана 7. тачка 5. Закона о рехабилитацији, односно лица која су расла без родитељског старања имају право на накнаду нематеријалне штете због лишења слободe родитеља, сходно члану 26.став 3. Закона о рехабилитацији.

2.. Не ради се о неправилности, односно о процесном недостатку, ако се у уводу судске одлуке наводи да је поступао председник суда, који је и потписао одлуку.

*Председник Грађанског одељења
судија Смиљана Ристић*

*Председник Одељења за радне спорове
сСудија Симонида Милорадовић*

**На заједничкој седници Грађанског одељења и Одељења за радне спорове
Апелационог суда у Крагујевцу,
одржаној дана 31.10.2013.године, усвојен је следећи**

ЗАКЉУЧАК

Потраживање накнаде које проистиче из радног односа, након закључења споразума или вансудског поравнања запосленог са послодавцем, не може по основу наведеног споразума прерасти у имовинско потраживање на које би био примењен рок застарелости из чл. 341 ЗОО, већ и надаље рок из чл. 196 Закона о раду.

*Председник Грађанског одељења
судија Смиљана Ристић*

*Председник Одељења за радне спорове
судија Симонида Милорадовић*

ОДГОВОРИ НА ПИТАЊА СУДОВА

Све одговоре су усвојили Грађанско одељење и Одељење за радне спорове Апелационог суда у Крагујевцу на заједничкој седници, ти одговори на све судије Апелационог суда у Крагујевцу и судије подручних нижих судова треба да имају значај и да делују снагом ауторитета оних који су их усвојили.

1. Питање Основног суда у Јагодини : Да ли судије које су изабране Одлуком Високог савета судства и ступиле на функцију у другој половини године, 26.09.2012. године, 25.10.2012. године и 10.12.2012. године, имају право на пун годишњи одмор или право на годишњи одмор сразмерно времену проведеном на раду, од ступања на функцију а све имајући у виду Одлуку Уставног суда Србије?

Одговор:

У пракси Апелационог суда у Крагујевцу се питање права на коришћење годишњег одмора судија које су изабране одлуком Високог савета судства и које су ступиле на функцију у другој половини године, није поставило као спорно јер је у досадашњим одлукама овог суда, у погледу права запосленог који у календарској години није радио током целе године изражен правни став да исти има право само на сразмерни део годишњег одмора, односно на годишњи одмор сразмерно времену проведеном на раду у тој календарској години, јер је сврха годишњег одмора, одмор од ефективног рада у циљу обнове психофизичких способности за наставак рада, због чега, уколико нема радног ангажовања запосленог то нису испуњени услови ни за признавање права на годишњи одмор у пуном трајању. Овакав став је изражен и у одлуци Гж1-3350/12 од 19.03.2013. године, а по тужби судије за накнаду штете за неискоришћени годишњи одмор.

2. Питање Основног суда у Јагодини : Да ли решење донето у парничном поступку којим је одређена привремена мера извршава парнични суд или се исто доставља извршној писарници и судија који поступа у извршној материји не доноси посебно решење већ закључак, предмет додељује судском извршитељу и на такав начин се предмет завршава ?

Одговор :

Чланом 285. став 2. ЗИО је решено раније спорно правно питање да ли је решење о привременој мери извршна исправа или решење о извршењу на тај начин што је сада закон предвидео да решење којим се одређује привремена мера има правно дејство правоснажног решења о извршењу. Међутим, тиме се не дира у

функционалну надлежност суда, односно раздвајање надлежности парничног од извршног суда. То значи да се решење о привременој мери спроводи по правилима извршног поступка и од стране извршног суда. Уједно то значи и да изрека решења о привременој мери мора да има и форму решења о извршењу (поред изреке о одређивању привремене мере).

3. Питање Основног суда у Јагодини: Да ли је суд у обавези да покуша доставу на адресама које су означене у предлогу за извршење, па тек уколико достава није била могућа да затражи од предлагача да достави адресу пребивалишта или боравишта која је уписана код надлежне ПУ, да се даља достава врши на овој адреси, па уколико није могућа да се даље поступа по одредби чл.29 ЗИО. Други став јесте да је суд овлашћен да у ситуацији када су означене две адресе, кад суд посумња да то није тачна адреса извршног дужника, поготово када се ради о дужницима који су на раду у иностранству и кад се у предлогу значи адреса у иностранству, да затражи од надлежне ПУ извештај о адреси пребивалишта, па уколико у предлогу није означена та адреса да се предлог одбаци?

Одговор:

Одредбе чл. 29. став 1, 2. и 3. и члана 10. ЗИО, као и члана 131. ЗПП, треба разумети тако да се достављање увек врши на адресу извршног дужника коју је извршни поверилац назначио у предлогу. Он ту адресу мора да назначи јер је у противном поднесак неуредан.

Међутим, у пракси су могући и присутни изузеци: најпре је могуће да извршни поверилац не зна адресу извршног дужника а да од МУП-а, односно АПР-а не може лично да прибави податке о пребивалишту, боравишту, односно седишту. Тада би он могао да од извршног суда затражи помоћ, под условом да докаже да је од надлежних органа покушавао да прибави адресу и да у томе није успео. Пружајући ту помоћ суд би се обратио поменутиим органима за адресу и потом доставу вршио на њу.

Други случај би био када се није могло извршном дужнику извршити достава на адреси наведеној у предлогу. Тада извршни суд код АПР-а, односно МУП-а проверава да ли се адреса у предлогу поклапа са званичном адресом и ако се поклапа онда суд, као и у претходном случају поступа по осталим ставовима члана 29. ЗИО. Ако се утврди да се званична адреса не поклапа са адресом из предлога формално би се поднесак могао сматрати неуредним. Међутим, полазећи од суштине поступка извршења као наставка парнице и циља извршења – да се потраживање које је досуђено реализује, без обзира на доста формалну одредбу члана 29. ЗИО нема сметњи да у оваквом случају суд понови доставу на прибављену адресу. Одбачај поднеска као неуредног би се применио у случају када адреса уопште није наведена а није тражена помоћ од суда или када се адреса не поклапа са званичном а опет није тражена помоћ суда, односно одбачај би требало примењивати као изузетак.

4. Питање Основног суда у Крагујевцу: Да ли Одлука Уставног суда Ул.бр.335/2009 од 16.12.2010. године (треба да стоји од 28.10.2010. године) делује ретроактивно?

Наведеном Одлуком Уставног суда утврђено је да одредбе чл.7 алинеја 10 и чл. 56 Одлуке о ауто-такси превозу путника на територији Града Крагујевца (објављена у „Сл. Листу Града Крагујевца“ бр.16/07, 1/07 и 35/08) нису у сагласности са Уставом и Законом. Одлука о ауто-такси превозу путника на територији Града Крагујевца (објављена у „Сл. Листу Града Крагујевца“ бр.16/07, 1/07 и 35/08), члан 7. условила је да путничко возило за обављање такси превоза поред општих услова прописаних Законом, мора да испуњава и услов да такси возило није старије од 10 година. У чл.56. Одлуке је утврђена обавеза предузетника да у року од 2 године изврше замену возила чија година производње прелази 10 година старости.

Тужиоци тужбом траже да им тужени Град Крагујевац на име накнаде материјалне штете на име изгубљене добити због немогућности да обављају такси делатност возилима старијим од 10 година у периоду од 15.11.2009. године када је Одлука Града ступила на снагу па до дана када је Одлука Уставног суда објављена у „Сл. гласнику РС“.

Одговор:

Према одредби чл.58 Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“ бр.109/07 и 99/11) предвиђено је да када Уставни суд утврди да Закон, Статут покрајине или јединице локалне самоуправе и други општи акт или колективни уговор није у сагласности са Уставом, општеприхваћеним правилима међународног права и потврђеним међународним уговором, тај Закон, Статут Аутономне покрајине или јединице локалне самоуправе, други општи акт или колективни уговор **престаје да важи даном објављивања** Одлуке Уставног суда у Службеном гласнику РС.

Међутим, у чл.60 Закона о Уставном суду, изричито је прописано да Закон и други општи акт за које је Одлуком Уставног суда утврђено да нису у сагласности са Уставом, општеприхваћеним правилима међународног права, потврђеним међународним уговором или Законом, **се не могу примењивати на односе који су настали пре дана објављивања одлуке Уставног суда, ако до тог дана нису правноснажно решени.**

И поред тога што је одредбом чл.58 Закона о Уставном суду, прописано да општи акти који су поништени престају да важе даном објављивања Одлуке Уставног суда у Службеном гласнику РС и да Одлуке Уставног суда немају ретроактивно дејство, произилази да се чл.7 и 56 цитиране Одлуке о ауто-такси превозу путника на територији Града Крагујевца (објављене у Службеном листу бр.16/07, 1/08 и 35/08) не могу примењивати на правне односе који су настали пре објављивања наведене одлуке Уставног суда („Службени гласник РС“ бр.97/2010

од 21.12.2010. године), ако до тог дана свака конкретна парница није правноснажно окончана, јер је тако прописано чл.60 ст.1 истог Закона.

Чак ни правноснажне пресуде, које су евентуално донете до 21.12.2010. године, а када је објављена одлука Уставног суда Ул-335/09 („Службени гласник РС“ бр.97/2010), није могуће извршити јер се не може дозволити и спровести извршење истих, а ако је започето обуставиће се јер то недвосмислено произилази из одредбе чл.60 ст.3 наведеног Закона.

Приликом поступања у конкретним парницама по наведеном правном основу треба имати у виду претходно изнето, општа правила о терету доказивања садржана у чл.220 до 223 ЗПП („Службени гласник РС“ бр.125/04 и 111/09) ако су тужбе поднете пре 1.02.2012. године, односно одредбе чл.228 до 231 новог ЗПП („Службени гласник РС“ број 72/11) и одговарајуће материјалноправне одредбе садржане у Закону о облигационим односима у одељку два које се односе на материјалну штету.

5. Основни суд у Јагодини и Пожеги: Поступање у предметима запослених у Министарству унутрашњих послова Републике Србије, Полицијске управе.

Одговор:

Грађанско одељење и Одељење за радне спорове сматра да је ради правилне примене материјалног права – Закона о полицији, имајући у виду одлуке Уставног суда Републике Србије (Уж-2472/2010 од 23.05.2012. године, Уж-2007/2010 од 13.06.2012. године и Уж-4316/2010 од 16.01.2013. године) и Врховног касационог суда Рев.2. 681/2011 од 07.03.2012. године, донете у вези тужби полицијских службеника са тужбеним захтевима за исплату додатака на плату по основу ноћног, прековременог и рада у дане државних празника, нужно је у поступку несумњиво утврдити битну чињеницу - да ли је након ступања на снагу тог закона и након доношења акта о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места донетом у извршавању Закона о полицији, за тужиоце донето ново решење о распоређивању са утврђеним коефицијентом плате који садржи Законом предвиђено увећање током спорног периода у односу на упоредне запослене који немају нередовности у раду, од чега зависи одлука о основаности тужбеног захтева тужилаца у тим предметима, тако да неуједначене судске праксе Апелационог суда у Крагујевцу нема, тим пре што се ради о укидајућим одлукама. Правилна примена материјалног права на права и обавезе субјеката права у правном односу је императив и подразумева несумњиво утврђене битне чињенице, сходно ставу Уставног суда у конкретним предметима, што је свакако у домену надлежности суда, па и првостепеног, без обзира на укинуте одлуке.

6. Основни суд у Новом Пазару: Да ли је тужба коју поднесу малолетни тужиоци против деде и бабе, у ситуацији када родитељи немају средстава за издржавање преурањена, односно да ли се мора водити посебна парница у којој би

било утврђено да родитељи немају могућности за издржавање или је то питање потребно расправити као претходно питање у конкретној парници.

Одговор:

У ситуацији када је тужба за издржавање поднета од стране тужилаца – малолетне деце, против тужених – бабе и деде малолетних тужилаца, а сходно чл.154 ст.2 Породичног закона, могућност родитеља да доприносе издржавању малолетне деце се расправља као претходно питање у истој парници. Тужиоци – малолетна деца као повериоци издржавања не морају да претходно воде парницу против својих родитеља у којој би се утврдило да родитељи немају могућности за издржавање.

7. Основни суд у Новом Пазару: Да ли и лице на кога је, после уписа хипотеке као заложног права на непокретности, пренето право својине у целости или у одређеном обиму на тој непокретности од стране извршног дужника и укњижен код Службе за катастар непокретности као власник односно сувласник, треба бити означено као извршни дужник у предлогу за извршење на основу извршне исправе – заложне изјаве.

Одговор:

Хипотека је реалан терет на непокретности и „прати“ непокретност на којој је установљена без обзира на касније деобе, отуђења или нова оптерећења исте, како то предвиђа чл. 23 Закона о хипотеци. Хипотекарни поверилац може, ако дужник не исплати дуг у року, да намири своје потраживање из вредности хипотековане непокретности, без обзира у чијој својини или државини се налази у том тренутку (чл. 24 ст. 1 Закона о хипотеци). Намирење потраживања из хипотековане непокретности се може спровести по правилима Закона о хипотеци, Закона о извршењу и обезбеђењу или Закона којим се уређује принудна наплата пореза из непокретности.

С обзиром да се у овом случају ради о поступку извршења који се спроводи по Закону о извршењу и обезбеђењу, у конкретном случају треба применити чл. 23 ст. 5 тог закона који изричито предвиђа сходну примену става 3 и 4 тог члана у случају када се предмет извршења пренесе са извршног дужника на треће лице након доношења решења о извршењу. Дакле, извршни суд ће, на предлог извршног повериоца, закључком „проширити“ извршење на овог стицаоца као извршног дужника.

8. Основни суд у Новом Пазару: у току је више поступака, ради накнаде нематеријалне штете, по тужбама физичких лица, а против Бошњачке културне заједнице из Новог Пазара у својству туженика. Накнада штете се захтева према одредбама Закона о јавном информисању. Туженика у свим поступцима заступа пуномоћник из реда адвоката. Пуномоћник туженика је у току поступка истакао

захтев, да се поступак води на језику националне мањине (босански), или на језику који је у службеној употреби у суду (српски језик), с тим да се обезбеди превођење са српског на босански језик, а преко овлашћеног тумача за босански језик.

Пуномоћник туженика је поводом истакнутог захтева да се поступак води на језику националне мањине или да му се обезбеди коришћење босанског језика у току поступка уз ангажовање тумача за босански језик, навео, да одлично разуме српски језик, на овом језику је завршио основну и средњу школу, правни факултет, но без обзира на ове околности жели да се користи својим језиком, а које право му припада према Уставу и закону.

Када наступи процесно – правна ситуација, да странка или пуномоћник странке, а након изјаве да разуме језик који је у службеној употреби у суду пред којим се води поступак, захтева ангажовање преводиоца – тумача за босански језик, да ли је могуће то право ускратити доношењем одговарајућег решења, те да ли се такав захтев странке и пуномоћника странке може третирати као злоупотреба процесних овлашћења и права у смислу чл. 9 ЗПП-а.

Суд није у могућности да процесним решењем у току поступка одреди – ангажује тумача за босански језик, јер Министарство правде РС није сагласно одредби чл. 3 Правилника о судским тумачима именовало преводиоца – тумача за босански језик. Како и које процесне радње предузимати у поступку док Министарство о томе не одлучи ?

Одговор:

У Републици Србији је у службеној употреби српски језик и ћирилично писмо. Службена употреба других језика и писама уређује се законом, на основу Устава (члан 10.). У службеној употреби у Новом Пазару је и други језик, босански и по Уставу припадници ове националне мањине имају право на употребу свог језика.

Закон о парничном поступку у чл. 95 ст.1 прописује да странке и учесници у поступку имају право да на рочиштима и приликом усменог предузимања процесних радњи пред судом употребљавају свој језик, а у ставу 2. истог члана да ако се поступак води на језику који странке, односно други учесници у поступку не разумеју, обезбедиће им се ако то захтевају, усмено превођење на језик који разумеју онога што се износи на рочишту, као и усмено превођење исправа које се на рочишту користе ради доказивања. Члан 96. ст.1 ЗПП прописује да позиви, одлуке и друга судска писмена упућују се странкама и другим учесницима у поступку на српском језику, у ставу 2. да ако је у суду у службеној употреби и језик националне мањине, суд и на том језику доставља судска писмена оним странкама и учесницима у поступку који су припадници те националне мањине и који се у поступку служе тим језиком. На основу меродавних правних норми, гарантовано је право припадника националне мањине да употребљава свој језик и да му се писмена достављају на језику националне мањине. Међутим, превођење на босански језик би му било омогућено само у ситуацији уколико не разуме језик на

коме се поступак води, сходно напред цитираном чл. 95 ст.2 ЗПП, јер је стандард који се има применити у конкретном случају, разумевање језика на коме се води поступак.

Нико не може да оспорава употребу језика националне мањине, нити право да се поступак води на језику националне мањине, јер је то питање регулисано Уставом и законом. Међутим, суд нема обавезу да обезбеди превођење, ако учесник разуме језик на коме се поступак води. У конкретном случају се пуномоћник изјаснио да језик на коме се поступак води разуме. Супротно, када учесник у поступку не разуме језик на коме се поступак води, суд би морао да обезбеди превођење. Све напред наведено је и у складу са чл.6. Европске конвенције о заштити људских права и основних слобода, којим је прописано шта подразумева право на правично суђење, између осталог у ставу 3. тачка е : да добије бесплатну помоћ преводиоца ако не разуме или не говори језик који се употребљава у суду. Стандард који је постигнут у одлукама Европског суда је ако лице не разуме или не говори језик који је у службеној употреби. Такође, превођење у конкретном случају не би било у складу са економичношћу поступка и може се сматрати злоупотребом процесних овлашћења.

9. Основни суд у Новом Пазару: Како поступати у предметима у којима странке траже да суд обезбеди вођење поступка на босанском језику у складу са Уставом Републике Србије и члановима 95-97 ЗПП („Службени гласник РС“, бр.72/11), јер судија не зна босански језик а нема регистрованог тумача за босански језик. Према подацима из Регистра сталних судских преводилаца за сада је у Републици Србији регистрован само један судски преводилац за босански језик на подручју Вишег суда у Новом Саду и то Бејатовић Милорад из Новог Сада, Ул. Ђорђа Рајковића бр.1.

Одговор:

Ово питање је у надлежности Министарства правде и државне управе имајући у виду и мишљење Заштитника грађана дел.бр.14846 од 24.05.2013. године где је констатовано да припадницима бошњачке националне мањине није омогућено остваривање Уставом и законом гарантованог права да у поступцима пред државним органима употребљавају свој језик и писмо, те да је на Министарству правде и државне управе да предузме мере из своје надлежности како би се у поступцима пред правосудним органима и у управном поступку омогућила употреба свог језика и писма (мишљење са детаљним разлозима објављено је на сајту WWW.ombudsman.rs).

10. Виши суд у Новом Пазару: Да ли има места да се основни, односно виши суд, као судови опште надлежности, огласе апсолутно ненадлежним и да се одбаце предлози односно тужбе учесника у поступку, с обзиром да Закон о враћању одузете имовине и обештећењу у оквиру прелазних и завршних одредби ово питање није регулисао?

Одговор:

Грађанског одељења и Одељења за радне спорове усвојен на заједничкој седници од 06.03.2014.године гласи :

Законом о враћању одузете имовине и обештећењу („Службени гласник РС“, бр. 72/2011) у члану 2. став 1. прописано је:

Право на враћање имовине по одредбама овог закона може се остварити за имовину одузету применом следећих прописа:

29) Основни Закон о експропријацији („Службени лист ФНРЈ“, бр. 28/47, 12/57 и 63/52 и „Службени лист СФРЈ, бр. 13/65, 5/68, 7/68 и 11/68);

34) Закон о национализацији најамних зграда и грађевинског земљишта („Службени лист ФНРЈ“, бр. 52/58);

36) Закон о одређивању грађевинског земљишта у градовима и насељима градског карактера („Службени лист СФРЈ“, бр.5/68 и 20/69);

Стоји чињеница да се Закон о враћању имовине и обештећењу у извесном смислу (што не значи да то треба схватити у апсолутном смислу) може сматрати као *lex specialis*, а како се питање односи на накнаду за експропријацију, треба имати у виду одредбу члана 2. став 1. тачке 29. Закона о враћању одузете имовине и обештећењу, која одредба дословце прописује да се овај Закон примењује само на експропријацију која је извршена сходно Основном Закону о експропријацији.

Разлог овакве формулације је у директној вези са чланом 15. став 3. и 4. основног Закона о експропријацији обухваћеног одредбом члана 2. тачка 29. цитираног закона.

Из овога произилази, да ако је експропријација извршена сходно назначеном Основном Закону о експропријацији (назначеног у тачки 29. члана 2. Закона) онда се питање враћања земљишта као и накнаде мора регулисати у складу са одредбама Закона о враћању одузете имовине и обештећењу.

У предметима по поднетим предлозима и тужбама, у оваквим случајевима, судови-основни и виши судови, се морају оглашавати апсолутно ненадлежним.

Али, ако се ради о предлозима и тужбама везано за експропријацију која је извршена мимо примене основног Закона о експропријацији (тачка 29. члана 2. Закона о враћању одузете имовине и обештећењу), онда су за поступање по тим предлозима односно тужбама надлежни судови опште надлежности.

11. Основни суд у Новом Пазару: Да ли је неопходно да тужилац који тражи утврђивање права својине на непокретности по основу стицања у брачној заједници обухвати све земљишно књижне власнике непокретности или је довољно да тужбом обухвати супружника као туженог обзиром да потражује идеални део од идеалног дела који се код службе за катастар непокретности води на туженог.

Одговор:

По чл. 177 Породичног закона деобом заједничке имовине у смислу овог закона сматра се утврђивање сувласничког одн. суповерилачког удела сваког супружника у заједничкој имовини.

У конкретном случају тужилац тражи утврђивање својине по основу брачне тековине на одређеном идеалном делу непокретности на коме је његов супружник сувласник будући да су на осталом делу исте непокретности сувласници трећа лица.

Према чл. 210 ЗПП ако се по закону или због природе правног односа спор може решити само на једнак начин према свим супарничарима-јединствени супарничари-сматрају се као једна странка, тако да кад поједини супарничари пропусте парничну радњу, дејство парничних радњи које су извршили други супарничари протеже и на оне који те радње нису предузели. Јединствено супарничарство може бити активно, пасивно или обострано. У овом случају не постоји јединствено супарничарство будући да тужилац тражи утврђивање права својине на делу к.п. на коме је његов супружник сувласник те тужбом не морају бити обухваћени и остали сувласници јер се тужбом не задире у њихово право својине на идеалном делу преосталог дела непокретности.

Осим тога не ради се ни о нужном супарничарству сходно чл. 211 ЗПП будући да ни по закону као ни због природе правног односа тужбом не морају бити обухваћени сви сувласници непокретности јер се не задире у њихова права.

12. Виши суд у Јагодини: У ком року застарева потраживање накнаде за уређивање грађевинског земљишта.

Одговор:

У погледу застарелости потраживања накнаде за уређивање грађевинског земљишта примењује се општи рок застарелости прописан одредбом чл. 371 Закона о облигационим односима, сходно уговорним одредбама.

13. Основни суд у Параћину: Да ли на другом надметању четврти изврши поверилац (чије је решење о извршењу забележено код РГЗ Службе за катастар у Параћину), може се појавити као купац за износ од 30 % од утврђене вредности и да се из тог износа намире трошкови поступка извршења и део потраживања првог извршног и хипотекарног повериоца, а да се хипотека другог и трећег реда која је уписана код РГЗ Службе за катастар непокретности у корист другог и трећег хипотекарног, а не и извршног повериоца брише закључком о предаји, или трећи извршни поверилац може лицитирати и суд истоме наложити да уплати само разлику од висине његовог потраживања до висине износа од 30%, те из тог износа измирити трошкове извршног поступка и исплатити део потраживања првог извршног и хипотекарног повериоца, а хипотеке другог и трећег реда и даље остају на непокретностима, имајући у виду да нису измирене.

Као спорно се појављује питање брисања хипотеке другог и трећег само хипотекарног повериоца иако њихова потраживања нису измирена ни једним делом, а исти нису ни доставили висину својих потраживања иако им је то од стране суда наложено.

Одговор:

Купац на јавној продаји може бити свако заинтересовано лице које испуни услове, односно положи потребно јемство ако те обавезе није ослобођено по Закону. Ко је ослобођен полагања обавезе полагања јемства регулисано је чланом 125. Закона о извршењу и обезбеђењу, при чему треба посебно имати у виду став 3. тог члана који чак ни извршног повериоца и заложног извршног повериоца не ослобађа увек обавезе уплате јемства, а то је још рестриктивније код осталих купаца без обзира да ли су и они извршни повериоци али каснијег реда првенства.

Даном продаје непокретности купцу гасе се заложна права на непокретности по члану 110. Закона, осим ако се купац и заложни извршни поверилац другачије не споразумеју. Брисање заложног права није условљено намирењем заложног повериоца.

Питање намирења из продајне цене регулисано је одредбама члана 136., 137. и 138. Закона и о томе се учесници поступка не могу договарати.

14. Основни суд у Крагујевцу:

1) Да ли је виши суд овлашћен да више пута укида првостепену пресуду која је донета у спору мале вредности а на бази оцене изведених доказа (мериторна пресуда)?

Одговор:

Одредбом члана 383. став 4. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11) прописани су изузеци од правила о обавезном заказивању другостепене расправе када је у истој парници првостепена пресуда већ једном била укинута, а побијана пресуда се заснива на погрешно и непотпуно утврђеном чињеничном стању или су у поступку пред првостепеним судом учињене битне повреде одредаба парничног поступка. Наиме, ово правило се не примењује ако је жалба други пут изјављена против следећих пресуда: пресуде на основу признања, пресуде на основу одрицања, пресуде на основу пропуштања, пресуде донете без одржавања главне расправе и пресуде о спору мале вредности. У свим случајевима ради се о пресудама које се не могу побијати због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, а пресуда о спору мале вредности не може се побијати и због релативно битних повреда одредаба парничног поступка. Из наведеног произилази, да у случају изјављивања нове жалбе против ових пресуда другостепени суд може одлучити о жалби без одржавања усмене расправе и може више пута укинути првостепену пресуду.

2) Да ли се могу признати тужиоцу трошкови на име таксе за пресуду и ако није плаћена обзиром да је тужилац усмено опоменут на рочишту на коме је закључена главна расправа и донета пресуда.

На заједничкој седници Грађанског одељења и Одељења за радне спорове одржаној дана **26.12.2013.године** усвојени су закључци поводом реферата о трошковима спора, који су објављени у овом Билтену.

ЦРТИЦЕ ИЗ СУДСКЕ ПРАКСЕ

1. Не може бити спор мале вредности, без обзира на који износ је означена вредност предмета спора, ако се тражи поништај поравнања, споразума или уговора.
2. Суд не може заснивати своју одлуку само на увиду у списе другог предмета, већ је дужан да у доказном поступку чита одговарајуће исправе из списка тог предмета (правноснажну пресуду и друго).
3. Уколико у списима првостепеног предмета стоји констатација на записнику о главној расправи да странку заступа пуномоћник по пуномоћју које прилаже или по пуномоћју у списима предмета, па тај пуномоћник изјави жалбу, другостепени суд решавајући по жалби, иако је утврдио да у списима предмета тог пуномоћја нема а из пописа списка се не може утврдити да ли је пуномоћје уопште поднето, не може такву жалбу одбацити као изјављену од неовлашћеног лица, нити недостатак пуномоћја може бити разлог за битну повреду поступка и укидање првостепене пресуде, већ је у том случају другостепени суд дужан да списе предмета врати првостепеном суду на извиђај по чл. 382 ст. 2 ЗПП, па да тек потом, зависно од исхода извиђаја, решава по жалбу.
4. Уколико се у породичним споровима парница води по тужби Центра за социјални рад, првостепена пресуда се не може заснивати на стручном мишљењу тог центра у парници.
5. Пријемни радник писарнице дужан да приликом пријема писмена обрати пажњу на то, да ли су уз поднесак заиста достављени сви прилози који су наведени по броју или врсти, а посебно они који су битни (пуномоћје и слично) и да о уоченом сачини белешку.
6. Само када се брак разводи по споразуму странака, по чл. 40 ст. 2 Породичног закона, мора постојати и писмени споразум о деоби заједничке имовине. Ако се брак разводи по тужби истом се не може тражити својина на заједничкој имовини.
7. Пошто странка у парничном поступку може бити физичко или правно лице, то значи да лице које није у животу у моменту подношења тужбе, не може не само бити странка у поступку него се ни изреком пресуде не могу утврђивати чињенице везане за то лице (да је исто власник имовине и слично).

8. По Закону о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 125/04 и 111/09), пресуда због изостанка је била везана за спор мале вредности па се није могла доносити ако је вредност спора 625.000,00 динара.

9. Премештај на ниже радно место, уколико није праћен шиканирањем, не даје право на накнаду нематеријалне штете, без обзира на психичке патње које радник због тога трпи.

10. Уколико адреса туженика у тужби у погледу кућног броја није тачна, али је суд преко свог достављача пронашао туженика и утврдио његову адресу, а туженик није хтео да прими писмено због погрешног кућног броја, а тужилац неће тужбу да исправи тачним означавањем кућног броја, таква тужба није неуредна и суд је због тога не може одбацити.

11. Првостепени суд се у спору у коме не постоји искључива месна надлежност не може огласити месно ненадлаженим без истакнутог приговора месне ненадлежности.

12. Уколико је поступак за развод брака у коме има малолетне деце, покренут тужбом, па касније у току поступка странке поднесу предлог за споразумни развод брака, то не ослобађа суд да у даљем поступку утврђује чињенице које су битне за одлуку која се односи на малолетну децу.

Приредио:
Божидар Вујичић
Судија Апелационог суда у Крагујевцу

СЕНТЕНЦЕ ИЗ ОДЛУКА СУДОВА

ПАРНИЧНИ ПОСТУПАК

ОБИМ ПУНОМОЋЈА И ОБАВЕЗЕ ПУНОМОЋНИКА (Чл. 88 ст. 2 ЗПП)

Ако је странка овластила пуномоћника да је заступа на само једном рочишту за главну расправу, па то рочиште на коме је тај пуномоћник био присутан буде одложено, а пуномоћнику буде саопштен дан и час следеће расправе, он је дужан да о времену следећег рочишта обавести странку као свог властодавца, па отуда тиме што суд није за наредно рочиште странку непосредно позвао, она није онемогућена да расправљања пред судом и суд тиме није учинио битну повреду одредаба парничног поступка.

Из образложења:

Тужилац је дао пуномоћје другом лицу да га у поступку заступа пред судом али само на једном – наредном рочишту и пуномоћник је на том рочишту присуствовао. То рочиште је одложено, а дан и час следећег рочишта Суд је саопштио присутним лицима укључујући и пуномоћника тужиоца, што је он и потврдио потписивањем записника. Међутим, на следеће рочиште тужилац није дошао и суд је на том рочишту окончао поступак и донео одлуку. У жалби, тужилац је тврдио да није уредно позван за рочиште на коме је донета ожалбена одлука чиме му је онемогућено да расправља пред судом, односно на тај начин је учињена битна повреда одредаба парничног поступка.

Решавајући по жалби, Апелациони суд је нашао да је иста неоснована. Тужилац и његов пуномоћник за једно рочиште су закључили уговор о пуномоћју којим су преузели међусобна права и обавезе, међу којима је и дужност пуномоћника, не само да присуствује рочишту, већ и да тужиоцу као властодавцу положи рачун, односно информисе га о току тог рочишта па самим тим и о термину следећег. У таквој ситуацији суд није био дужан да тужиоца посебно

позива па му отуда на описани начин и није ускраћена могућност да расправља пред судом.

(решење Вишег суда у Крушевцу, ГЖ.бр.48/10 од 17.02.2010. године и решење Апелационог суда у Крагујевцу, ГЖ-333/14 од 13.02.2014. године)

**Сентенцу приредио: Божидар Вујичић,
судија Апелационог суда у Крагујевцу**

ПЕРСОНАЛНО ПРЕИНАЧЕЊЕ ТУЖБЕ (Чл. 205 ст. 2 ЗПП)

Ако се нови тужени, на кога је тужба проширена, противи таквом проширењу, суд не може да одлучи о том приговору туженог уз одлуку о главном тражењу, већ о томе мора да одлучи одмах и такав приговор уважи.

Из образложења:

Тужилац је у току парнице за стицање својине у породичној заједници тужбу накнадно проширио и на још једног туженика. Иако се нови туженик противио овом проширењу, првостепени суд је пропустио да о том приговору одлучи и да персонално преиначење тужбе – проширење на новог туженика одбије, већ је наставио поступак сматрајући да о томе може одлучити мериторном одлуком па је мериторном одлуком одлучио о тужбеном захтеву и у односу на овог туженика. Решавајући по жалби новог туженика Апелациони суд је нашао да је на описани начин првостепени суд учинио битну повреду одредаба парничног поступка из чл. 374 ст. 1 у вези чл. 205 ст. 2 ЗПП, а што је утицало на доношење неправилне одлуке, тј. одлуке у којој је постојала сметња за поступање суда из чл. 211 ст. 2 ЗПП. Наиме, без пристанка новог туженика тужба се на њега не може у току парнице накнадно проширити, па самим тим се ни парница против њега не може водити и окончати мериторном одлуком.

(пресуда Основног суда у Краљеву, 18П.бр.2437/13 од 20.9.2013. године и пресуда Апелационог суда у Крагујевцу, Гж.бр.3468/13 од 14.2.2014. године)

**Сентенцу приредио: Божидар Вујичић,
судија Апелационог суда у Крагујевцу**

ОБЛИГАЦИОНО ПРАВО

СТИЦАЊЕ СВОЈИНЕ НА СТВАРИ И НАКНАДА ШТЕТЕ (Чл. 34 ЗОСПО и чл. 154 ЗОО)

Моменат стицања својине на покретној ствари може одредити правни основ и одговорно лице за накнаду штете која потиче од те ствари.

Из образложења:

Пресудом првостепеног суда одбијен је тужбени захтев тужиоца да се обавезе тужени да му на име регреса исплати износ од 427.000,00 динара са законском затезном каматом.

Из чињеничног стања произилази да је тужени од тужиоца, као регистрованог продавца, купио аутомобил марке „Застава 101“ Скала 44. У току испоруке возила, а на путу од продавца до купца, дошло је до саобраћајне незгоде, при чему је треће лице мал. Ђ.М. задобио тешке телесне повреде. Возач тужиоца – продавца, Д.Ј. је пресудом Општинског суда у Краљеву К.бр.501/03 оглашен кривим за кривично дело тешко дело против безбедности јавног саобраћаја из чл. 201 ст. 3 у вези чл. 195 ст. 3 у вези ст. 1 КЗ РС. Возило је враћено у круг предузећа – продавца и потом продато трећем лицу за нижу цену. Продавац је трећем лицу мал. Ђ.М. на име накнаде штете исплатио износ од 427.000,00 динара, а купцу је испоручено друго возило. Тужилац од туженог по основу регреса потражује исплаћени износ од 427.000,00 динара.

Првостепени суд је, сходно чл. 34 ЗОСПО, одбио тужбени захтев налазећи да до предаје возила купцу, а тиме и преноса права својине на возилу на купца, није дошло у време наступања штетног догађаја из кога тужилац потражује регрес исплаћене штете.

По оцени Апелационог суда одлука првостепеног суда је исправна. Ово из разлога, што је одредбом чл. 34 ЗОСПО прописано да се на основу правног посла право својине на покретну ствар стиче предајом те ствари у државину стицаоца. У конкретном случају, до предаје возила, а тиме и преноса права својине није дошло. Тачније, продавац је ангажовао лице ради превоза и предаје возила у Краљеву, чијом кривицом је проузрокована саобраћајна незгода о којој купац није обавештен. Спорно возило је враћено у круг предузећа – продавца а касније је продато трећем лицу. Туженом је након незгоде дана 05.11.2001. године издат рачун за друго, ново и неоштећено возило, чији је власник постао тужени управо уручењем, односно преузимањем возила у Краљеву од стране А.Ч. у складу са

постигнутим споразумом, па према наведеној законској одредби тужени се није могао сматрати власником првобитног возила јер до предаје, а тиме и преноса права својине, на туженог није дошло.

(пресуда Основног суда у Краљеву - Судска јединица у Рашкој, II 27П.бр.1438/12 од 12.9.2013. године и пресуда Апелационог суда у Крагујевцу ГЖ-3456/13 од 22.01.2014. године)

**Сентенцу приредио: др Илија Зиндовић,
судија Апелационог суда у Крагујевцу**

НЕЗАКОНИТ РАД ДРЖАВНОГ ОРГАНА (Чл.172 ЗОО)

Нема незаконитости и неправилности рада судова који су поступали у складу са својим законским овлашћењима, јер за правно становиште које је резултат тумачења прописа, а не неправилности у раду, суд не одговара.

Из образложења:

Према чињеничном утврђењу првостепеног суда, тужиоци су пресудом Окружног суда у Ужицу, Кж.бр.348/07 од 5.10.2007. године, оглашени кривим за кривично дело клевета из чл.171 ст.1 КЗ РС, правноснажно осуђени на новчане казне и обавезани да солидарно плате приватним тужиоцима трошкове кривичног поступка и судски паушал. Окривљени – тужиоци у овој парници, незадовољни напред наведеном пресудом, су покренули поступак пред Уставним судом РС, због повреде права гарантованих Уставом Републике Србије. Уставни суд је усвојио поднету уставну жалбу и својом одлуком поништио напред наведену пресуду Окружног суда у Ужицу, Кж.бр.348/07 од 5.10.2007. године и наложио Апелационом суду у Крагујевцу да донесе нову одлуку. Поступајући по налогу Уставног суда, Апелациони суд у Крагујевцу је донео пресуду КЖ1 бр. 4289/10 од 01.12.2010. године, којом је одбио оптужбу против окривљених – овде тужилаца и истовремено одлучио да трошкови кривичног поступка падају на терет буџетских средстава суда.

На правилно и потпуно утврђено чињенично стање, првостепени суд је правилно применио материјално право када је одбио тужбени захтев тужилаца против тужене РС - Министарство правде. Наиме, према нашем позитивном праву и то чл.35 ст.1 Устава РС, право на накнаду штете има лице које је неосновано или незаконито осуђено за кажњиво дело, док према ставу 2. свако има право на накнаду материјалне и нематеријалне штете коју му незаконитим и неправилним радом проузрокује државни орган, ималац јавног овлашћења, орган аутономне покрајине или орган јединице локалне самоуправе. Поред поменутих уставних одредби, Законом о облигационим односима, чланом 172. став 1., прописано је да

правно лице одговара за штету коју његов орган проузрокује трећем лицу у вршењу или у вези са вршењем својих функција.

На основу напред наведених норми позитивног права, правилан је закључак првостепеног суда да у конкретном случају нема незаконитог и неправилног рада судова. Поступање органа за чији рад одговара држава и правилност њиховог рада оцењује се, по становишту Апелационог суда, сходно чл.172 Закона о облигационим односима, према прописаним правилима поступка за рад органа и околностима конкретног случаја. Незаконит рад је поступање супротно закону, другом пропису или општем акту, као и пропуштање да се закон, други пропис или општи акт примени. Неправилан рад је чињење или нечињење противно уобичајеном начину обављања делатности која штети правима и интересима неког лица.

Сходно напред наведеном, Апелациони суд налази да у конкретном случају нема незаконитости и неправилности рада државног органа, па је правилан закључак првостепеног суда да су сви државни органи поступали у складу са својим законским овлашћењима. За погрешно правно становиште које је резултат тумачења прописа, а не неправилности у раду, суд не одговара.

Неосновано се жалбом тужилаца указује да је Протоколом бр. 12, уз ратификовану Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода, предвиђена ова врста накнаде. Ово стога, што је чланом 3. наведене Конвенције, који регулише накнаду за погрешну осуду, одређено да лице које је било правноснажно осуђено због кривичног дела, а касније пресуда буде укинута, има право на накнаду у складу са законом. Према чл. 85 ст.3 Закона о уставном суду, захтев за накнаду штете може бити постављен само истовремено са подношењем уставне жалбе. Дакле, према наведеном позитивном правном пропису на који упућује Конвенција, Апелациони суд налази да тужилац није поступио у складу са Законом о уставном суду, с обзиром да уз уставну жалбу није поднео и захтев за накнаду штете, па ни из ових разлога нема услова за накнаду предметне нематеријалне штете.

Поред наведеног, неосновано је указивање у жалби тужилаца на Законик о кривичном поступку, обзиром да је према чл. 556 ЗКП, предвиђено право на накнаду штете због неосноване осуде у случају када је поводом ванредног правног лека касније оптужба одбијена. С обзиром да уставна жалба није ванредни правни лек, нема услова ни за примену предметне одредбе ЗКП у конкретном случају.

(пресуда Основног суда у Пријеполу, П-40/12 од 25.04.2013. године и пресуда Апелационог суда у Крагујевцу, Гж.бр.2203/13 од 15.08.2013. године)

**Сентенцу приредио: Немања Ковачевић
судијски помоћник Апелационог суда у Крагујевцу**

**ПОТПУНА НАКНАДА ШТЕТЕ
(Чл. 185 ст. 1 и 2. ЗОО)**

У случају оштећења грађевинских објеката тужилаца, до којих је дошло због потресања тла, које је изазвано неправилним минирањем околног терена које су извршили радници тужених, потпуна накнада штете не обухвата само трошкове санације тих објеката већ и њихову умањену вредност због немогућности да се санацијом у потпуности успостави пређашње стање.

Из образложења:

Градећи водовод у Ивањици туженици су, преко својих радника, минирали терен ради постављања цевовода. Међутим, минирање нису вршили појединачно већ групно, што је изазвало веће потресе тла услед чега су тужиоцима знатно оштећени објекти (попуцали зидови, растрешени темељи и сл.). Након обављеног грађевинског вештачења тужиоцима је одлуком суда досуђена накнада штете у висини средстава потребних за санацију објеката.

Међутим, тужиоци су тврдили да тиме нису у потпуности обештећени јер санацијом није у потпуности успостављено пређашње стање, па су тражили преосталу накнаду штете. Одговарајућим вештачењем је утврђено да санацијом заиста није у потпуности успостављено пређашње стање јер није могуће санирати растрешеност темеља објеката, па отуда постоји умањена вредност објекта у односу на раније стање. Првостепени суд је тужиоцима досудио преосталу накнаду штете управо у висини умањене вредности објеката.

Одлучујући по жалби тужених, који су тврдили да су тужиоци санацијом у потпуности обештећени, Апелациони суд је нашао да су жалбе неосноване. Ово због тога што по чл. 185. ст. 2. ЗОО, ако се успостављањем ранијег стања штета не може уклонити у потпуности, остатак штете је одговорно лице дужно да надокнади у новцу.

(пресуда Основног суда у Пожеги - Судска јединица у Ивањици, 4П.бр.2851/10 од 21.02.2013. године и пресуда Апелационог суда у Крагујевцу ГЖ-2413/13 од 14.02.2014. године)

***Сентенцу приредио: Божидар Вујичић,
судија Апелационог суда у Крагујевцу***

ИНВАЛИДНОСТ КАО ВИД МАТЕРИЈАЛНЕ ШТЕТЕ (Чл. 195 ЗОО)

Инвалидност постоји када код лица настане губитак радне способности и она је основ материјалне а не нематеријалне штете.

Из образложења:

Међупресудом је утврђено да је дана 01.07.2006. године у Н.П. дошло до саобраћајне незгоде и то тако што је осигураник туженог управљајући моторним возилом марке „Мерцедес“ предњим левим делом возила ударио и оборио на коловоз бицикlistу тада малолетног тужиоца. Критичном приликом осигураник туженог се кретао неприлагођеном брзином и условима пута и због покушаја претицања скренуо је на леву коловозну траку и ударио тужиоца који се кретао из супротног правца својом десном коловозном траком. Услед наведене саобраћајне незгоде тужилац је задобио тешке телесне повреде, а осигураник туженог је осуђен на казну затвора у трајању од осам месеци. Због задобијених повреда тужилац се лечио и још увек се лечи, трајно му је одузета лева рука коју држи помоћу раменог повеза без могућности да се путем рехабилитације стање поправи, а постоји и ризик да се недовољно развије и десна рука, јер не може никакве радње да обавља сам. Бавио се пливањем, а због повређивања је престао да се бави било каквом физичком активношћу, што озбиљно прети да угрози његово здравље и развој. Како је тужилац у време закључивања поравнања био малолетан његов је отац потписао поравнање са туженим, али без претходно прибављеног мишљења Центра за социјални рад. У вансудском поравнању тужиоцу је исплаћено на име нематеријалне штете укупно 49.400 евра од чега на име инвалидности 26.000 евра, за физички бол износ од 13.000 евра и за страх 10.400 евра. У тренутку повреде тужилац је имао шеснаест година и био је редован ученик другог разреда Средње техничке школе, смер електротехничар рачунара, а коју је завршио 2009. године. Тужилац не поседује имовину и налази се на евиденцији незапослених лица Националне службе за запошљавање од 29.09.2010. године. У школској 2010/2011. години уписао је факултет психологије као самофинансирајући студент, због чега је био у обавези да плаћа школарину у висини од 50.000,00 динара. Како тужилац није био у могућности да се запосли, а родитељи тужиоца су незапослени и нису у могућности да се издржавају тужилац је био принуђен да прекине своје школовање. Конкретне последице оштећења код тужиоца манифестују се потпуном и трајном парализом са потпуним функционалним губитком леве руке, дела рамена и левог лопатичног дела, отежаним социјалним и емоционалним контактима, анксиозношћу, депресивним афектима, губитком сигурности и самопоуздања, умањењем опште животне активности у проценту од 60% и губитком опште радне способности за 80%. Због свега тога, тужилац је тражио накнаду штете због инвалидности, а првостепени суд је међупресудом признао тужиоцу право на ренту нашавши да је поменути поравнањем обухваћена накнада за нематеријалну

штету, а како код тужиоца постоји умањење радне способности, што је нови вид штете, то тужилац на тај вид штете има право.

Међутим, овакав закључак првостепеног суда се за сада не може прихватити као правилан. Наиме, инвалидност као појам је дефинисана Законом о пензијском и инвалидском осигурању и то у члану 21., где је наведено да инвалидност постоји кад код осигураника настане губитак радне способности. Накнаду штете по основу умањене радне способности Закон о облигационим односима сврстава у накнаду материјалне, а не нематеријалне штете, како то погрешно закључује првостепени суд – члан 195. То значи и да се износ који је тужиоцу исплаћен по поравнању на име инвалидности мора третирати као износ материјалне штете. Отуда је првостепени суд био дужан да утврди да ли је тужилац исплаћеним износом потпуно обештећен за тај вид штете, па да из тога закључи да ли постоји основ за евентуално ново потраживање овог вида штете, а не да уради обрнуто, тј. да унапред нађе да постоји основ за ово потраживање. Пошто првостепени суд није поступио на тај начин, то је ожалбена међупресуда морала бити укинута на основу чл. 376 и чл. 377 ЗПП.

(међупресуда Основног суда у Новом Пазару, 14П бр.2745/10 од 25.04.2013. године и решење Апелационог суда у Крагујевцу, Гж 3378/13 од 06.02.2014. године)

**Сентенцу приредила: Снежана Божанић,
Судијски помоћник Апелационог суда у Крагујевцу**

ДУШЕВНЕ ПАТЊЕ КАО СТАНДАРД ИНКОРПОРИСАНЕ У ЧЛ.6 ЕВРОПСКЕ КОНВЕНЦИЈЕ О ЉУДСКИМ ПРАВИМА (Чл. 200 ЗОО)

Душевне патње које странка трпи због неразумно дугог трајања судског поступка или поступка пред органима државе којима су поверена јавна овлашћења последица су трпљења због немогућности да се одлука издејствује брзо и тако отклони стрепња и неизвесност у погледу грађанскоправног положаја и исхода поступка у коме она жели да оствари неки лични интерес или право, заштићене су чл. 6 Европске конвенције о људским правима, као стандард, па се њихов интезитет цени према објективним околностима ради одмеравања висине нематеријалне штете због повреде права на правично суђење у разумном року, коју је претходно утврдио Уставни суд.

Из образложења:

Одлуком Уставног суда Србије Уж. бр. 1155/08 од 09. 06. 2010. године, усвојена је Уставна жалба тужиоца Ш.О због повреде права на суђење у разумном року зајамченог одредбом чл. 32 ст. 1 Устава Републике Србије у предмету

П1472/02 и утврђено право тужиоца на накнаду нематеријалне штете која се може остварити сходно одредби чл. 90 Закона о уставном суду.

Одлуком Комисије за накнаду штете Министарства правде од 24. 02. 2011. године делимично је усвојен захтев тужиоца па му је на име накнаде одређен износ од 50.000,00 динара и износ од 5.000,00 динара на име накнаде трошкова за састав захтева од стране адвоката.

Тужилац је покренуо парницу тражећи накнаду штете у износу од 500.000,00 динара.

Одлучујући о висини наканде која тужиоцу припада по овом основу првостепени суд налази да је због неразумно дугог трајања поступка тужилац трпео такве душевне болове које су бар мало допринели да дође до тешких здравствених последица, па и инфаркта због чега налази да је износ од 300.000,00 динара правична сатисфакција, за колико је и усвојио тужбени захтев, иако чак није утврђено да постоји узрочно последична веза јер је странка преживела инфаркт већ 2003 године, а тужба је поднета 06.09.2002. године. Уставни суд је утврдио повреду права имајући у виду да поступак није правноснажно окончан до дана доношења одлуке по Уставној жалби.

Апелациони суд је стао на становиште да су душевне патње које странка трпи због тога што не може брзо да отклони стрепњу и неизвесност у погледу исхода поступка и свог грађанскоправног положаја као стандард заштићене чланом 6 Европске конвенције о људским правима, а да се њихов интезитет цени само приликом утврђивања постојања повреде права у склопу других чињеница, док се висина накнаде одређује према објективним околностима које су као стандард заступљене у одлукама Европског суда за људска права, па се у спору овакве врсте не цене околности на које упућује став 1 члана 200 ЗОО. То значи да здравствено стање странке које је учествовала у том поступку, њена старосна доб кроз процену очекиване дужине њеног животног века и друга лична својства, утичу на оцену да ли је неки поступак трајао неразумно дуго, па то нису одлучне чињенице за утврђивање висине накнаде.

Како је првостепени суд дао значај чињеници која није релевантна за одлучивање о висини накнаде по оваквом тужбеном захтеву, а није утврдио одлучне чињенице, пресуда је укинута.

По схватању Апелационог суда на висину накнаде утиче сложеност правних и чињеничних питања у парници поводом које је тражена заштита наведеног права, значај интереса који је тужилац желео да оствари у том поступку с обзиром на предмет тужбеног захтева и непостојање његовог доприноса, временско трајање поступка. Поред тога од утицаја је и то да ли је исход овог поступка одлучујућег значаја за грађанскоправни положај тужиоца, односно да ли је одлучујући за његову егзистенцију (од критичне важности) иако је радни спор, или само утиче на његов материјални положај обзиром да је тражио разлику нанале у заради, понашање судских власти уколико им се обраћао захтевима за убрзање поступка,

животни стандард и социјалне прилике у Републици Србији, објављивање пресуде у Службеном гласнику као вид сатисфакције уколико је објављена, као и чињеница да је пред Комисијом за накнаду штете остварио и извесну новчану сатисфакцију.

(пресуда Основног суда у Новом Пазару, 21-П. бр. 329/11 од 21.06.2011. године и решење Апелационог суда у Крагујевцу, Гж.2646/11 од 03.11.2011. године)

**Сентенцу приредила: Соња Несторовић,
виши судијски помоћник Апелационог суда у Крагујевцу**

НЕСАВЕСНО ЗАСТУПАЊЕ И НАКНАДА ШТЕТЕ (Чл. 311 ст. 2 ЗПП и Чл. 154 ст. 1 ЗОО)

Тужилац нема право на накнаду штете због несавесног заступања од стране пуномоћника адвоката, уколико не докаже да је исту претрпео.

Из образложења:

Тужилац тужбом потражује накнаду штете од пуномоћника - адвоката који га је заступао, јер због недоласка пуномоћника на заказано рочиште, суд је донео решење да се тужба у тој парници сматра повученом, а које решење је правноснажно.

Члан 154 ст. 1 Закона о облигационим односима прописује да ко другоме проузрокује штету дужан је накнадити је, уколико не докаже да је штета настала без његове кривице. Члан 155 ЗОО прописује да је штета умањење нечије имовине (обична штета) и спречавање њеног повећања (измакла корист), као и nanoшење другоме физичког или психичког бола или страха (нематеријала штета).

У првостепеном поступку међу странкама није било спорно да је тужени неоправдано изостао са заказаног рочишта као пуномоћник тужиоца у предмету који се водио пред судом. Првостепени суд утврђује да и поред пропуста туженог, као пуномоћника тужиоца у предмету који је окончан доношењем решења којим се сматра да је тужба у тој парници повучена, тужилац није оштећен, јер је тужилац у претходним парницама у којима га је заступао исти пуномоћник, своја потраживања наплатио. Због тога је првостепени суд правилно закључио да тужилац због пропуста овде туженог, није претрпео никакву штету, нити као умањење имовине у виду обичне штете, нити је дошло до спречавања њеног повећања у виду измакле користи, правилно утврдивши да штета за тужиоца није ни настала, јер је потраживање тужиоца истакнуто у парници окончаној доношењем решења којим се сматра да је тужба у тој парници повучена, неосновано, па је самим тим и потраживање у овој парници неосновано. Тужени није проузроковао штету тужиоцу, тако да нема основа да исту тужиоцу накнади,

па је првостепени суд правилно одлучио када је одбио тужбени захтев тужиоца као неоснован.

(пресуда Основног суда у Краљеву – Судска јединица у Раишки, II 27.П.бр.732/12 од 07.06.2013. године и пресуда Апелационог суда у Крагујевцу, Гж бр. 2653/13 од 23.01.2014. године)

**Сентенцу приредила: Зорица Вељовић,
Судијски помоћник Апелационог суда у Крагујевцу**

НАКНАДА ШТЕТЕ ЗБОГ ПОВРЕДЕ ПРАВА НА СЛОБОДУ (чл. 506 ст. 1 тач. 3 ЗКП у вези са чл. 172 и чл.200 ЗОО)

Лице које је услед грешке или незаконитог рада органа задржано у установи за издржавање казне након наступања застарелости извршења кривичне санкције, има право на накнаду штете због повреде права на слободу.

Из образложења:

Према утврђеном чињеничном стању тужилац је осуђен правноснажном пресудом на 1 годину затвора због кривичног дела злоупотреба овлашћења у привреди из чл. 139 ст. 1 тач. 1 КЗРС, којим је оштетио буџет Републике Србије. Тужилац је на издржавање казне затвора ступио 20.09.2010. године, а отпуштен са издржавања казне 6.07.2011. године. Апсолутна застарелост извршења казне затвора по наведеној пресуди наступила је 21.12.2010. године, што је утврђено решењем суда које је донето тек 6.07.2011. године, иако је бранилац тужиоца 25.11.2010. године, поднео захтев Одељењу за извршење кривичних санкција да се утврди застарелост извршења казне затвора по правноснажној пресуди по којој је тужилац ступио на издржавање казне.

Првостепени суд је закључио да би досуђивање накнаде нематеријалне штете тужиоцу било неспојиво са друштвеном сврхом и циљем правичне накнаде и да би представљало погодновање лукративним тежњама умишљајних учинилаца кривичних дела, због чега је тужбени захтев тужиоца којим је тражио накнаду нематеријалне штете због дужег боравка на издржавању казне затвора, одбио као неоснован.

Одлучујући о жалби тужиоца, Апелациони суд је нашао да жалба основано указује да је одлука првостепеног суда заснована на погрешној примени материјалног права.

Из утврђеног чињеничног стања произилази да је тужилац провео на издржавању казне затвора неосновано 198 дана, пошто је казна у том периоду била застарела и да је наведено дуже издржавање казне изазвано закашњењем

надлежног кривичног суда да донесе решење о застарелости извршења казне затвора. Према томе, дошло је до повреде слободе тужиоца који је задржан у установи за издржавање казне након наступања застарелости извршења кривичне санкције, због чега тужилац има право на накнаду нематеријалне штете, а одговорност тужене за штету произилази на основу одредбе члана 560 став 1 тачка 3 Законика о кривичном поступку („Службени лист СРЈ“ број 70/01 са изменама и допунама) важећег у време проузроковања штете, који прописује да право на накнаду штете припада и лицу које је услед грешке или незаконитог рада органа неосновано лишено слободе или задржано дуже у притвору или у установи за издржавање казне или мере. Овим прописом регулисан је најшири обим одговорности за штету проузроковану неоснованим држањем лица у притвору или на издржавању кривичне санкције, без обзира да ли је проузрокована незаконитим поступањем или само грешком неког органа. Истовремено, право на слободу и безбедност личности је загарантовано чланом 27 Устава Републике Србије и чланом 5 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода (Закон о ратификацији „Службени лист СЦГ“ Међународни уговори 9/03). У овом случају тужиоцу је услед дужег задржавања на издржавању казне затвора повређено право на слободу у периоду од 21.12.2010. године па до 6.07.2011. године, у ком периоду није постојао законски основ за лишење слободе, па му припада право на правичну накнаду штете на основу члана 560 став 1 тачка 3 ЗКП у вези са чланом 172 и 200 Закона о облигационим односима.

(пресуда Основног суда у Крагујевцу, П.1499/12 од 1.10.2012. године и пресуда Апелационог суда у Крагујевцу, Гж-4067/12 од 12.02.2013. године)

***Сентенцу приредила: Јасмина Симовић
судија Апелационог суда у Крагујевцу***

РАДНО ПРАВО

АНТИЦИПИРАНО УПОЗОРЕЊЕ

(Чл. 180 ст. 3 Закона о раду – „Службени гласник РС“, бр. 24/05, 61/05 и 54/09)

Временско дејство антиципираног упозорења изједначава се са роком застарелости отказног разлога због којег је учињено.

Из образложења:

Према чињеничном утврђењу првостепеног суда, тужилац је као ветеринарски техничар био запослен код тужене на неодређено време по основу уговора о раду од 01.01.2009. године 22.03.2011. године, када му је тужена решењем отказала уговор о раду. Пре отказа уговора о раду тужиоцу је дана 02.09.2010. године достављено упозорење, број 226 од 01.09.2010. године, сходно чл. 180 ст. 3 Закона о раду. Тужена је образовала комисију дана 18.03.2011. године, са задатком да утврди да ли тужилац у последња два месеца остварује резултате рада који се према нормативима и стандардима остварују на пословима које тужилац обавља сходно Правилнику о раду, радним нормама и учинку запослених код туженог. Комисија је дана 21.03.2011. године сачинила и усвојила записник о раду и на основу свог налаза утврдила да тужилац не остварује одговарајуће резултате рада. По добијању извештаја комисије директор тужене је дана 22.03.2011. године донео тужиоцу решење о отказу уговора о раду од 01.01.2009. године због неостваривања резултата рада, за шта је тужилац добио упозорење 02.09.2010. године, при чему директор тужене није тужиоцу доставио ново упозорење о постојању разлога за отказ уговора о раду.

По схватању Апелационог суда, временско дејство антиципираног упозорења изједначава се са роком застарелости отказног рока због којег је учињено, те како је протекао рок од шест месеци од давања упозорења, отказ тужиоцу није могао бити дат без давања новог упозорења, којим се тужилац упозорава на постојање разлога за отказ уговора о раду, што побијано решење чини незаконитим.

(пресуда Осовног суда у Крушевцу – Судска јединица у Варварину, П1-433/11 од 03.09.2012. године и пресуда Апелационог суда у Крагујевцу, Гж1-691/13 од 11.02.2014.)

**Сентенцу приредила: Марија Цимеша Фуртула
Судијски помоћник Апелационог суда у Крагујевцу**

ОБАВЕЗА ИСПЛАТЕ ОТПРЕМНИНЕ ПО СОЦИЈАЛНОМ ПРОГРАМУ

**(Чл. 158 Закона о раду - „Службени гласник РС“, бр. 24/05, 61/05 и 54/09 и
Чл. 60 ст. 4 Устава Републике - „Службени гласник РС“, бр. 98/06)**

Када запосленом радни однос престане због престанка потребе за његовим радом и уз његову писану сагласност, послодавац је у обавези да му исплати отпремнину у износу предвиђеном социјалним програмом, без обзира што би тако исплаћена отпремнина била већа од отпремнине прописане одредбом члана 158. Закона о раду и без обзира на изјаву запосленог да се одриче од исплате дела отпремнине.

Према чињеничном утврђењу првостепеног суда, тужилца је била у радном односу код компаније, која је, по основу Уговора о продаји методом јавног тендера, Ов.бр. 2497/08 од 26.12.2008. године, продата туженом, као купцу, који је у складу са наведеним уговором основао ново друштво, код кога је тужилца засновала радни однос. Тачком 5. Социјалног програма, који представља саставни део уговора о продаји тужени се обавезао да у периоду од две године од дана испуњења ново друштво неће отпуштати запослене по основу престанка потребе за њиховим радом услед економских, организационих или технолошких промена, док је тачкама 6. и 7. Социјалног програма утврђено да, уколико у року од две године ново друштво утврди вишак запослених, запослени може бити проглашен вишком само по основу писане сагласности уз исплату отпремнине у износу од најмање 400 евра за сваку годину радног стажа од стране купца или новог друштва. Тужилци, као запосленој која је проглашена технолошким вишком, ново основано друштво исплатило је отпремнину у износу од по 240 евра по години радног стажа, у складу са њеном писаном изјавом у којој се одриче свог права из социјалног програма на исплату отпремнине у износу од 400 евра по години стажа и прихвата да јој се уместо тог износа исплати износ од 240 евра по години радног стажа. Вештачењем преко вештака економско-финансијске струке утврђена је висина утуженог потраживања.

Код овако утврђеног чињеничног стања правилно је првостепени суд закључио да тужилци припада отпремнина у износу предвиђеном социјалним програмом, као и да се права на отпремнину, сходно одредби чл. 60 ст. 4 Устава Републике Србије, нико не може одрећи, због чега је тужбени захтев тужилце усвојио и одлучио као у ставу I изреке пресуде.

Наиме, тужилци је радни однос престао као технолошком вишку, по принципу добровољности, а у складу са социјалним програмом, који начин престанка радног односа се разликује од законског режима престанка радног односа као технолошком вишку, у ком случају запослени остварује право на отпремнину на начин и у висини прописаној одредбом чл. 158 Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05, 61/05 и 54/09), то чињеница да је тужилци

исплаћена отпремнина у износу вишем од износа прописаног наведеном законском одредбом, је без утицаја и не ослобађа туженог обавезе да тужилји исплати отпремнину у висини утврђеној тачком 7. социјалног програма (најмање 400 евра по години стажа), а на коју се тужени неопозиво и безусловно обавезао. Поред тога, право тужилје на исплату новчаног потраживања на име отпремнине, које управо представља један од облика правне заштите запослених у случају престанка радног односа као технолошком вишку, представља право којег се, сходно одредби чл. 60 ст. 4 Устава Републике Србије („Службени гласник РС“, бр. 98/06) нико, па ни тужилја не може одрећи, због чега тужилја има право да потражује разлику до пуног износа отпремнине у висини утврђеној социјалним програмом од туженог, као дужника те обавезе, а подношење тужбе ради остваривања Уставом гарантованог права у законом прописаном поступку пред надлежним судом не представља повреду начела савесности и поштења и начела забране злоупотребе права у смислу чланова 12. и 13. Закона о облигационим односима („Службени лист СФРЈ“, бр. 29/78...57/89 и „Службени лист СРЈ“, бр. 31/93) због чега је Апелациони суд, применом одредбе чл. 375 ЗПП, одбио жалбу туженог и првостепену пресуду потврдио.

(пресуда Основног суда у Краљеву - Судска јединица у Рашки, П1 бр.3803/10 од 05.09.2013. године и пресуда Апелационог суда у Крагујевцу, Гж1-3407/13 од 24.12.2013. године)

***Сентенцу приредила: Драгана Танасковић
виши судијски сарадник Апелационог суда у Крагујевцу***

ОСТАЛО

НАКНАДНИ УГОВОР (Чл. 27 Закона о хипотеци)

Хипотекарни поверилац може стећи право својине односно друго стварно право на предмету хипотеке, уколико по доспелости обезбеђеног потраживања, закључи у писменој форми накнадни уговор са власником непокретности, којим уговори делимични или потпуни пренос права својине односно другог стварног права на предмету хипотеке уместо испуњења дуга.

Из образложења:

Првостепеном пресудом је усвојен тужбени захтев тужиоца и обавезан тужени да тужиоцу на име испуњења накнадног уговора о престанку хипотеке, који је оверен у суду, преда пословни објекат и земљиште на коме се објекат налази.

Према утврђеном чињеничном стању тужилац и тужени су закључили уговор о зајму 02.02.2009. године, којим се тужени као зајмопримац, обавезао да ће тужиоцу као зајмодавцу, вратити позајмљени износ од 31.000 евра најкасније до 09.04.2009. године. Анексом уговора уговорили су нови рок враћања позајмљеног износа до 09.07.2009. године. Ради обезбеђења потраживања тужиоца према туженом из уговора о зајму, странке су закључиле уговор о хипотеци којим је у корист тужиоца, као хипотекарног повериоца, заснована хипотека на непокретности туженог као хипотекарног дужника. Уговор о хипотеци је закључен 21.04.2009. године, а оверен у суду 23.04.2009. године. Непокретност која је предмет овог уговора, а уједно и предмет овог спора, јесте пословни објекат туженог и земљиште на коме се објекат налази. Пошто тужени тужиоцу није вратио позајмљени износ у уговореном року, странке су закључиле накнадни уговор о престанку хипотеке 21.12.2009. године, који су овериле у суду 24.12.2009. године, а овим уговором уговорили су пренос права својине туженог на предметној непокретности на тужиоца и истовремени престанак потраживања тужиоца према туженом по основу закљученог уговора о зајму и анекса уговора, као и престанак хипотеке засноване на описаној непокретности ради обезбеђења тог потраживања. Накнадним уговором тужени се обавезао да тужиоцу предметну непокретност преда у државину најкасније до 1.03.2010. године.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да је накнадним уговором о престанку хипотеке од 21.12.2009. године, престала обавеза туженог по основу уговора о зајму и анекса уговора, са хипотеком на описаној непокретности дужника. Накнадним уговором тужени је на тужиоца пренео право својине на спорној непокретности на име испуњења доспеле обавезе исплате дуга и истовремено се обавезао да непокретност преда тужиоцу у државину до 01.03.2010.

године, па како тужени није испунио уговорну обавезу из накнадног уговора и спорну непокретност није предао тужиоцу, првостепени суд је усвојио тужбени захтев тужиоца, на основу чл. 148 ст. 1, чл. 348 ст. 1 и чл. 350 ст. 1 Закона о облигационим односима и чл. 27 Закона о хипотеци.

Решавајући о жалби туженог, Апелациони суд је нашао да је првостепени суд на потпуно и правилно утврђено чињенично стање, правилно применио материјално право када је усвојио тужбени захтев тужиоца.

Одредбом чл. 27 ст. 1 Закона о хипотеци („Службени гласник РС“, бр. 115/2005), прописано је да је накнадни уговор посебан уговор између хипотекарног повериоца и власника непокретности, закључен по доспелости обезбеђеног потраживања у писменој форми, са потписима овереним у суду, односно од стране другог законом овлашћеног органа, а којим може да се уговори: 1) делимични или потпуни пренос права својине, односно другог стварног права на предметну хипотеке, на повериоца, уместо испуњења дуга; 2) сваки други посао којим се постиже брисање хипотеке са непокретности. Ставом 2. истог члана прописано је да ће поверилац без одлагања обавестити дужника о накнадном уговору.

Како су странке уговориле пренос права својине 21.12.2009. године, закључењем накнадног уговора о престанку хипотеке, који су оверили у суду 24.12.2009. године, а тужени је у доцњи почев од 10.07.2009. године, то је накнадни уговор пуноважан, јер је закључен по доспелости обезбеђеног потраживања, сходно одредби чл. 27 ст. 1 тач. 1 Закона о хипотеци. Стога је тужени у обавези да испуни уговорну обавезу из накнадног уговора, па је правилно поступио првостепени суд када је усвојио тужбени захтев тужиоца и туженог обавезао да тужиоцу на име испуњења накнадног уговора о престанку хипотеке преда непокретност која је предмет уговора.

(пресуда Основног суда у Пријеполу, П.бр. 2054/10 од 29.03.2013. године и пресуда Апелационог суда у Крагујевцу, Гж-1585/13 од 20.08.2013. године).

*Сентенцу приредила: Јасмина Симовић
судија Апелационог суда у Крагујевцу*

**ОСТВАРИВАЊЕ ПРАВА
ИЗ ОБАВЕЗНОГ ЗДРАВСТВЕНОГ ОСИГУРАЊА
(чл. 144 Закона о здравственом осигурању)**

Трошкове здравствене заштите која је остварена мимо начина и поступка утврђеног у складу са ставом 1 члана 144 Закона о здравственом осигурању, сноси осигурано лице.

Из образложења:

Према утврђеном чињеничном стању тужилац је 3.11.2009. године, поднео захтев за приступ информацијама ЗЦ Ужице, да би добио одговор на питања: цена услуга операције катаракте у тој болници, на основу којих критеријума се врши избор сочива приликом операције, ко одређује којом ће се методом извршити операција и ко врши избор сочива која се уграђују. Тужилац је добио одговор директора ЗЦ Ужице, преко повереника за информације од јавног значаја и заштиту података 12.02.2010. године. Након што се преко интернет сајта ЗЦ Ужице упознао са листама чекања за операцију катаракте, тужилац се самоиницијативно, без упута и сагласности лекарске комисије, јавио ЗЦ „ Јужни банат “ ОЈ Општа болница Панчево, где је лечен од 18.01.2010. године до 20.01.2010. године и где му је извршена операција катаракте. За наведене услуге тужиоцу је наплаћен износ од 35.751,00 динар по рачуну од 20.01.2010. године.

Тужилац је осигураник туженог, па је поднео првостепеном органу туженог захтев за признавање права на накнаду трошкова болничког лечења у здравственом центру Опште болнице у Панчеву. Тужени је решењем захтев тужиоца одбио, пошто је утврдио да је здравствена услуга тужиоцу пружена без упута изабраног лекара и сагласности лекарске комисије филијале. Против првостепеног решења тужилац је поднео жалбу, која је решењем другостепеног органа туженог одбијена као неоснована. Тужилац је благовремено поднео тужбу којом је тражио да се поништи решење другостепеног органа и да се тужени обавезе да му накнади трошкове лечења.

Првостепени суд је тужбени захтев тужиоца одбио као неоснован.

Решавајући о жалби тужиоца, Апелациони суд је нашао да је првостепени суд правилно применио материјално право када је тужбени захтев тужиоца одбио као неоснован.

Закон о здравственом осигурању („Службени гласник Републике Србије“ број 107/2005, 109/2005) у члану 144 став 1 прописује да осигурано лице остварује право на здравствену заштиту на начин и по поступку утврђеном овим законом и прописима донетим за спровођење овог Закона, а став 2 истог члана прописује да трошкове здравствене заштите која се остварује мимо начина и поступка утврђеног у складу са ставом 1 овог члана сноси осигурано лице.

Одредба члана 42 Правилника о начину и поступку остваривања права из обавезног здравственог осигурања („Службени гласник Републике Србије“ број 108/08, 112/08, 111/08, 11/09, 24/09, 56/09, 80/09) прописује да када изабрани лекар оцени да осигурано лице не може да обезбеди одговарајућу здравствену заштиту код даваоца услуга на подручју матичне филијале, дужан је да изда упут за најближег одговарајућег даваоца услуга на подручју матичне филијале, који може да пружи здравствену заштиту осигураном лицу. На упуту изабраног лекара лекарска комисија матичне филијале даје претходну сагласност, осим у хитним случајевима. Појам хитности у медицинском смислу одређен је чланом 53 Закона о здравственом осигурању.

Пошто је у првостепеном поступку утврђено да се тужилац није обраћао изабраном лекару здравствене установе матичне филијале РФЗО, није испоштовао прописану процедуру при остваривању права на здравствену заштиту већ је здравствену заштиту остварио супротно начину и поступку остваривања права на здравствену заштиту прописаним наведеним одредбама и одредбама чланова 151 став 1 тачка 5 и члана 155 став 1 тачка 5 Закона о здравственом осигурању, а није доказао да је операција катаракте била хитна у смислу члана 53 истог Закона нити да су му ускраћена права на адекватну медицинску услугу у здравственој установи матичне филијале већ и у жалби наводи да операцију није тражио по хитном поступку и није ни тврдио да је био животни угрожен, то према члану 144 став 2 Закона о здравственом осигурању, тужилац сам сноси трошкове извршене операције.

(пресуда Вишег суда у Ужциу, П.1.број 1/12 од 11.07.2012. године и пресуда Апелационог суда у Крагујевцу, Гж-3184/12 од 4.10.2012. године)

**Сентенцу приредила: Јасмина Симовић
судија Апелационог суда у Крагујевцу**